

جزئیات توزیع اینترنتی کتاب

لایحه "کاربری فرهنگی" با رویکردی ویژه به مراکز نشر، پخش و فروش کتاب مدتی پیش از سوی معاونت فرهنگی وزارت ارشاد روانه هیات دولت شده است. در این لایحه راهکارهایی برای رفع مشکلات توزیع کتاب به عنوان یکی از حلقه های مهم نشر در نظر گرفته شده که یکی از اصلی ترین آن ها فروش اینترنتی آثار مکتوب است. در همین باره با حمید قبادی مشاور معاونت فرهنگی وزارت ارشاد درباره طرح شبکه اینترنتی توزیع کتاب که از سوی شرکت خدمات هشیار به این معاونت پیشنهاد شده گفت و گویی انجام داده ایم. او می گوید: "در همه دنیا شبکه های فروش مجازی نقشی فعال دارند و ما به عنوان برنامه ریزان حوزه فرهنگ موظفیم از این ابزار موجود استفاده کنیم." قبادی پیش بینی می کند که طرح فروش اینترنتی کتاب تا پایان امسال وارد مرحله آزمایشی شود.

با برگزاری ششمین دوره جایزه کتاب فصل در دانشگاه تهران معرفی شدند

بهترین های فصل گرم کتاب

معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی خبر داد

بازگشت آثار فاخر به گردونه تجدید چاپ

اما مشکلات بازار نشر ما امکان حضور این آثار را کم می کند. دکتر پرویز سپس به ناشرانی اشاره کرد که پس از انتشار برخی آثار ارزشمند به دلایلی دیگر به کار خود ادامه نداده اند. به گفته وی اثر نویسنده ای که از سوی این ناشران منتشر شده محبوس مانده، امکان تجدید چاپ ندارد و به همین دلیل کسی از وجود آنها مطلع نمی شود. وی افزود: شناسایی و احیای آثار فاخری که در گذشته منتشر شده می تواند به بازشناسی این گنجینه ها کمک کند تا آثار دوباره در مقابل چشم مخاطبان قرار دهیم. معاون فرهنگی وزیر ارشاد سپس از طرح "سی سال انقلاب اسلامی، صد نویسنده به عنوان یکی از برنامه های این معاونت یاد کرد و در مورد ضرورت انجام این طرح گفت: در بسیاری از سفرهای استانی کارشناسان محلی اعلام می کردند که ما با شعرا و نویسندگان امروزی آشنا نیستیم. گاهی حتی برایشان باورپذیر نبود که ما بیش از دویست نویسنده و شاعر داریم که مجموعه آثار با سطح بالا از خود به جای گذاشته اند. وی ادامه داد: کاری که انجام شد اینگونه بود که صد کتاب داستان و صد و بیست کتاب شعر از نویسندگان و شعرا معاصر در حجمی حدود دویست صفحه با توجه به سابقه فعالیت های این نویسندگان برگزیدیم و پس از چند بار بازخوانی، آثاری را که به لحاظ محتوای هنری و ادبی دارای ارزش تکنیکی و استاندارد مورد نظر ما بود منتشر کردیم البته برخی از این آثار نیز در دست انتشارند.

ادامه در صفحه ۲

ترجمه متقابل شعر ایران و جهان

جشنواره شعر فجر در بهمن ماه امسال با به گام سوم می نهد. دو دوره نخستین این جشنواره چنان بوده است که این روزها همگی اهالی شعر به دنبال آنند که این جشنواره را در گام سوم ببینند. فاضل نظری شاعری که در سال های گذشته همواره در کنار برگزارکنندگان جشنواره بود و به عنوان داور فعالیت می کرد، امسال دبیر علمی جشنواره شعر فجر شده است تا این انتخاب نشان دهنده علاقه مسئولان برگزاری به نوگرایی باشد. این شاعر در گفت و گویی با کتاب هفته به شرح برنامه های سومین جشنواره بین المللی شعر فجر پرداخته است. در ابتدای این گفت و گو نظری به اهمیت این جشنواره اشاره می کند و آن را با فرهنگ دیرین ایرانی اسلامی مرتبط می داند. به گفته این شاعر جوان، در کشور ما همواره بزرگ ترین مفاخر فرهنگی ایران، شاعران بوده اند و حتی دانشمندان این سرزمین نیز همواره دستی بر آتش شعر داشته اند. در حال حاضر نیز بزرگان فرهنگی و علمی کشور آشنایی دقیق و موثری با شعر و شاعری دارند.

۱۱

کتاب هفته

شنبه ۳۰ آذر ۱۳۸۷
۲۱ ذی الحجه ۲۰۰۸ تا ۲۰۰۹
شماره ۱۶۲، پیاپی ۸۱۳
صفحه ۲۰، تومان

ISSN:1029-3345

صاحب امتیاز: خانه کتاب
سردبیر: پدram پاک آیین
نشانی: خیابان انقلاب اسلامی
خیابان برادران مظفر جنوبی، کوچه
خواججه نصیر، پلاک ۱۰، طبقه چهارم
تلفن: ۶۶۹۶۱۵۱-۴
سازمان آگهی ها: ۲۲۵۵۲۴۶
چاپ: ایرانچاپ

www.ketabehafteh.ir

فراخوان بخش جنبی کتاب سال

فراخوان بخش جنبی بیست و ششمین دوره جایزه کتاب سال جمهوری اسلامی ایران در ۴ موضوع با محوریت انقلاب اسلامی اعلام شد. همزمان با سی امین سال پیروزی انقلاب اسلامی، بخش ویژه بیست و ششمین دوره جایزه کتاب سال جمهوری اسلامی در ۴ موضوع تاریخ و مستندنگاری، اندیشه سیاسی، شخصیت امام خمینی (ره) و فرهنگ پایبندی و ایثار با محوریت سی امین سال پیروزی انقلاب اسلامی پذیرای آثار علاقه مندان است. علاقه مندان می توانند آثار خود را با دربرگیری جنبه علمی و تحلیلی، متناسب با ۴ موضوع یاد شده تا ۲۰ دی ماه به بخش ویژه این دبیرخانه واقع در خیابان انقلاب، میان خیابان فلسطین و صبا جنوبی، موسسه خانه کتاب، طبقه اول، دبیرخانه بخش ویژه انقلاب اسلامی بیست و ششمین دوره جایزه کتاب سال ارسال کنند.

کتاب، مقوله بسیار مهمی است. البته من به کارهای هنری و تصویری - تلویزیونی، سینما، یا از این قبیل چیزها - خیلی اعتقاد دارم؛ اما کتاب نقش مخصوصی دارد. جای کتاب را هیچ چیزی پر نمی‌کند. کتاب را باید ترویج کرد. مردم باید به کتابخوانی عادت کنند و کتاب وارد زندگی بشود. چندی پیش من دیدم که همین تلویزیون با بعضی از جوانان مصاحبه کرده بود و پرسیده بود که آقا! شما کتاب می‌خوانید؟ پاسخ داده بودند که نه، اصلاً کتاب را جزو ضروریات زندگی نمی‌دانند.

اگر کسی اینجا نشسته باشد و در اتاق بغل دستش خبر و چیز تازه و حرف جدیدی باشد، کمتر کسی است که طاقت بیاورد اینجا بنشیند و بلند نشود سر بکشد و ببیند این اتاق بغلی چه خبر است. همه اطراف ما را خبرهای تازه پر کرده است؛ این قدر معلومات، این قدر معارف در همه زمینه‌ها؛ ما چطور حاضر نیستیم سرک بکشیم و نگاهی بکنیم و ببینیم چه خبر است و در این دنیای معارف چه می‌گذرد؟ راهش این است که کتاب بخوانیم. هر کس که کتاب بخواند، از بخشی از معارف موجود عالم، از خبرهایی که در دنیا هست، از چیزهایی که بوده است، حتی از آنچه که در همه زمینه‌ها خواهد بود مطلع خواهد شد؛ بنابراین بایستی کتابخوانی را برای خودمان عادت قرار بدهیم. **بیانات رهبر معظم انقلاب پس از ششمین نمایشگاه کتاب تهران ۱۳۷۲/۲/۲۱**

بازگشت آثار فاخر به گردونه تجدید چاپ

ادامه از صفحه اول

دکتر پرویز با اشاره به اینکه در این طرح حدود ششصد واحد از نهادهای خصوصی نیز همکاری داشته‌اند، گفت: هدف اولیه و اصلی ما این بوده که یک قفسه کتاب از آثار نویسندگان آماده کنیم تا در کتابخانه‌های مختلف قرار گیرد و نیاز به مطالعه آثار معاصر را تا حد زیادی برطرف کند. وی افزود: هدف بعدی که گاهی پررنگ تر می‌شود توجه به مسائل حرفه‌ای نویسندگان بود. نویسندگان و اهل قلم در مقایسه با هنرمندان عرصه‌های دیگر، درآمد کمتری دارند از این رو قصد ما در این برنامه این بود که در این عرصه

نیز به نوعی الگو سازی کنیم. این نویسنده ادامه داد: به این ترتیب قرار شد دستمزدی مناسب و متعارف اما به موقع به مولفان این آثار پرداخت شود. یعنی بلافاصله پس از اتمام مرحله حرفه‌چینی و تصویب اثر، حق التالیف به نویسنده تعلق گیرد و مورد توجه و استقبال نویسندگان قرار گرفت.

معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی هدف بعدی را معرفی نویسندگان معاصر به ادبیات جهان معرفی کرد و با بیان اینکه در چند سال اخیر تنها برخی از نویسندگان نسل گذشته فرصت ترجمه و معرفی به زبان‌های دیگر را داشته‌اند،

گفت: مادر عرصه‌های مختلف حرف‌های زیادی برای گفتن داریم. جاهایی که ترجمه امکانپذیر بوده این ترجمه‌ها با استقبال زیادی مواجه شده یا جوایزی را از آن خود کرده است یا مردم به آنها مراجعه و آنها را مطالعه کرده‌اند. به گزارش مهر دکتر محسن پرویز از ترجمه این آثار به زبان‌های عربی و انگلیسی خبر داد و افزود: برای چاپ این آثار به خط "سیریلیک" برای کشورهای فارسی زبان از جمله تاجیکستان یا دو تن از رایزنان فرهنگی آنها موافقتنامه همکاری امضا کرده‌ایم و این مسئله در دستور کار قرار گرفته است.

برنامه‌های سرای اهل قلم

سرای اهل قلم در ادامه برنامه‌های خود، این هفته میزبان علاقه‌مندان کتاب و کتابخوانی است. در اولین برنامه این هفته که ساعت ۱۷:۰۰ (شنبه) ۳۰ آذرماه آغاز می‌شود، کارگاه ترجمه با حضور عباس پژمان برگزار می‌شود.

بررسی مکتب‌های ادبی (پسامدرنیسم) با حضور دکتر امیر علی نجویمان و رضا نجفی در ساعت ۱۷ و سلسله‌نشست‌های فلسفه معضل‌ها (نوشته: ژاک دریدا با ترجمه مهشید نونهالی) با حضور دکتر محمد ضمیران، سیاوش جمادی، مهشید نونهالی و یاسر هدایتی در ساعت ۱۶ از برنامه‌های روز یکشنبه یکم دی ماه خواهد بود. روز دوشنبه دوم دی ماه، ساعت ۱۶:۳۰ یکی دیگر از جلسات کارگاه ترجمه با حضور عباس پژمان برگزار خواهد شد و همزمان با آن مراسم رونمایی از کتاب‌کردها و سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران با حضور دکتر رحمان قهرمان پور، دکتر قدیر نصیری و دکتر جعفر حق پناه برگزار خواهد شد. روز سه‌شنبه سوم دی ماه نیز از ساعت ۱۶:۳۰ جلسه نقد و بررسی مجموعه شعر "پاره خط" سروده سینا علیمحمدی با حضور ضیاءالدین ترابی، محمود اکرامی و مژگان عباسلو و جلسه نقد دانشجویی نقد اجتماعی رمان معاصر با حضور محمدپارسا نژاد و عسگر عسگری برگزار خواهد شد.

آخرین برنامه این هفته سرای اهل قلم نیز روز چهارشنبه چهارم دی ماه از ساعت ۱۶:۳۰ به نقد رمان ماهی بزرگ اختصاص خواهد یافت که با حضور پرویز عباسی داکانی و احسان عباسلو برگزار می‌شود.

همزمان با انتخاب پژوهش‌های برتر معرفی شدند

برگزیدگان کتاب سال کرمان

در چهاردهمین دوره انتخاب کتاب سال و یازدهمین دوره معرفی پژوهش‌های برگزیده فرهنگی کرمان، نفرات برتر و پژوهش‌های برگزیده فرهنگی در حوزه‌های مختلف به شرح زیر تقدیر شدند:

علوم مذهبی: امام علی (ع) و مبانی علوم قرآنی، تألیف رضا فرشچیان تاریخ و جغرافیا: زرتشتیان ایران پس از اسلام تا امروز، تألیف کتایون نمیرانیان علوم پزشکی: راهنمای مراقبت از بیماری‌های پوستی کودکان، تألیف سعیده فرج‌زاده و سودابه زندی و اصول پایه ژنتیک، ترجمه محمدرضا محمدآبادی علوم تربیتی و روان‌شناسی: تجلی تعلیم و تربیت در ادب فارسی، تألیف حمیدرضا علوی علوم اجتماعی و مدیریت: مدیریت و ویژگی‌های مدیران نمونه از دیدگاه قرآن، تألیف مطهره تهامی

هنر: بررسی تزیینات مقبره خواجه اتابک کرمان، تألیف شهرزاد پورصفر زبان و ترجمه: استعاره و ترجمه، محمدعلی مختاری علوم عملی و محض: جانورشناسی نوشته محمدامین سمیع، حمزه ایزدی، علی‌علیزاده و مهدی ضرابی

ادبیات بزرگ سال بلندی‌های دومار، نوشته عباس میرزایی ادبیات کودک و نوجوان: زمزمه‌ای با آب، نوشته سکینه جعفری ادبیات شعر: جان جهان مجموعه اشعار مرحوم فاطمه جهانگرد به کوشش منوچهر شجاعی

ادبیات/فرهنگ عامه و گویش‌شناسی: ضرب‌المثل‌های شهر بابک، نوشته زهرا حسینی موسی همچنین هیأت داوران از انتشارات ودیعت، خدمات فرهنگی و فانوس به عنوان ناشران خصوصی و انتشارات مرکز کرمان‌شناسی و دانشگاه شهید باهنر کرمان، به عنوان ناشران دولتی قدردانی کردند.

چهاردهمین دوره انتخاب کتاب سال و یازدهمین دوره معرفی پژوهش‌های برگزیده فرهنگی کرمان، هفته گذشته با حضور دکتر محسن پرویز، معاون فرهنگی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، در هتل جهانگردی این شهر برگزار شد. دکتر پرویز در این آیین با تأکید بر لزوم توجه به حوزه پژوهش گفت: گام نخست در ساماندهی طرح‌های پژوهشی با موفقیت برداشته شده و باید گام‌های بعدی را به منظور تداوم جریان رو به پیشرفت این حرکت برداریم. دکتر پرویز گفت: با برداشتن قدم اول که لازمه کار اصولی است، هم اکنون می‌دانیم چگونه یک طرح پژوهشی را از ابتدا تا انتها به انجام رسانیم. وی افزود: اکنون، در مرحله‌ای هستیم که باید گام دوم را برداریم و اگر در این بخش نیز موفق عمل کنیم، به تداوم جریان رو به پیشرفت در این زمینه کمک خواهیم کرد.

پرویز تأکید کرد: نیازمند تلاش و همت گسترده مراکز علمی کشوریم تا طراحی گسترده‌تری برای تحقیقات خرد با هدفمندی کلان‌تر اجرا شود. وی همچنین از تکیه و توجه بیش از حد به تولیدات علمی سایر کشورها انتقاد کرد و گفت: به رغم همه پیشرفت‌هایی که در این حوزه صورت گرفته است، به برخی از کشورها اجازه می‌دهیم برایمان کتاب مرجع بنویسند، در حالی که قابلیت نوشتن کتاب مرجع را داریم.

معاون وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی تصریح کرد: حرف‌های بسیاری برای طرح در حوزه‌های مختلف به ویژه علوم انسانی و معارف داریم که باید هر چه سریع‌تر نسبت به چاپ و توزیع این آثار اقدام کنیم.

مهدی محبان، مدیرکل اداره فرهنگ و ارشاد کرمان نیز در این آیین گفت: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی طی چند سال گذشته نگاه ویژه‌ای به حوزه‌های کتاب و پژوهش داشته و رشد کمی و کیفی آثار پژوهشی و کتاب‌های چاپ شده در حوزه‌های گوناگون این استان، گواهی این مدعاست.

رویکرد تازه کتاب‌های درسی به پژوهش

به گفته وزیر آموزش و پرورش کتاب‌های درسی باید متحول شوند، زیرا کتاب‌های مفید درسی می‌توانند سوژه‌ها و سرنخ‌های لازم برای پژوهش را به معلم و دانش‌آموز ارائه دهند.

دکتر علیرضا علی‌احمدی درباره محتوای کتاب‌های درسی افزود: کتاب‌های درسی باید مباحثی داشته باشند که معلمان بتوانند بیش از روال عادی کلاس، از کتاب‌ها استفاده کنند و برای رشد استعداد های فردی دانش‌آموزان بکوشند.

وزیر آموزش و پرورش که در مراسم روز ملی پژوهش در آموزش و پرورش سخن می‌گفت تصریح کرد: پژوهش ریشه در فطرت بشر دارد و یک جامعه دانش‌بنیان باید مبتنی بر پژوهش، خلاقیت، نوآوری و کارآفرینی باشد.

دکتر علی‌احمدی افزود: در این دهه از انقلاب باید فعالیت‌های مختلف پژوهشی، نوآوری و کارآفرینی گسترش پیدا کند و در این راستا اقداماتی از جمله تحول اساسی در دوره‌های تربیت بدنی نظیر ارتقای سطح مراکز تربیت بدنی، ساماندهی این مراکز در قالب دانشگاه تربیت بدنی که همه مقاطع تحصیلی را دربرداشته باشد، نوآوری در رشته‌های تدریس، ایجاد ستاد فعالیت و نوآوری و همچنین توسعه جشنواره‌هایی نظیر خوارزمی انجام شده است.

وزیر آموزش و پرورش در پایان، درباره روش تدریس در مدارس گفت: روش تدریس باید مبتنی بر تفکر محوری و تعامل در حل مسأله به جای حافظه محوری باشد.

ضرورت پژوهش مداری

در آغاز این مراسم نیر رئیس ستاد مطالعات آموزش درباره جایگاه پژوهش در آموزش و پرورش گفت: اساس پیشرفت هر جامعه‌ای در تعلیم و تربیت است و این باید در همه ابعاد جامعه ترویج شود. جامعه نیاز به افراد فکور، خلاق و اندیشمند دارد و این با

پژوهش مداری محقق می‌شود.

دکتر هاجر تحریری نیک صفت درباره روش‌های تدریس در مدارس گفت: در روش‌های نوین دانش‌آموز باید فعال باشد و به تحقیق پردازد. همچنین معلمان باید انگیزه‌های لازم را برای دانش‌آموزان ایجاد کنند که این امر با مطالعه و کتابخوانی همراه است.

وی افزود: در عصر فراصنعتی، شاخص پیشرفت جامعه، میزان اطلاعات و دانش سازمان یافته است و آموزش و پرورش باید بستر توسعه پژوهش و پژوهش نیز بستر توسعه جامعه باشد.

وی همچنین از تقویت و یکپارچه‌سازی نظام سیاست‌گذاری تحقیقات آموزش و پرورش، بهبود اعتبارات، تجهیزات و امکانات، بهبود نظام نظارت و ارزشیابی سازمانی پژوهش و استفاده نظام‌مند از

ظرفیت دانشگاه‌ها، موسسات پژوهشی و حوزه‌ها به عنوان راهبردهای اساسی پیشرفت در حوزه پژوهش نام برد.

در ادامه این مراسم نیز حجت‌الاسلام محمدیان، معاون وزیر آموزش و پرورش و رئیس سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی درسی طی سخنانی درباره اهمیت پژوهش در نظام تعلیم و تربیت گفت: پژوهش باید در محتوای کتاب‌های آموزشی و درسی با توجه به نیازهای مادی و روحی دانش‌آموزان صورت بگیرد.

وی همچنین تصریح کرد: استفاده از کتابخانه‌های مجهز در مدارس و ایجاد فرهنگ پرسشگری و تحقیق در بین دانش‌آموزان و ایجاد فرصت‌های پژوهشی برای معلمان باید در برنامه‌های آموزش و پرورش قرار گیرد.

مهلت ارسال آثار

به کتاب فصل تاپانزدهم دی

دبیرخانه جایزه کتاب فصل به منظور حمایت از کتاب‌های برتر و تشویق مولفان، مترجمان و مصححان کشور، اقدام به برگزاری هفتمین دوره جایزه کتاب فصل می‌کند.

هفتمین دوره جایزه کتاب فصل، ویژه فصل پاییز، با هدف ارتقای فرهنگ و دانش و پیشبرد فرهنگ کتابخوانی در کشور برگزار می‌شود.

ناشران، مولفان، مترجمان و مصححان تا ۱۵ دی ماه فرصت دارند آثار خود را که برای نخستین بار در پاییز سال ۸۷ منتشر شده است، به دبیرخانه این جایزه به نشانی خیابان انقلاب اسلامی، بین خیابان برادران مظفر و خیابان فلسطین جنوبی، شماره ۱۷۸، موسسه خانه کتاب، طبقه دوم، دبیرخانه جایزه کتاب فصل ارسال کنند.

علاقه‌مندان به حضور در این برنامه برای کسب اطلاعات بیشتر می‌توانند با شماره ۶۶۹۶۶۲۱۹ تماس بگیرند.

فروش دو میلیارد ریالی

در نمایشگاه کتاب عسلویه

در سومین نمایشگاه کتاب عسلویه که با حضور ۳۵۰ ناشر فعالیت خود را آغاز کرد، دو میلیارد ریال کتاب به فروش رسید.

به گزارش موسسه نمایشگاه‌های فرهنگی ایران، فروش دو میلیارد ریالی کتاب در نمایشگاه کتاب عسلویه از استقبال گسترده ساکنان و کارکنان این منطقه اقتصادی خبر می‌دهد.

از دو میلیارد ریال فروش این نمایشگاه، یک میلیارد و ۲۰۰ میلیون ریال از طریق بن کتاب و با استفاده از یارانه ۵۰ درصد به فروش رسیده است. همچنین ۵۰ هزار نفر در مدت برگزاری این نمایشگاه از آن بازدید کردند.

در سومین نمایشگاه کتاب عسلویه و یکصد و سی و هفتمین نمایشگاه استانی کتاب که هجدهم آذرماه با حضور دکتر محسن پرویز، معاون فرهنگی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی آغاز به کار کرد، ۳۵۰ ناشر در قالب ۱۱۰ غرفه، ۲۲ هزار عنوان کتاب عرضه کردند.

انتشار یادنامه‌های

امین پور، هراتی و حسینی

همزمان با برگزاری هفدهمین کنگره شعر دفاع مقدس، یادنامه سه شاعر فقید (قیصر امین پور، سلمان هراتی و سیدحسن حسینی) منتشر می‌شود.

به گفته دبیر هفدهمین کنگره شعر دفاع مقدس یادمان قیصر امین پور زیر نظر جواد محقق، یادمان سیدحسن حسینی زیر نظر احمد نادمی و یادمان سلمان هراتی زیر نظر سید ضیاءالدین شفیعی منتشر می‌شود که همزمان با کنگره هفدهم شعر دفاع مقدس که اسفندماه در بندرعباس برگزار می‌شود، توزیع خواهند شد.

مرحله اول جشنواره پروین اعتصامی؛ اسفند

در عین حال مسئول دبیرخانه این جشنواره ارسال چهار هزار اثر به این دبیرخانه خبر داد که مرحله اول داوری را پشت سر گذاشته‌اند و نتایج آن اوایل اسفندماه اعلام می‌شود. آثار منتشر شده در سال‌های ۸۴ تا پایان ۸۶ در این دوره از جشنواره که به صورت دوسالانه برگزار می‌شود، داوری خواهند شد.

گفتنی است اساننامه این جشنواره در تاریخ دوم بهمن ماه سال ۱۳۸۶ و در جلسه شماره ۶۱۸ شورای عالی انقلاب فرهنگی به تصویب رسید که بر مبنای ماده ۴ آن، شش نفر به عنوان عضو حقیقی و حقوقی هیات امنای آن تعیین شدند. علی معلم دامغانی، راضیه تجار، نادیا مفتونی، سپیده خلیلی و شهریار زرشناس، اعضای هیات علمی این دوره از جشنواره را تشکیل می‌دهند. جشنواره پروین اعتصامی از سال ۱۳۸۳ به همت معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی آغاز به کار کرد.

داوران جشنواره پروین اعتصامی فعالیت خود را در پنج حوزه ادبیات داستانی، ادبیات نمایشی، ادبیات کودک و نوجوان، شعر و نقد و ادبیات پژوهشی آغاز کرده‌اند و بنا بر اعلام دبیرخانه این جشنواره نتایج مرحله اول داوری را اسفندماه اعلام می‌کنند.

گروه ادبیات داستانی این جشنواره شامل سه زیرگروه داستان بلند، داستان کوتاه و ترجمه داستان، گروه ادبیات نمایشی شامل دو گروه تالیف و ترجمه نمایشنامه، گروه کودک و نوجوان دارای سه زیرگروه شعر، داستان و ترجمه شعر و داستان کودک و نوجوان، گروه

نقد و ادبیات پژوهشی شامل دو گروه پایان‌نامه دانشجویی و نقد و پژوهش ادبی که خود به دو گروه تالیف و ترجمه تقسیم می‌شود و گروه شعر که دارای دو گروه تالیف و ترجمه‌اند.

حضور ایران در چهار نمایشگاه جهانی کتاب

همزمان با آغاز سال جدید میلادی، موسسه نمایشگاه‌های فرهنگی ایران به نمایندگی از نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران با هدف تسهیل حضور ناشران ایرانی در عرصه‌های بین‌المللی عرضه کتاب در چهار نمایشگاه جهانی شرکت می‌کند.

معاون اداره کل مجامع، تشکل‌ها و فعالیت‌های فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با بیان این مطلب از حضور موسسه نمایشگاه‌های فرهنگی ایران در چهار نمایشگاه بین‌المللی قاهره، مغرب، پاریس و ابوظبی در سه ماه اول سال جدید میلادی (سه ماه پایانی سال ۱۳۸۷) خبر داد و گفت: شرکت ایران در نمایشگاه بین‌المللی کتاب سایر کشورها نشان از حضور فرهنگی کشورمان دارد. این نمایشگاه‌ها فضای بسیار مناسبی برای تعاملات فرهنگی و توسعه روابط بین‌المللی در حوزه کتاب، چاپ و نشر است.

به گفته علی‌علیپور حضور نمایندگان فرهنگی ایران و کشورهای میزبان در این نمایشگاه‌ها، زمینه ارتباطات در موضوعات فرهنگی مختلف را فراهم می‌آورد. تبادلات فرهنگی، امضای تفاهتنامه استفاده از تسهیلات حمایتی و تسهیل حضور ناشران ایرانی و کشورهای میزبان از جمله دستاوردهای فرهنگی حضور ایران در این نمایشگاه‌ها خواهد بود.

فرصت یک‌ماهه ثبت‌نام در نمایشگاه تجهیز کتابخانه‌ها

افزود: این نمایشگاه همزمان با روزهای برگزاری جشن‌های سی‌امین سال پیروزی انقلاب اسلامی ایران برگزار خواهد شد.

وی یادآور شد: علاقه‌مندان برای ثبت‌نام و دریافت اطلاعات بیشتر به سایت www.bup.ir مراجعه کنند یا با شماره‌های ۰۲۱-۶۶۹۶۶۵۸۰ و ۰۲۱-۶۶۹۶۶۵۸۰ و ۰۲۱-۶۶۹۶۶۵۸۰ تماس بگیرند. نخستین نمایشگاه تجهیز کتابخانه‌های مراکز علمی، تخصصی و دانشگاهی ۲۳ تا ۲۷ بهمن ماه در مرکز آفرینش‌های فرهنگی هنری کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان از سوی انجمن فرهنگی ناشران کتاب دانشگاهی و با حمایت معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی برگزار خواهد شد.

اول تاسی ام‌دی ماه فرصت یک‌ماهه کتابخانه‌های دانشگاهی، موسسات و مراکز آموزشی، تخصصی کشور برای ثبت‌نام در نخستین نمایشگاه سالانه تجهیز کتابخانه‌های مراکز علمی، تخصصی و دانشگاهی است.

رئیس هیات مدیره انجمن فرهنگی ناشران دانشگاهی با بیان این مطلب گفت: با توجه به این که میزان پارانه اختصاصی به نمایشگاه محدود است، اولویت ثبت‌نام با کتابخانه‌هایی است که زودتر ثبت‌نام کنند. محمدحسین زارع با بیان این که در این نمایشگاه، ناشران دانشگاهی سراسر کشور جدیدترین و تازه‌ترین کتاب‌های خود را عرضه خواهند کرد

۳۰ میلیون کتاب در ۲۵۰۰ کتابخانه

کتابخانه استفاده کنند. وی با بیان این مطلب که اکنون یک هزار و ۸۰۰ کتابخانه عمومی کشور، ۱۹ میلیون نسخه کتاب دارند، در پاسخ به پرسش اینها که در برنامه چهارم توسعه چه هدف گذاری برای نهاد کتابخانه ها شده بود و این تعداد کتابخانه های عمومی، اعضای کتابخانه ها و خدمات نهاد پیوسته افزایش می یابد. نهاد کتابخانه های عمومی کشور توانست با تدوین برنامه ۳۰ ماهه در نیمه سال گذشته، روند توسعه کتابخانه ها را با برنامه چهارم توسعه هماهنگ کند. به این ترتیب تا پایان برنامه چهارم توسعه (پایان سال ۱۳۸۸) تعداد کتابخانه های کشور به ۲۵۰۰ باب و تعداد کتاب های مخازن آنها به ۳۰ میلیون نسخه خواهد رسید.

ترتیب توسعه هدفمند افزایش میزان ساعت مطالعه در برنامه پنجم توسعه مورد توجه نهاد کتابخانه های عمومی کشور است. واعظی در تبیین میزان اعتبارهای پیش بینی شده این بخش در بندهای پیشنهادی در لایحه برنامه پنجم توسعه عنوان کرد: به زودی آمار و اعداد مربوط به اعتبارهای پیش بینی شده مشخص خواهد شد. در عین حال، از جمله اقداماتی که بودجه نسبتاً زیادی می طلبد، ساخت بناهای مناسب از یک سو و توجه به رعایت ویژگی های فرهنگی و محلی در ساختمان های جدید کتابخانه های عمومی از سوی دیگر است. در ساخت و ساز جدید، طراحی به نحوی خواهد بود تا همه اعضای یک خانواده از کودک و خردسال تا افراد مسن و معلول بتوانند به راحتی از

در آستانه تقدیم لوائح دستگاه های مختلف اجرایی برای برنامه پنجم توسعه به مجلس شورای اسلامی، دبیر کل نهاد کتابخانه ها، روند توسعه کتابخوانی را مطلوب توصیف کرد و گفت که تا پایان برنامه چهارم توسعه (پایان سال ۱۳۸۸) تعداد کتابخانه های کشور به ۲۵۰۰ باب و تعداد کتاب های مخازن آن ها به ۳۰ میلیون نسخه خواهد رسید. منصور واعظی گفت: ترسیم افق کتابخانه های عمومی کشور در سال ۱۴۰۴ هجری شمسی از یک سو و نیز تمهید سازوکارهای مربوط به برنامه پنجم توسعه در دستور کار هیات امنای نهاد کتابخانه های عمومی است. در این میان، نهاد کتابخانه های عمومی در راستای افزایش ساعت مطالعه، خصوصاً تحقق اهداف مربوط به مطالعه مفید تلاش می کند. به این

اهدای جایزه افشار به بدرالزمان قریب

مراسم اهدای هفدهمین دوره جایزه تاریخی و ادبی دکتر محمود افشار به دکتر بدرالزمان قریب روز هشتم دی ماه برگزار می شود. این مراسم در پنجاهمین سال بنیادگذاری موقوفات افشار و بیست و پنجمین سال درگذشت واقف، ساعت ۱۶ روزیادشده برپا خواهد شد. در این مراسم، مصطفی محقق داماد رئیس شورای تولیت بنیاد موقوفات افشار، ژاله آموزگار، یدالله ثمره، زهره سرشناس و محمد شکری فومشی سخنرانی می کنند. همچنین پس از اهدای جایزه از سوی رئیس شورای تولیت به بدرالزمان قریب، جشن نامه این استادپیشکسوت زبان های باستانی رونمایی می شود.

برگزاری کلاس های آموزش نشر الکترونیک

دوره های مقدماتی آشنایی با نشر الکترونیک از سوی پژوهشگاه اطلاعات و مدارک علمی ایران برگزار می شود. مدیر روابط عمومی پژوهشگاه اطلاعات و مدارک علمی ایران با اعلام این خبر گفت: این دوره ها با هدف معرفی فناوری های نوین نشر الکترونیک پیش بینی شده است. امیرحسین رزمی ادامه داد: در این کلاس ها، محمود بابایی عضو هیات علمی پژوهشگاه اطلاعات و مدارک علمی ایران به عنوان مدرس حضور خواهد داشت. به گفته وی علاقه مندان برای ثبت نام در این دوره ها می توانند به سایت اینترنتی www.irandoc.ac.ir مراجعه کنند. دوره های مقدماتی آشنایی با نشر الکترونیک در دو تاریخ سوم و چهارم دی ماه و اول و دوم بهمن ماه در پژوهشگاه اطلاعات و مدارک علمی ایران برگزار خواهد شد.

در پیام دکتر محسن پرویز به جشنواره ادبی خراسان شمالی عنوان شد

درخشش داستان کوتاه در افق های تازه

معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی معتقد است: داستان کوتاه به عنوان یکی از گونه های ادبی، از تأثیرگذارترین انواع ادبی در میان خوانندگان است. دکتر محسن پرویز در پیامی به دومین جشنواره منطقه ای داستان کوتاه خراسان شمالی با رویکرد سیره نبوی و علوی آورده است: کوتاهی متن و وظیفه نویسنده را مشکل می کند چرا که باید با کمترین حجم، پیام اصلی خود را برساند. در مقابل، خواننده با صرف زمان کمتر و فارغ از هرگونه مقدمه خوانی با متن و پیام اصلی آن درگیر می شود. وی در ادامه این پیام آورده است: آنچه اکنون بیش از پیش و با گذشت ۳۰ سال از انقلاب شکوهمند اسلامی نیاز جامعه ادبی کشور است، تربیت داستان نویسانی است که با خلق آثار فاخر و ارزشی، بالندگی درخت تنومند انقلاب اسلامی را استحکام بخشند. به اعتقاد دکتر پرویز محوریت موضوع سیره نبوی و علوی برای داستان های ارسال نیز مطلع خوبی برای خلق آثار دینی جدید و پرداختن به زندگی بزرگان دین اسلام است. جشنواره باید بتواند به ارتقای فن نویسندگی در نوقلمان کمک کند و با پیوند دادن اصحاب مجرب قلم و کسانی که به تازگی قدم در عرصه نویسندگی نهاده اند، آینده ادبی و داستان نویسی در کشور را تضمین کند که این مهم به واسطه انتقال تجربیات از قبیل برگزاری کارگاه های آموزشی داستان نویسی فراهم می آید. معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در ادامه عنوان کرده است: تقارن برگزاری دومین جشنواره منطقه ای داستان کوتاه با اعیاد مبارک قربان و غدیر که از بزرگ ترین مناسبت های اسلامی است، مایه برکت و منشأ خیر فراوان است. معاون فرهنگی وزارت ارشاد در پایان نوشته است: رشد تعداد عناوین و اصله به دبیرخانه و گسترده دگی استان های شرکت کننده در جشنواره حاکی از آن است که در مقایسه با دوران اول، جشنواره از موقعیت بهتری برخوردار شده است و می تواند در سال های آتی، خراسان شمالی را به قطب جشنواره های داستان کوتاه در کشور بدل کند.

فخران
مجله ادبی و فرهنگی

کتاب دین و پژوهش های مبتنی
به منظور تجلیل از پژوهشگران، اندیشمندان و اهل قلم در حوزه دین و فرهنگ اسلامی و همه ی نویسندگان و محققان صاحب اثر، کتاب و با پژوهش و نیز ناشران گرفتارند دعوت می شود با اراده دو نسخه از آثار خویش به دبیرخانه جشنواره معاونت پژوهشی و آموزشی سازمان تبلیغات اسلامی، در سومین جشنواره کتاب دین و پژوهش های برتر شرکت نمایند.

موضوعات کلی آثار:

- علوم قرآنی و تفسیر
- فقه و مبانی عقاید اسلامی
- لام شبهه قرآنی و احادیث اسلامی
- تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی
- پروژه های علمی و پژوهشی

سال انتشار: از بهمن ۱۳۸۵ تا بهمن ۱۳۸۷
مهلت ارسال آثار: ۲۰ اسفند ۱۳۸۷

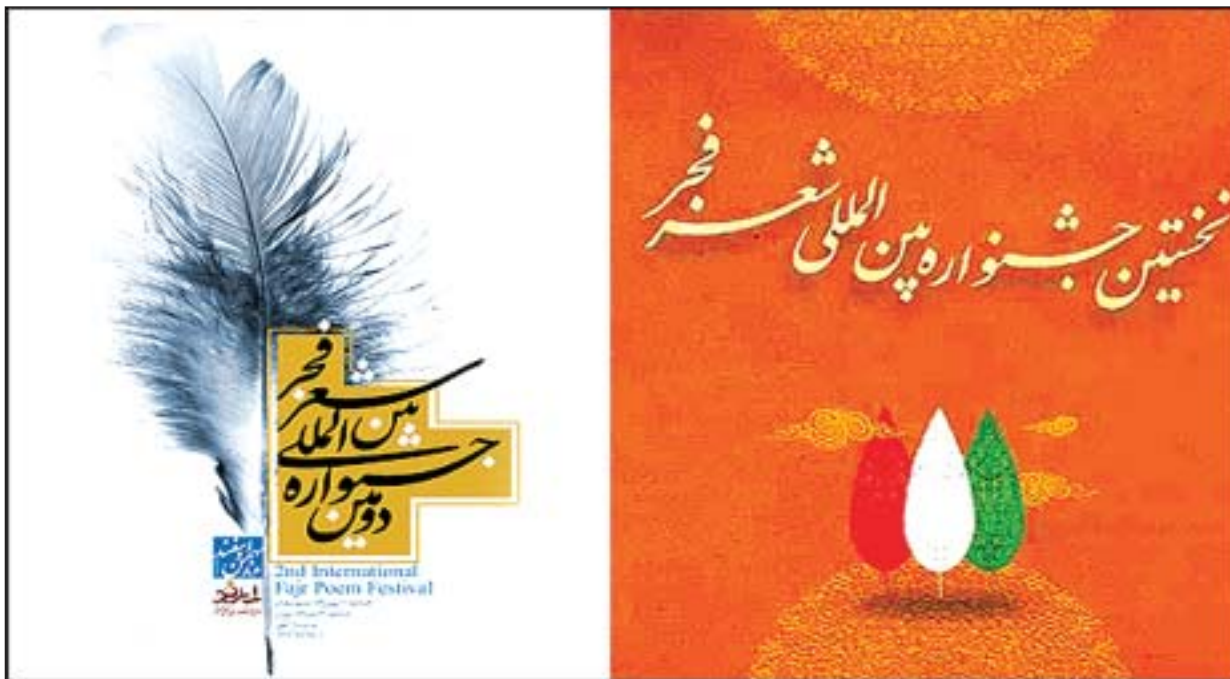
تلفن: ۰۲۵۱۷۷۴۵۴۵۷
فکس: ۰۹۱۲۱۵۱۹۲۷۱

WWW.FAKHRAAN.COM

مؤسسه امام صادق (علیه السلام)
مسائل جدید کلامی
تألیف
حضرت آیت الله العظمی جعفر سبحانی
قم - میدان شهدا - انتشارات توحید
تلفن: ۰۲۵۱۷۷۴۵۴۵۷
فکس: ۰۹۱۲۱۵۱۹۲۷۱

خانه کتاب منتشر کرد
خیابان انقلاب بین فلسطین و صیبری
جنوبی شماره ۱۱۷۸

بخش رقابتی جشنواره فجر برای شاعران زیر ۳۰ سال

در ایام الله دهه فجر صورت می گیرد رونمایی از گنجینه های فرهنگ لرستان

از جمله اقدامات ادارات کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان ها، شناسایی اهل قلم و هنرمندان صاحب اثر است که این اقدام مفید نتایج بارزش متعددی را به همراه خواهد داشت. در همین زمینه اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان لرستان در اقدامی متفاوت از چند ماه گذشته طی فراخوانی از تمامی هنرمندان و اهل قلم استان به ارسال آثار دعوت کرد تا این مجموعه تحت عنوان گنجینه های معنوی و ماندگار لرستان چاپ و منتشر شود.

سید عارف علوی مدیر کل فرهنگ و ارشاد اسلامی لرستان معتقد است این مجموعه عظیم از آثار هنرمندان استان که شامل هفت رشته هنری از هزار هنرمند است زمینه معرفی آنها را در سراسر ایران و ۱۲۰ کشور جهان را فراهم خواهد کرد. خوشنویسی، داستان کوتاه، نمایشنامه نویسی، فیلمنامه نویسی، موسیقی، هنرهای تجسمی و شعر زمینه های مورد نظر شکل گیری گنجینه های معنوی و ماندگار لرستان هستند. امین کمالوندی معاون امور فرهنگی اداره کل ارشاد لرستان در این خصوص به کتاب هفته می گوید: این طرح برای اولین بار در کشور در حال اجراست و هدف آن معرفی پتانسیل های هنری بومی استان لرستان است. وی گفت: فراخوان تدوین این مجموعه به همه مراکز فرهنگی و هنری کشور ارسال شده است که این امیدواری وجود دارد که بدین واسطه هزار تا هزار دویست هنرمند از سراسر دنیا شناسایی شوند. وی در ادامه با اشاره به این که دبیرخانه طرح از چند ماه گذشته فعالیت خود را آغاز کرده افزود: در بخش خوشنویسی ۱۷۰ هنرمند خوشنویس دارای درجه ممتاز، آثار خود را ارسال کرده اند تا به عنوان بسترهای فرهنگی به ۱۲۰ کشور جهان فرستاده شود که این آثار در دهه فجر رونمایی می شود. گفتنی است برای شکل گیری این گنجینه علاوه بر دایر شدن دبیرخانه، کمیته های تخصصی ویژه هر رشته به صورت مجزا شکل گرفته است که در این کمیته ها پنج نفر از متخصصان هر رشته با لحاظ کردن ملاک و معیار مشخص آثار برتر را برای چاپ در مجموعه تخصصی خود برمیگزینند.

شاعران کشورهای منطقه، پارسی گوی و اسلامی، برای این دعوت در اولویت قرار دارند. در این جلسه، شعرخوانی یک نمونه از آثار ترجمه شده شاعران خارجی به دو زبان فارسی و انگلیسی، همراه با تشریح پیشینه فرهنگی آنان در بخش بین الملل جشنواره، نیز پیشنهاد شد. دیگر پیشنهاد ارایه شده در این نشست، اجرای برنامه افتتاحیه جشنواره، در اوایل بهمن ماه سال جاری در مشهد مقدس و نیز آیین اختتامیه، در نیمه اول اسفند ماه امسال در تهران بود. نشست ستاد اجرایی سومین جشنواره بین المللی شعر فجر با حضور علی معلم دامغانی، دبیر جشنواره، ابوالفضل فاضل نظری، دبیر علمی، موسی بیدج، مسوول بخش بین الملل، محمود اکرامی فر، عضو شورای سیاستگذاری، مصطفی امید، دبیر اجرایی جشنواره و علی شجاعی صائین، عضو شورای سیاستگذاری جشنواره بین المللی شعر فجر، برگزار شد.

بر اساس پیشنهادی دیگر، حوزه شعر محلی نیز در کنار اشعار سنتی، کودک و نوجوان و آزاد و نیمایی، جزو حوزه های داوری آثار در استان ها قرار خواهد گرفت. در این دوره، اشعار با سه محور اسلامی، انقلابی و انسانی مورد داوری قرار می گیرند. همچنین، آثار شاعران زیر ۳۰ سال به صورت چاپ شده و نشده، که به دبیرخانه این جشنواره ارسال شوند، منوط به این که در سه محور یاد شده سروده شده باشند، مورد داوری قرار خواهند گرفت. موسی بیدج، مسوول بخش بین الملل این دوره از جشنواره شعر فجر نیز پیشنهاد کرد از شاعران و روزنامه نگاران ادبی و فرهنگی غیر ایرانی نیز دعوت به عمل آید. وی دلیل این پیشنهاد را آشنا کردن شاعران سرشناس کشورهای دیگر با فرهنگ، کشور، شاعران و پیشینه فرهنگی کشورمان ذکر کرد که می تواند بازخوردهایی مناسب در معرفی ایران به اقصی نقاط جهان داشته باشد. بر پایه این پیشنهاد،

در نشست ستاد اجرایی جشنواره شعر فجر پیشنهاد شد در بخش رقابتی، آثار شاعران بالای ۳۰ سال بدون نیاز به ارسال اثر به دبیرخانه این جشنواره، در بخش رقابتی مورد داوری قرار گیرند. ولی شاعران زیر ۳۰ سال آثار خود را در قالب ۱۰ شعر منتشر شده یا نشده، برای داوری به دبیرخانه این جشنواره ارسال کنند. نشست ستاد اجرایی جشنواره بین المللی شعر فجر، دوشنبه گذشته در دبیرخانه اجرایی این جشنواره برگزار و چند پیشنهاد، پس از بحث و بررسی به شورای سیاستگذاری این جشنواره ارایه شد. بر اساس مباحث مطرح شده در این نشست، ضمن تجلیل از برخی شاعران پیشکسوت و تاثیر گذار در شعر فارسی، پیشنهاد شد که در بخش رقابتی، شاعران بالای ۳۰ سال، نیازی به ارسال اثرشان به این جشنواره نداشته باشند، اما در صورت تمایل می توانند آثار خود را ارسال کنند. دبیرخانه، خود به ارزیابی آثار این گروه از شاعران خواهد پرداخت.

۳۰۰ استاد دانشگاه های جهان

در میزگرد ادبیات فارسی پس از انقلاب

دبیر مجمع بین المللی اساتید زبان فارسی از افزوده شدن بخش ادبیات پس از انقلاب اسلامی به برنامه های این مجمع خبر داد و گفت: به مناسبت سی سالگی انقلاب در بخشی ویژه و با حضور اساتید ایرانی و خارجی زبان و ادبیات فارسی تحولات این رشته بررسی خواهد شد. به گفته عباسعلی وفایی تلاش می شود با برگزاری هر چه باشکوه تر مجمع، ظرفیتهای انقلاب اسلامی در حوزه زبان فارسی مورد بررسی قرار گیرد. وی افزود: تعداد افرادی که به مجمع بین المللی اساتید زبان فارسی دعوت شده اند بیش از سه برابر دوره قبلی است و تا کنون از ۱۵۰ استاد خارجی از تمامی کشورهای جهان برای حضور در مجمع دعوت به عمل آورده ایم در حالی که در دوره قبلی این تعداد ۶۰ نفر بود. وفایی اضافه کرد: در عین حال از ۱۵۰ استاد ایرانی نیز برای شرکت در برنامه های مجمع دعوت شده و در مجموع حدود ۳۰۰ استاد و دانشجوی دکتری رشته زبان و ادبیات فارسی از ایران و سایر نقاط جهان در این مجمع حضور خواهند داشت. دبیر مجمع بین المللی اساتید زبان فارسی همچنین از برگزاری میزگردی با موضوع زبان و ادبیات فارسی پس از انقلاب اسلامی خبر داد و گفت: به مناسبت سی سالگی انقلاب در بخشی ویژه به ادبیات فارسی در این سالها خواهیم پرداخت در روزهای برگزاری مجمع میزگردی فشرده با حضور تعدادی از اساتید شاخص ایرانی و خارجی در موضوع زبان و ادبیات فارسی سه دهه اخیر برگزار خواهد شد. به گفته وفایی زمان برگزاری مجمع بین المللی اساتید زبان و ادبیات فارسی جهان روزهای ۲۵ و ۲۶ دی ماه و مکان آن دانشکده ادبیات دانشگاه تهران خواهد بود. در مدت زمان برپایی این همایش برنامه های متعددی برای اساتید مدعو برپا شود که از جمله آنها می توان به بررسی ادبیات مقاومت در همایشی جداگانه و شرکت دادن اساتید در جشنهای سی امین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی اشاره کرد.

اتحادیه ناشران و کتابفروشان تهران برگزار می کند:

دوره های آموزشی کوتاه مدت صنعت نشر

در پایان دوره به شرکت کنندگان گواهینامه اعطا خواهد شد.

علاقه مندان می توانند برای آگاهی بیشتر از شرایط و موضوعات دوره ها و ثبت نام در دوره جدید (دی ماه ۸۷) با شماره تلفن های ۷۷۵۳۷۷۲۲ و ۷۷۶۳۷۰۲۱ تماس بگیرند.

تهران، خیابان انقلاب، پنج شمیران، کوی شهید عباسی اصفهانی، کوچه شریف، شماره ۵۹

تلفن: ۷۷۶۳۷۰۲۱ • ۷۷۵۳۷۷۲۲ • نمایر: ۷۷۵۱۲۵۹۹

مجموعه کتابهای کاربردی

انتشارات کلید آموزش

تلفن: ۶۶۹۵۳۰۷۳

بذیرش نماینده های فروش

www.kelid.ir ملاحظه نمایند

نگاه نو به چاپ

وقتی از چاپ و به عبارت دقیق تر صنعت چاپ حرف می زنیم، ذهنمان معمولاً به سراغ مقولاتی چون کتاب و نشریه می رود بی آن که بدانیم صنعت چاپ با توجه به توسعه و گسترش که یافته دارای ۱۶ شاخه است.

جالب توجه است بدانیم صنعت چاپ در ایران گرچه در مقایسه با کشورهای اروپایی سابقه ای کوتاه دارد، اما طی دو دهه اخیر آنگذر رشد کرده است که بتواند رقیب بسیاری از کشورهای منطقه در این عرصه باشد، عرصه ای که آینده آن به فناوری های جدید و همچنین فناوری های مدرن گره خورده تا در انتظار آینده ای شگفت انگیز و حتی جذاب برای آن باشیم. به اعتقاد کارشناسان عرصه صنعت چاپ، همان گونه که ورود تکنولوژی های جدید این حوزه طی بیست سال اخیر توانست شگفتی ایجاد کند این باور نیز وجود دارد که در آینده ای نه چندان دور می بایست شاهد معرفی امکانات، دستگاه های و ابزارهای جدیدی باشیم که ایجادشان بسیار باورناپذیر هستند.

به هر روی رقابت با دیگر کشورهای جهان در این زمینه بسیار مهم، شاهد رخدادهای بارز بوده و هستیم که در همین راستا، هفته گذشته همایشی با حضور کارشناسان عرصه چاپ و کارشناسان بانک های مختلف تحت عنوان همایش بررسی راهکارهای توسعه و سرمایه گذاری در صنعت چاپ برگزار شد.

در این همایش که به همت دفتر امور چاپ معاونت امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، وزارت علوم تحقیقات و فناوری، دانشگاه جامع علمی - کاربردی و مرکز آموزش علمی - کاربردی فرهنگ و هنر برگزار شده بود جلال ذکایی مدیر کل دفتر امور چاپ وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، علی شاه حسینی مدیر امور دانشجویی و فرهنگی مرکز آموزش علمی کاربردی واحد پنج، سید علی مدیرعامل صندوق ضمانت صادرات و علیرضا پورمختار محقق و پژوهشگر عرصه چاپ سخنرانی کردند.

دستیابی به ادبیات مشترک

جلال ذکایی مدیر کل دفتر امور چاپ وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در ابتدای همایش هدف از شکل گیری آن را رسیدن به یک ادبیات مشترک اعلام کرد و گفت: باید ماحصل و نتیجه چنین نشست ها و دیدارهایی این باشد که وقتی از صنعت چاپ صحبت می شود، این صنعت با همه امکانات، خدمات و ظرفیت هایش تصویر شود.

ذکایی در ادامه این همایش و در بخش دیگر از برنامه، سخنانی را با موضوع تعامل دولت و بانک ها در جهت توسعه و سرمایه گذاری در صنعت چاپ مطرح کرد. وی گفت: تعامل مدیران بانک ها و سرمایه گذاران صنعت چاپ باعث می شود، بانک ها نگاهی کارشناسانه به صنعت چاپ داشته باشند و صنعتگران و صاحبان سرمایه نیز با نگاهی منطقی خواسته های خود را مطرح کنند.

ذکایی در ادامه گفت: در چنین نشست هایی نمی خواهیم تمام مشکلات چاپ کشور حل شود، بلکه می خواهیم مشکلات منابع مالی و اعتباری و تسهیلات مورد نیاز چاپخانه داران را برای کارشناسان بانک ها بازگو کنیم.

وی افزود: صنعت چاپ کشور از اولین صنایعی است که ماشین های آن شناسنامه دارند. در همین زمینه بر اساس قانون تسهیل و تنظیم قانون اساسی که با همکاری سازمان اسناد و مدارک ایران تهیه شده است. ذکایی برگزاری این نشست را سرآغاز تحول در حوزه سرمایه گذاری چاپ دانست و گفت: وقتی در کشور منابع ما خوب وجود دارد، باید بتوانیم به درستی استفاده کنیم تا به تولید محصول خوب چاپی در کشور منجر شود.

با برگزاری ششمین دوره جایزه کتاب فصل در دانشگاه تهران معرفی شدند

بهترین های فصل گرم کتاب

وی افزود: برخی خواسته یا ناخواسته تلاش می کنند اندیشه های تخریبی خود را با استناد به روایات تاریخی موجه جلوه دهند و به عقلانیت مکتب اهل بیت (ع) خدشه وارد کنند. با مطالعه این کتاب می توان پی برد که دغدغه وحدت طلبی ائمه معصومین (ع) از همه عالمان اسلامی بیشتر بوده است و نتیجه این پژوهش چیزی جز این نیست.

وی با اشاره به نتایجی که می توان با مطالعه این کتاب به آنها پی برد، در تشریح این نتایج گفت: امامان شیعه با استمرار دعوت پیامبر (ص) به وظیفه مهم تقریب مذاهب اسلامی می اندیشیدند و سخن و سیره خود را در جلوگیری از تنازعات فکری این گروه ها قرار داده بودند. آنها ضمن دعوت به وحدت اسلامی و سعه صدر در برابر مخالفان مذهبی، به بیان مبانی و محورهای این وظیفه می پرداختند.

آقائوری در بخش دیگری از سخنان خود گفت: امامان شیعه رقبای فکری خود را از دایره مسلمانی خارج ندانسته و نسبت به آنها نگاه تحقیرآمیز نداشتند. آنها در ارائه راهکارهای علمی و عملی تقریب مذاهب، چیزی را فروگذار نکردند و تقویت اخوت اسلامی را اساس شیوه کار خود قرار دادند. نویسنده این کتاب برگزیده در ادامه افزود: باید پذیرفت که در وحدت اسلامی مسلمانان به رغم اجتهادهای مختلف، یک امت واحد هستند و اصول مشترکی دارند. وحدت مطلوب و حقیقی مسلمانان را باید بر پایه اصول دینی استوار ساخت و یک وظیفه دینی تلقی کرد.

حرکت، همگام با فناوری

سیاوش شهشهانی برگزیده بخش علوم خالص در رشته ریاضی و نویسنده کتاب برگزیده حساب دیفرانسیل و انتگرال نیز از دیگر سخنرانان این مراسم بود.

وی به جای توضیح درباره کتاب خود، به طرح

حوزه های دیگر هم تسری پیدا کند و ان شاء الله گام های بهتر و قوی تری برای تقدیر از ناشران برداشته شود.

وی ضمن تقدیر از فعالیت دست اندرکاران دبیرخانه جایزه کتاب فصل و کتاب سال گفت: نگاه نظام به کتاب، نگاهی ارزشی و متعالی است و ما هنوز هم آن طور که باید نتوانسته ایم در این زمینه کار کنیم. کتاب عصاره وجود و عمر پدیدآورندگان است و باید بر همت وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی درود فرستاد که بانی تقدیر از آنان است.

اکبری افزود: دانشکده ادبیات، پایگاه تمامی فرهیختگان است و ما آن را خانه "خانه کتاب" می دانیم.

وی با اشاره به برگزاری مراسم بزرگداشت مرحوم دکتر سید جعفر شهیدی در دانشکده ادبیات دانشگاه تهران گفت: اگر هر یک از ما خود را آیتی از آیات خدا بدانیم، وظیفه خطیری بر عهده داریم تا علم و دانش را به آیندگان برسانیم. بنابراین مسئولیت خانه کتاب بیش از پیش سنگین می شود.

روایت تلاش اهل بیت (ع)

برای وحدت اسلامی

علی آقائوری شایسته تقدیر بخش دین در حوزه سیره معصومین (ع) و مولف کتاب امامان شیعه و وحدت اسلامی نیز در این مراسم به ارائه مقاله کوتاهی درباره کتاب خود پرداخت.

وی در ابتدای سخنان خود گفت: وحدت اسلامی و تقریب مذاهب همواره توجه مسلمانان را به خود جلب کرده است. عالمان بزرگ شیعی و سنی تلاش های خردمندانه ای را در راه تقریب مذاهب انجام داده اند. تلاش برای تقریب مذاهب باید معطوف به عقل و نقل باشد و کتاب امامان شیعه و وحدت اسلامی تلاشی اندک در تقویت چنین مسیری است.

ششمین دوره جایزه کتاب فصل، ویژه کتاب های تابستان ۸۷، یکشنبه گذشته در تالار فردوسی دانشکده ادبیات دانشگاه تهران برگزار شد.

در این مراسم که همزمان با میلاد امام هادی (ع) و با حضور دکتر محسن پرویز معاون فرهنگی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی و جمعی از اهالی قلم و دستداران کتاب برگزار شد، علی شجاعی صائین مدیرعامل موسسه خانه کتاب گفت: امروز ششمین دوره جایزه کتاب فصل را برگزار می کنیم و کاروان کتاب فصل توقف ناپذیر است.

وی افزود: بیش از ۳۰۰ نفر در ۶۰ گروه داوری این جایزه با ما همکاری کرده اند که نتیجه آن معرفی آثار فاخری است که در هر فصل به دستداران فرهنگ مکتوب معرفی می شود.

به گفته شجاعی صائین همکاران دبیرخانه جایزه کتاب فصل از چند روز گذشته کار اجرایی دوره هفتم این جایزه را آغاز کرده اند.

وی همچنین با اشاره به اهمیت نقش ناشران در تولید آثار فاخر گفت: در این دوره از جایزه کتاب فصل تلاش کرده ایم که تلاش ناشران را نیز ببینیم و در حد بضاعت ناچیز خود از آنها نیز تقدیر کنیم. بنابراین در بخش کتاب های برگزیده این دوره، از ناشران این آثار نیز تقدیر می شود.

ضرورت تقدیر از ناشران

دکتر منوچهر اکبری رییس دانشکده ادبیات دانشگاه تهران نیز در این مراسم گفت: دانشکده ادبیات دانشگاه تهران امروز میزبان قدم های اندیشمندانی است که از بین هزاران رقیب به مرحله نهایی رسیده اند.

وی ضمن اشاره به سخنان مدیرعامل موسسه خانه کتاب مبنی بر تقدیر از ناشران کتاب های برگزیده در این دوره از جایزه گفت: امیدوارم خیر خوشی که از سوی آقای شجاعی اعلام شده، به

یک سوال پیرامون جایگزینی کتاب کاغذی با کتاب الکترونیک پرداخت و گفت: «من از سیاره ریاضی خوان‌ها آمده‌ام. در این جمع این سوال به شدت مطرح است که آیا عصر نوشتن و خواندن کتاب رو به افول است؟ در سیاره ماجوان‌ها درباره موضوعاتی که از آنها سوال می‌شود کتاب نمی‌خوانند بلکه به سرعت در موتور جست‌وجوی گوگل به دنبال اطلاعات می‌گردند.»

این چهره ماندگار افزود: «در حال حاضر در دنیا کتابخانه‌هایی وجود دارد که آثار مکتوب در آنها منسوخ شده و فقط کتاب‌های الکترونیک در آنها موجود است. امروزه نسل ناشران کتاب‌های دانشگاهی به جز چند ناشر ثروتمند نظیر آکسفورد و کمبریج رو به انقراض است. حال این سوال مطرح است که آیا از دوره علم شفاهی و کتبی گذر کرده‌ایم و در حال ورود به دوره الکترونیک هستیم؟»

شهشانهی افزود: «نفس به وجود آمدن صنعت چاپ دگرگونی ایجاد نکرد بلکه سوادآموزی و کتاب خواندن مردم این دگرگونی را به وجود آورد. دگرگونی الکترونیک صرف هم چیزی را عوض نمی‌کند. چون تنها واسطه فیزیکی کتاب عوض می‌شود. گذار از هر دوره‌ای به دوره دیگر دردناک است و گذار به دوره کتاب الکترونیک هم برای ما که به کتاب خواندن خو گرفته‌ایم، دشوار است.» وی ادامه داد: اگر در آستانه عصر جدیدی هستیم باید مراقب باشیم که در مقابل فناوری روز دنیا مقاومت نکنیم و از آن استفاده کنیم. باید مراقب این باشیم که ممکن است دوره کتابخوانی رو به افول باشد. پس باید خود را با فناوری تطبیق دهیم. به این بیندیشیم که چه چیزی ارزش مکتوب ماندن را دارد.»

کتاب آیت الله جوادی آملی برگزیده بخش دین
کتاب «امام مهدی (عج) موجود موعود» نوشته آیت الله عبدالله جوادی آملی برگزیده بخش دین در حوزه کلام بود. حجت الاسلام مرتضی جوادی آملی فرزند آیت الله جوادی آملی و مدیر انتشارات اسراء به نمایندگی از پدر خود در این مراسم به سخنرانی پرداخت.

وی گفت: «در این کتاب جهات مختلف مهدویت تحلیل شده است و مفاهیمی مانند امامت عامه، امامت خاصه، امامت امام زمان (عج)، کیفیت ظهور، حال ظهور و وظایف منتظران بیان شده است.»

وی سپس به ارائه مقدمه آیت الله جوادی آملی بر کتاب خود پرداخت. در بخشی از این مقدمه آمده بود: «امان عصر (عج) خصوصیت روشنی دارند که در دیگر امامان معصوم پوشیده داشته می‌شد و آن وراثت زمین است. سایر ائمه هدایت (ع) هم وارث بودند و هم مورث؛ یعنی هم امامت را به ارث می‌بردند و هم آن را به ارث می‌نهادند؛ اما درباره امام عصر (عج) این گونه نیست و به بیان لطیف مرحوم سید حیدر آملی حضرت خاتم الاولیاء (عج) وارث منحصر به فرد است؛ یعنی تنها وارثی است که همه کمالات گذشتگان خود را به ارث برده است و چون بعد از او ولی دیگری نخواهد آمد، کسی هم میراث بر او و نیز وی مورث کسی نیست.» در بخش دیگری از این مقدمه آمده بود: «به بار نشستن درخت سعادت انسان که با قلع شجره خبیث جهل و جور ممکن می‌شود، همان وعده تخلف‌ناپذیر و اراده حتمی خدای سبحان است که در حکومت علم پرور و جهل سوز مهدوی تحقق می‌یابد و دین واحد توحیدی بر تمام شئون حیات بشر سایه می‌افکند و انسان، به باغبانی آخرین حجت الهی میوه شیرین دانش و قسط‌را از شاخه‌های برافراشته درخت زندگی خویش خواهد چید.»

ضرورت برنامه ریزی دقیق

دکتر محمدعلی رضضانی دبیر جایزه کتاب فصل نیز که آخرین سخنران این مراسم بود، پیش از ارائه گزارش ششمین دوره کتاب فصل گفت: «دیروز قدرت فرهنگی جهان در دست کسانی بود که بر قدرت مادی خود تکیه داشتند. اما با اتفاقاتی که پس از انقلاب اسلامی رخ داد، می‌شود این نوید را داد که فردا سرنوشت جهان به دست کسانی است که

فرهنگ را مومنانه هدایت می‌کنند.»

وی درباره جشنواره کتاب فصل و دیگر جشنواره‌های کتاب گفت: «برگزاری این گونه جشنواره‌ها گامی است در جهت برنامه‌ریزی دقیق‌تر در عرصه دانش و فرهنگ. اگر بخواهیم مومنانه آینده را بسازیم، به ناچار باید دانش و فرهنگ را به صورت معنوی و علمی مدیریت کنیم. تلاش ما بر این است که سلسله جشنواره‌های کتاب سال، کتاب فصل، جایزه جلال آل‌احمد و جایزه پروین اعتصامی را در همین سمت و سو برنامه ریزی کنیم.»

رضضانی سپس به ارائه گزارش ششمین دوره جشنواره کتاب فصل پرداخت و گفت: «در این دوره از جشنواره کتاب فصل، ۳۱۷۴ عنوان کتاب در رده‌های دیویی به دبیرخانه کتاب فصل ارسال شد که از این میان ۳۰۲۰ عنوان در مرحله اول از دور رقابت خارج شد و ۱۵۴ عنوان به مرحله دوم داوری راه یافت. سپس در انتهای مراحل داوری ۱۱ عنوان کتاب برگزیده انتخاب شد و ۳۲ عنوان شایسته تقدیر شناخته شد.»

وی برگزیدگان این دوره کتاب فصل را در حوزه‌های کلیات، دین، علوم اجتماعی، حسابداری، زبان، علوم محض، علوم کاربردی، هنر و کودک و نوجوان اعلام کرد و گفت: «شایستگان تقدیر این جایزه از حوزه‌های فلسفه، دین، علوم اجتماعی، حقوق، زبان، علوم محض، علوم پزشکی، علوم فنی- مهندسی، هنر، ادبیات و کودک و نوجوان هستند.»

اهدای جوایز

اهدای جوایز ششمین دوره از جایزه کتاب فصل، به وسیله معاون فرهنگی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، مدیر عامل خانه کتاب و دبیر جشنواره کتاب فصل، بخش پایانی این مراسم بود.

در ابتدای این بخش ۱۱ کتاب برگزیده این جشنواره معرفی شدند و در کنار مولفان از ناشران آنها نیز تقدیر به عمل آمد.

امام مهدی (عج)، موجود موعود نوشته آیت الله عبدالله جوادی آملی از انتشارات اسراء برگزیده حوزه دین در رشته کلام بود.

در حوزه علوم اجتماعی و در رشته علوم سیاسی نیز کتاب «ریافت و روش در علوم سیاسی به‌اهتمام عباس منوچهری از انتشارات سمت برگزیده شد و در رشته حسابداری نیز کتاب «تاریخ حسابداری» نوشته‌اوسامو کوجیما، به‌ترجمه سیدمحمد میرتونی و حسین رحیمی آزاد به عنوان اثر برگزیده معرفی شد.

در حوزه زبان نیز کتاب‌های «تاریخ زبان شناسی» تألیف پیترام. سورن با ترجمه علی محمدحق شناس از انتشارات سمت، «واژه‌نامه گویش باستانی سمنانی» تألیف محمدحسن جوهری و پرویز پژوم شریعتی از نشر آبرخ سمنان و «فرهنگ فارسی عربی» تألیف عنایت‌الله فاتحی نژاد از انتشارات فرهنگ معاصر به ترتیب در رشته‌های زبان شناسی، گویش‌های محلی و زبان عربی عنوان اثر برگزیده را از آن خود کردند.

در این مراسم همچنین در حوزه علوم خالص و در رشته ریاضی کتاب «حساب دیفرانسیل و انتگرال»، تألیف سیاوش شهشانهی از انتشارات فاطمی اثر برگزیده شناخته شد.

در حوزه‌هنر و در رشته معماری نیز کتاب «مدیریت پروژه» تألیف کتی شوالب با ترجمه محمود گلابچی

از انتشارات دانشگاه تهران اثر برگزیده شناخته شد و در حوزه کودک و نوجوان نیز دو کتاب «ماشین قشنگ من کاهو»، نوشته آتوسالحمی از انتشارات علمی و فرهنگی و «میراث فرهنگی ایرانیان»، تألیف زهره پریرخ از انتشارات کانون پرورش فکری به ترتیب در دو رشته داستان و کلیات به عنوان آثار برگزیده معرفی شدند.

شایستگان تقدیر

ششمین دوره جایزه کتاب فصل

پس از اهدای جوایز برگزیدگان این دوره از جایزه کتاب فصل نوبت به ۴۳ اثر شایسته تقدیر رسید.

در حوزه فلسفه و روان شناسی دو کتاب «بن سینا و تمثیل عرفانی»، تألیف هانری کرین با ترجمه ان‌شاءالله رحمتی از نشر جامی و گفتارهایی در پدیدارشناسی هنر، تألیف محمود خاتمی از انتشارات فرهنگستان هنر به ترتیب در رشته‌های فلسفه اسلامی و فلسفه غرب، به عنوان آثار برگزیده معرفی شدند.

در این حوزه همچنین از کتاب «در سایه آینده؛ تاریخ اندیشه مدرنیته»، تألیف سون اریک لیدمن با ترجمه سعیدمقدم از نشر اختران نیز در بخش ترجمه فلسفه غرب تقدیر به عمل آمد.

این جشنواره همچنین در حوزه دین سه شایسته تقدیر داشت. در رشته سیره معصومین(ع) کتاب‌های «امامان شیعه و وحدت اسلامی»، تألیف علی آقانوری از قم و «آلافاده فی تاریخ الائمه الساده»، تألیف ابوطالب یحیی بن حسین هارونی، تصحیح و تحقیق محمدکاظم رحمتی از مرکز پژوهشی میراث مکتوب شایسته تقدیر شناخته شدند و در بخش ادیان دیگر نیز کتاب «شم‌نیسم» تألیف میرجال‌الیده، بامحمدکاظم مهاجری از نشر ادیان قم، به عنوان اثر شایسته تقدیر معرفی شد.

سپس در حوزه علوم اجتماعی و در رشته‌های علوم اجتماعی، علوم سیاسی، اقتصاد، حقوق و آمار نیز به‌ترتیب پنج کتاب به‌من‌دروغ‌نگو،!، گزارش‌هایی تاریخ‌ساز از روزنامه نگاران کاوشگر، به کوشش جان پیلجر، با ترجمه مهرداد شهابی و میرمحمد نبوی از نشر اختران، اندیشه سیاسی اسلام در سده‌های میانه، تألیف اروین آی.جی روزنتال، با ترجمه علی اردستانی از انتشارات قومس، «سیاست‌های مالی و نقش آن در نظام اسلامی»، تألیف منذر قحف، با ترجمه مهدی لطفی از موسسه پژوهشی و آموزشی امام خمینی (ره)، «داوری بین‌المللی در دعاوی بازرگانی»، تألیف احمد امیرمعزی از نشر دادگستر و «اطلس آمار و احتمال»، تألیف سید محمدکاظم نائینی از انتشارات آن، به عنوان آثار شایسته تقدیر معرفی شدند.

در حوزه زبان و در رشته زبان شناسی کتاب «نشانه‌شناسی چیست؟» تألیف یورگن دنیس یوهان سون و سوند اریک لارسن با ترجمه علی میرعمادی از نشر ورجاوند، عنوان اثر شایسته تقدیر را کسب کرد.

حوزه علوم خالص نیز در این جشنواره در رشته‌های فیزیک و زمین‌شناسی دو برگزیده داشت: فیزیک: نورشناسی و مبانی فیزیک کوانتومی، تألیف دیوید هالیدی و دیگران، ترجمه عبدالحسن بصیره و ابراهیم کریمی از نشر دانش نگار و زمین‌شناسی نفت سنگ‌های کربناتی، تألیف همایون مطیعی از نشر آراین زمین.

علوم کاربردی

در حوزه علوم کاربردی در ابتدا کتاب «تغذیه و عوامل خطر در پاتوژنز آترواسکلروز»، تألیف مجید غیور مبرهن، محسن موهبتی، محسن عظیمی نژاد، سیدمحمدرضا کاظمی بجستانی، هانیه یاقوتکار، بهاره حسنخانی و فاطمه مودودی از انتشارات دانشگاه علوم پزشکی مشهد در رشته پزشکی شایسته تقدیر شناخته شد. همچنین در رشته مهندسی برق کتاب‌های «مقدمه‌ای بر برق، الکترومغناطیس و الکترونیک»، تألیف رابرت بویل استاد و لوئیس نشلسکی، با ترجمه مسعود دوستی و مرتضی رحمانی از نشر دانش پرور و «کنترل حرکت توسط DSP»، تألیف حمید تولیت و استیون کمپبل با ترجمه «جعفر

میلی منفرد»، کاوه ملکیان بروجنی و «عباس غایب‌لو» از انتشارات دانشگاه صنعتی امیر کبیر شایسته تقدیر شناخته شدند.

در این حوزه همچنین کتاب «پایگاه داده‌های شیء‌گرا و شیء رابطه» با ترجمه سیدمحمدتقی روحانی رانکوهی از نشر جلوه به عنوان اثر شایسته تقدیر معرفی شد. در رشته‌های مهندسی صنایع و مهندسی مکانیک نیز به ترتیب دو کتاب «برنامه‌ریزی منابع سازمان»، تألیف مری سامر، با ترجمه رسول شفایی و نورالدین دبیری از انتشارات نصیر و «سازه‌های مکانیکی (تیر، ورق و پوسته)»، تألیف محمود شاکری، اکبر علی بیگللو و محمد محمدی اقدم از انتشارات دانشگاه صنعتی امیرکبیر، عنوان آثار شایسته تقدیر را از آن خود کردند.

هنر

در این مراسم همچنین در حوزه هنر، در ابتدا کتاب «هنر مدرنیسم»، تألیف ساندرو بکولا با ترجمه رویین پاکباز، احمدرضا تقاء، هلیا دارابی، فرخ فولادوند، کامبیز موسوی و فیروزه مهاجر از انتشارات فرهنگ معاصر در رشته هنرهای تجسمی شایسته تقدیر شناخته شد، سپس در رشته موسیقی از مصطفی کمال پورتراپ پژوهشگر موسیقی و چهره ماندگار به خاطر تألیف کتاب «دانستنی‌های علمی موسیقی» از نشر چشمه تقدیر شد.

در رشته فیلمنامه نیز کتاب «سالواتوره جولیانو»، نوشته فرانچسکو رزی، با ترجمه آنتونیا شرکا از نشر نی، شایسته تقدیر شناخته شد.

ادبیات

ششمین دوره جایزه کتاب فصل همچنین در حوزه ادبیات سه اثر را شایسته تقدیر شناخت.

در گروه نثر معاصر کتاب «خاله بازی»، نوشته بلقیس سلیمانی از انتشارات ققنوس، شایسته تقدیر شناخته شد و در رشته‌های شعر و ادبیات زبان‌های دیگر نیز به ترتیب دو کتاب «صف عاشقان تمامی ندارد»، سروده کریم رجب‌زاده، از انتشارات فصل پنجم و «دختر پرتقال»، نوشته ساتین گورد، با ترجمه مهرداد بازاریاری از نشر هرمس، به عنوان آثار شایسته تقدیر شناخته شدند.

کودک و نوجوان

حوزه کودک و نوجوان نیز در رشته‌های شعر، داستان ترجمه، دین و علوم و فنون شش اثر شایسته تقدیر داشت.

در گروه شعر کودک «مجموعه قصه‌های بچه جون» (من اولدم به دنیا و می‌خوام یه دکتر بشم)، سروده بنفشه رسولیان بروجنی از انتشارات نوشته و کتاب‌های خورشید خانم اصفهان، شایسته تقدیر معرفی‌شد و در گروه شعر نوجوان نیز کتاب «نوآوری این است: منظومه‌ای درباره نوآوری و شکوفایی»، سروده یحیی علوی فرد از موسسه آینده روشن، شایسته تقدیر شناخته شد.

در بخش داستان ترجمه نیز «مجموعه خفاش کوچولو»، نوشته کنت اپل، با ترجمه ملیحه محمدی از انتشارات پژواک کیوان شایسته تقدیر شناخته شد.

در این حوزه همچنین در بخش دین، دو اثر «سفر به خیر محسن و ۱۶۰۱ نوشته محمدتقی اختیاری از انتشارات روشنای مهر و «بهترین پرهیزگاران: زندگینامه امام سجاد(ع)»، تألیف محمد ناصری از انتشارات مدرسه به‌ترتیب در گروه کودک و نوجوان شایسته تقدیر معرفی شدند.

در حوزه کودک و نوجوان همچنین کتاب «کاوش در فضا»، کاری از موسسه رها، راهبرد فردا به ویراستاری علمی روابط عمومی سازمان فضایی ایران از انتشارات صادق نیا در بخش تألیف شایسته تقدیر شناخته شد و در بخش ترجمه نیز کتاب «ثروت‌های طبیعی زمین، تألیف یان گرام، ترجمه مجید عمیق از نشر آفق به عنوان اثر شایسته تقدیر معرفی شد.

در پایان این مراسم محمد سادات اخوی مجری برنامه اعلام کرد: «هیات خریداری کتاب، ۵۰۰ نسخه از کتاب‌های برگزیده پنجمین دوره جایزه کتاب فصل و ۴۰۰ نسخه از کتاب‌های شایسته تقدیر ششمین دوره این جایزه، خریداری خواهد کرد.»

در گفت و گوی اصحاب نشر با کتاب هفته عنوان شد

گمانه زنی های تازه ناشران برای تأسیس اتحادیه

پس از آن که تشکیل اتحادیه مستقل ناشران به یکی از مهم ترین مباحث روز حوزه نشر تبدیل شد، کتاب هفته طی چند گزارش به انعکاس دغدغه ها و نظرات ناشران درباره بحث مذکور پرداخت.

مطابق برآیند نظرات و پیشنهادهای کارشناسی ناشران تشکیل اتحادیه مستقل و تخصصی نشر می تواند به عنوان یکی از سودمندترین تصمیمات سال های اخیر در حوزه فرهنگ مکتوب تلقی شود. گزارش پیش رو علاوه بر طرح مطالعات صنفی ناشران به ترسیم ویژگی ها و جزئیات اتحادیه مستقل ناشران از زبان ناشران فعال حوزه نشر خواهد پرداخت.

دکتر مهدی خزعلی تشکیل اتحادیه مستقل ناشران را حرکتی مبارک و سودمند در جهت ساماندهی حوزه نشر ارزیابی می کند.

او تأکید دارد که اگر قرار است اتحادیه ای تشکیل شود، اتحادیه جدید باید قابلیت ها و ظرفیت های بیشتری در جهت تسهیل کار ناشران فراهم کند. به گفته وی یکی از مهم ترین ضعف هایی که در اتحادیه ناشران و کتابفروشان تهران وجود دارد فراگیر نبودن آن است که این معضل باید در اتحادیه جدید رفع شود. خزعلی تأکید می کند که اتحادیه مستقل ناشران باید شرایط ورود به اتحادیه را بدون در نظر گرفتن گرایش های فکری ناشران، فراهم کند.

به این منظور باید برای ورود ناشران به اتحادیه تنها به یک معیار و شاخصه متکی بود و آن اخذ مجوز نشر است. هر ناشر پس از اخذ این مجوز باید امکان حضور و عضویت در اتحادیه را داشته باشد. وی می افزاید: شیوه انتخاب هیئت مدیره اتحادیه نیز متکی به رای ناشران باشد. او در ادامه به برخی از لوازم پیشنهاد خود اشاره کرده و می گوید: البته برای تحقق چنین هدفی لازم است که بر مجوز نشر ناشران نظارت وجود داشته باشد و مجوز نشر ناشران غیر فعال باطل شود؛ به این ترتیب ناشران کم کار بر روند کار اتحادیه تأثیر نخواهند داشت و حتی عضویت آنها نیز در اتحادیه زیر سوال خواهد رفت که چنین رخدادی کاملاً بر حق نیز هست. زیرا نمی توان نام و هویت ناشر را به کسی که تنها در جست و جوی حمایت های دولتی است، نسبت داد.

خزعلی سخنان خود را با توضیحاتی در مورد تفاوت ماهوی کار ناشران و کتابفروشان به پایان می برد. به باور او می توان از دید تجاری کار ناشران و کتابفروشان را در دو حوزه تولید و فروش تقسیم کرد. کاملاً مشخص است که این دو بخش در روند چاپ کتاب نیازهای متفاوتی دارند؛ بنابراین به حمایت های متفاوتی نیز احتیاج دارند و یک اتحادیه نمی تواند بر دو حوزه جداگانه با نیازها و حمایت های متفاوت مدیریتی یکسان اعمال کند. او تصریح می کند که در چنین شرایطی لزوم تشکیل یک اتحادیه تخصصی برای ناشران ضروری به نظر می رسد.

برزو سریزدی از دیگر کارشناسان حوزه نشر است که اعتقاد دارد با توجه به شرایط موجود طرح تأسیس اتحادیه مستقل یکی از طرح های موفق و کارآمد سال های اخیر است. او در توصیف خود نسبت به شرایط جدید می گوید: چند سالی است که وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی رابطه و تعامل بسیار خوبی را با تشکل های غیردولتی نشر ایجاد کرده. از دیگر سو بحث تخصصی شدن بسیاری از حوزه ها در کار ناشران از مدت ها پیش مطرح بوده است. حتی ناشران ورزشی و هنری به دنبال ایجاد تشکل های اختصاصی هستند. بدین ترتیب اگر اتحادیه تخصصی ناشران تشکیل شود، با توجه به شرایط موجود،

ناشران ابراز کرد. به زعم او باید از تمام ناشران فعال خواست که وارد این عرصه شوند و در تشکیل اتحادیه جدید مشارکت داشته باشند؛ اما برای شکل گیری هسته اولیه و اولین هیئت مدیره اتحادیه باید به سراغ کسانی رفت که تجربه کار جمعی بیشتری دارند و سال ها در حوزه نشر فعالیت کرده و جزو باتجربه ها و پیشکسوتان حوزه نشر به حساب آیند. باید به سراغ کسانی برویم که دارای سابقه ای مثبت در زمینه فعالیت گروهی و مدیریتی هستند. همین افراد کار آشنا نیز می توانند کار تدوین آیین نامه اتحادیه ناشران را بر عهده بگیرند.

برزو سریزدی ناشران را به اعضای یک خانواده تشبیه کرد و توضیح داد که اگر چه ممکن است گاهی در میان خانواده اختلافاتی باشد، اما فضای تعامل نیز باید حفظ شود.

مدیر مسئول انتشارات ارمغان سالمی نیز همانند برزو سریزدی اعتقاد دارد در فرآیند تشکیل اتحادیه باید پیش از هر کسی نظریات پیشکسوتان، بزرگان و برگزیدگان حوزه نشر لحاظ شود. اما در این بین نباید تنها به آمار و ارقام و تعداد کتاب هایی که از سوی ناشران منتشر می شود توجه کرد؛ بلکه کیفیت و ارزش آثار از اهمیت بیشتری برخوردار است. کیفیت و تأثیرگذاری یک ناشر از راه سنجش کیفیت آثار، قابل ارزیابی است که می توان آن را از طرق گوناگونی مشخص کرد. یکی از آن شیوه ها امتیازات و جوایزی است که ناشر به خاطر کتاب های ارزنده اش کسب می کند. به این ترتیب، می توان پاتکیه به برترین ناشران کشور اتحادیه ای مستقل و توانا تشکیل داد. محمد کاظم سالمی در ادامه به ویژگی های خاص کار ناشران و کتابفروشان پرداخت. او اعتقاد دارد که اگر اتحادیه مستقل کتابفروشان تشکیل شود می تواند شیوه های جدید تبلیغی و تجاری را گسترش دهد؛ چراکه بخش قابل توجهی از مشکلات امروز در حوزه فروش کتاب به خاطر ناآشنایی از سازوکارهای تجاری در

حوزه فروش کتاب است. سالمی بر این باور است که اتحادیه مستقل ناشران می تواند در بسیاری از زمینه ها یاری گر وزارت ارشاد باشد. به گفته وی اگر ناشران اتحادیه صنفی مستقلی داشته باشند، مشکلات صنفی و اقتصادی آنها نیز بسیار راحت تر حل و فصل خواهند شد. علی اکبر تورانیان به عنوان یکی از قدیمی ترین ناشران و کتابفروشان که با مسائل و مشکلات دو حوزه نشر و کتابفروشی اشرف دارد، صراحتاً ابراز می کند که این دو حوزه کاملاً با یکدیگر متفاوت و نیازمند دو صنف مستقل هستند. او اعتقاد دارد که اگر

بحث تأسیس اتحادیه مستقل و تخصصی نشر عملی شود کیفیت، بهره وری و همه شاخص های نشر، چه در حوزه فروش و چه در حوزه نشر، روند روبه رشدی خواهد داشت. اکنون حوزه نشر و کتابفروشی چنان گسترده شده که نمی توان از یک اتحادیه واحد انتظار مدیریت و نظارت بر دو صنف را داشت. همان طور که اتحادیه فعلی توان و نیروی رفع مشکلات دو صنف ناشر و کتابفروش را ندارد. مدیر انتشارات شهرآب به ویژگی های فعالیت فرهنگی به عنوان عرصه ای از پیچیدگی های فراوان اشاره می کند و بنابراین پیچیدگی ها، نتیجه می گیرد که اعضای هسته اصلی اتحادیه آینده باید وقت بیشتری را در جهت حل و فصل مسائل حوزه نشر صرف کنند و به علاوه، افراد متخصص تری کار مدیریت را بر عهده گیرند.

تورانیان از مدیران اتحادیه آینده خواست در هماهنگی بیشتری با وزارت ارشاد به فعالیت بپردازند تا بتوانیم در بسیاری از زمینه ها با این وزارتخانه گفت و گو و تعامل داشته باشیم. علی اکبر تورانیان که تاکنون بیش از دو هزار کتاب منتشر کرده ناشران فعال راصالح ترین افراد برای تشکیل اعضای اصلی می داند و معیارهایی چون تعداد کتاب، کیفیت کار ناشران و قدمت انتشاراتی ها را به عنوان تعرفه هایی برای شناسایی ناشران فعال مطرح کرد.

می تواند تعاملی سازنده با وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی داشته باشد و علاوه بر آن بسیاری از پراکندگی های موجود در فضای کنونی نشر نیز سر و سامان بگیرد. این کارشناس حوزه نشر بزرگ ترین مشکل ناشران را مسئله توزیع می داند و معتقد است که با تشکیل اتحادیه مستقل ناشران و کتابفروشان بخش بسیار بزرگی از این مشکلات مرتفع خواهد شد. چراکه این طرح مشخصاً تشکیل اتحادیه مستقل کتابفروشان را نیز به دنبال خواهد داشت. چنانچه همه اهالی حوزه نشر می دانند فرآیند توزیع و کتابفروشی به حوزه های تخصصی تبدیل شده است؛ اما متأسفانه این دو مقوله در کشور ما هنوز به شیوه سنتی ادامه دارد که این شکل سنتی دیگر جوابگوی نیازهای ما نیست. این سیستم سنتی توزیع و فروش باید با تشکیل اتحادیه تخصصی کتابفروشان و ایجاد فروشگاه های بزرگ کتاب به سازوکاری توانمند و روزآمد تبدیل شود.

سریزدی پس از پرداختن به مشکلات اصلی ناشران پیشنهاد خود را در زمینه شیوه تشکیل اتحادیه مستقل

برزو سریزدی: همه می دانند فرآیند توزیع و کتابفروشی به حوزه های تخصصی تبدیل شده است؛ اما متأسفانه این دو مقوله در کشور ما هنوز به شیوه سنتی ادامه دارد که این شکل سنتی دیگر جوابگوی نیازهای ما نیست

سخنان سپانوس امیرخانیان درباره چهار قرن فعالیت های چاپ و نشر هموطنان ارمنی

فرهنگ مکتوب ارمنیان ایران

اساسی جمهوری اسلامی ایران به زبان ارمنی با ترجمه آقای گارنیک بادالیان کرده است. همچنین به مدت ۵۶ سال و بدون وقفه اقدام به چاپ تقویم دیواری و جیبی میلادی نائیری کرده است که در این تقویم دیواری؛ رخدادهای جامعه ارمنیان ایران و خلاصه ای از رویدادهای ایران و جهان منعکس می شود.

از دیگر آثار فرهنگی منتشر شده از سوی انتشارات نائیری می توان به کتاب سال نائیری اشاره کرد که از سال ۱۳۸۲ منتشر شده و جلد سوم آن به زودی منتشر خواهد شد. این کتاب مجموعه ای کم نظیر از آثار شعرا، نویسندگان، محققان و صاحب نظران ارمنی سراسر جهان است که نمایانگر پویایی فرهنگی جامعه ارمنی ایران است. از دیگر آثار ماندگار منتشر شده به وسیله این موسسه انتشاراتی می توان به فرهنگ لغات چهارجلدی ارمنی، اثر استپان مالخاسیان و آلبوم نفیس کلیسای بیت لحم اصفهان، اشاره کرد.

از دیگر موفقیت های این انتشارات می توان به خرید برخی از کتب این موسسه از سوی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و اهدای آنها به موسسات فرهنگی و مدارس ارمنی زبان ایران (۷۸ مرکز) اشاره کرد. این اقدام حمایتی، موجب دلگرمی و قوت قلب هر چه بیشتر در فعالیت های فرهنگی این موسسه انتشاراتی شد که وظیفه خود می داند در این باره از معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و اداره اقلیت های دینی این وزارتخانه تشکر کنم.

هایدوک منصوریان، وارتان هارتونیان و مائیس خاچاطوریان اشاره کرد که طی دو سال اخیر منتشر شده اند.

در این میان کتب کودکان و کتاب ترانه های ارمنی با گردآوری و تنظیم خانم سارینه امیرخانیان نیز با استقبال خوبی مواجه شده و به چاپ چهارم رسیده اند. انتشارات نائیری همچنین اقدام به انتشار قانون

زادوریان، خانم ماریا آیوازیان، خانم لیدا بربریان، خانم سارینه امیرخانیان، آقایان گارون سارکیسیان، کلیادراوانسیان، آرمان هارطونیان، اردوش آندراسیان، نورایر میکائیلیان، واهه آرمن، ژیرایر خسروی، هویک ادگاریان، مرحوم ژرژ ماردیروسیان، مرحوم هریر خالاتیان، مرحوم آندره دراوهانیان، مرحوم داجات بوغوسیان و مرحوم گالوست خانتس را به زبان فارسی منتشر کرده اند. بدین ترتیب می بینیم به رغم مشکلات چاپ و نشر کتاب در ایران هنوز چاپ و نشر فرهنگ و ادب ارمنی در ایران به راه خود ادامه می دهد. همچنین انتشارات نائیری و سفارت جمهوری ارمنستان در ایران در نمایشگاه بین المللی کتاب تهران حضور می یابند.

چاپخانه های ارمنیان در ایران

تا سال ۱۹۷۲، کتب ارمنی اندکی در ایران به زیور طبع آراسته شده اند اما از سال ۱۹۷۲ تا سال ۲۰۰۰ حدود ۸۲۰ عنوان کتاب، تقویم و آلبوم به زبان ارمنی در ایران به چاپ رسیده اند. از چاپخانه هایی که به وسیله ارمنیان ایران تاسیس شده و فعالیت داشته اند می توان به این عنوان اشاره کرد؛ جاواهای، پاروس، مدرن (جدید)، آلیک، ماسیس (نوربخش)، آراکس، آنی (نخستین)، نائیری، ایرانچاپ، آنیو، یراز، تهران، نور، هاسکر، ورازونند (بوخ) و فارابی اما انتشارات نائیری با بیش از ۵۴ سال سابقه در این زمینه، تنها موسسه انتشاراتی است که در حال حاضر به طور رسمی به چاپ کتاب ارمنی می پردازد.

این انتشارات در سال ۱۹۴۹ میلادی به وسیله شادروان ساموئل ساروخانیان پایه گذاری شد. در سال های اولیه تنها به عنوان یک کتابفروشی فعالیت می کرد اما در سال ۱۹۵۴ با چاپ تقویم و چند کتاب ارمنی پا به عرصه نشر گذاشت که در نهایت با وارد کردن دستگاه های مدرن چاپ از آلمان به وسیله سبوه امیرخانیان وارد مرحله جدیدی از فعالیت شد. دو دهه ۱۹۷۵ تا ۱۹۹۵ سال های اوج شکوفایی فعالیت های چاپخانه و انتشارات نائیری بود به طوری که این موسسه یکی از بهترین چاپخانه های ایران محسوب می شد.

انتشارات نائیری از بدو تاسیس تا سال ۲۰۰۷ بیش از ۶۰۰ عنوان کتاب و تقویم و آلبوم منتشر کرده که بخش عمده آن بعد از انقلاب اسلامی چاپ و به دستداران فرهنگ و هنر عرضه شده است.

محصولات این انتشارات به شهرهای مختلف ایران و ارمنستان و کشورهای مختلف اروپا، آمریکا و استرالیا صادر می شود و ارمنیان اقصی نقاط جهان را با فرهنگ و هنر ارمنی و ایرانی آشنا می کند. تعداد کتاب های چاپ شده از سوی این انتشارات به ۱۰ تا ۱۵ عنوان در سال محدود می شود.

انتشارات نائیری با توجه به اهمیت ادبیات کودک، مبادرت به چاپ و نشر کتب کودک به زبان ارمنی می کند و در کنار این مهم، کتاب هایی با موضوع تاریخ، ادبیات، فرهنگ لغات و... را نیز نشر می دهد. به عنوان نمونه می توان به اشعار شعرای ارمنی زبان از جمله واراند، آلمین، خانم زاگانوش زادوریان و ملینا نظریان، سه جلد از آثار اسقف نشان توپوزیان با موضوعات دینی، سه فرهنگ لغت تالیف آقایان

همایش جایگاه کتاب و نشر در میان هموطنان ارمنی، آشوری، زرتشتی و کلیمی طی سه دهه انقلاب اسلامی، ۲۸ آبان و در هشتمین روز از هفته کتاب با حضور دکتر محسن پرویز، معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، جمعی از مسئولان و اهالی قلم اقلیت های دینی در سرای دائمی اهل قلم برگزار شد. در این همایش که از سوی اداره کل مجامع، تشکل ها و فعالیت های فرهنگی برگزار شده بود، علاوه بر سخنرانی رؤسا و نمایندگان انجمن های اقلیت های دینی از مولفان و مترجمان برگزیده این اقلیت ها قدردانی شد. آنچه در پی می آید، سخنرانی سپانوس امیرخانیان؛ مدیر انتشارات نائیری درباره فعالیت های نشر هموطنان ارمنی در کشورمان است.

گرچه امروز شمار ارمنیان ایران نسبت به گذشته تقلیل یافته است لیکن با گذشت نزدیک به چهارصد سال از کوچ ارمنیان به سرزمین ایران به فرمان شاه عباس صفوی و با از سرگذراندن حوادث و وقایع گوناگون، ارمنیان ایران همچنان به فعالیت های فرهنگی خود ادامه می دهند که از مهم ترین این فعالیت ها می توان به چاپ و انتشار کتاب به زبان مادری، یعنی زبان ارمنی اشاره کرد.

روند چاپ کتب ارمنی از اوایل قرن هفدهم میلادی، یعنی حدوداً از ۳۷۰ سال پیش با تاسیس اولین چاپخانه خاورمیانه در جلفای اصفهان در سال ۱۶۳۶ میلادی شروع شد و کماکان ادامه می یابد.

در حال حاضر انتشارات نائیری تنها انتشارات ارمنی زبان رسمی فعال و دارای مجوز نشر در ایران است.

غیر از انتشارات نائیری، نهادها و موسسات دیگری نیز در زمینه چاپ کتب ارمنی زبان در جمهوری اسلامی فعالیت می کنند که در این زمینه می توان به مواردی چند اشاره کرد.

موسسه ترجمه و تحقیق هور نیز در زمینه انتشار کتب ارمنی فعال است. این موسسه عنوان بسیاری را در زمینه مناسبات فرهنگی، ادبی و تاریخی ایرانیان و ارمنیان منتشر کرده است. همچنین بیش از ده سال است که فصلنامه پیمان را به زبان فارسی در زمینه تحقیقات فرهنگی و تاریخی ایران و ارمنستان با همکاری گروهی از محققان و مترجمان ارمنی و ایرانی منتشر می کند.

موسسه آلیک با بیش از ۷۷ سال سابقه اقدام به انتشار تنها روزنامه ارمنی زبان ایران می کند. این موسسه همچنین در زمینه چاپ کتب ارمنی زبان فعالیت زیادی دارد و تا امروز اقدام به چاپ و انتشار بیش از ۵۰۰ عنوان کتاب به زبان ارمنی کرده است. غیر از کتاب های مورد اشاره، کتب درسی مدارس ارمنیان نیز در این موسسه چاپ می شود.

فصلنامه ادبی - هنری هاندس، دو هفته نامه هویس، دو هفته نامه آراکس و ماهنامه لوئیس نیز از جمله نشریاتی هستند که پس از پیروزی انقلاب اسلامی پا به عرصه مطبوعات گذاشته اند و به خانواده بزرگ فرهنگی ارمنی ایران پیوسته اند.

علاوه بر موارد ذکر شده، ناشران دیگری نیز اقدام به چاپ کتاب هایی در زمینه فرهنگ و ادب ارمنی کرده اند و آثار مترجمان و محققان ارمنی زبان از جمله اسقف سبوه سرکیسیان، اسقف نشان توپوزیان، اسقف بابکن چاریان و آقای آندرانیک خچوریان، خاچیک خاچر، آندرانیک هویان، ادیک باغداساریان، آزاد ماتیان، خانم ژانت لازاریان، خانم زاگانوش

اطلاعیه

قابل توجه ناشران، کتاب فروشان، صحافان،

چاپخانه ها، لیتوگرافی ها و مراکز نشر سراسر کشور

ویرایش جدید کتاب راهنمای ناشران و

کتابفروشان ایران، چاپخانه ها، لیتوگرافی ها و

مراکز نشر سراسر کشور در قالب جدید و به

عنوان کتاب مرجع نشر در مرحله تهیه است

موسسه خانه کتاب با همکاری کانون ویژه پویا

از ناشران، کتابفروشان، صحافان، چاپخانه ها،

لیتوگرافی ها و مراکز پخش فعال که تمایل به درج

آگهی در کتاب فوق را دارند دعوت می نماید تا با

تلفن ۲۲۲۵۵۲۴۶ (مرکز جذب آگهی) و فکس:

۲۲۹۰۲۷۷۷ تماس حاصل نمایند

توضیح و تصحیح

عنوان صحیح جناب آقای فرهاد افرامیان در مطلب شماره گذشته با عنوان یک قرن فرهنگ مکتوب کلیمیان ایران، مسئول کمیته فرهنگی انجمن کلیمیان است که بدین وسیله تصحیح می شود.

بنفشه محمودی

لایحه 'کاربری فرهنگی' با رویکردی ویژه به مراکز نشر، پخش و فروش کتاب مدتی پیش از سوی معاونت فرهنگی وزارت ارشاد روانه هیات دولت شده است. در این لایحه راهکارهایی برای رفع مشکلات توزیع کتاب به عنوان یکی از حلقه های مهم نشر در نظر گرفته شده که یکی از اصلی ترین آن ها فروش اینترنتی آثار مکتوب است. در همین باره با حمید قبادی مشاور معاونت فرهنگی وزارت ارشاد درباره طرح شبکه اینترنتی توزیع کتاب که از سوی شرکت خدمات هشیار به این معاونت پیشنهاد شده گفت و گویی انجام داده ایم. او می گوید: 'در همه دنیا شبکه های فروش مجازی نقشی فعال دارند و ما به عنوان برنامه ریزان حوزه فرهنگ موظفیم از این ابزار موجود استفاده کنیم.' قبادی پیش بینی می کند که طرح فروش اینترنتی کتاب تا پایان امسال وارد مرحله آزمایشی شود.

مشاور معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در گفت و گو با کتاب هفته تشریح کرد

جزئیات توزیع اینترنتی کتاب

استفاده می شود؟

اتفاقا یکی از منابع اصلی ما بانک اطلاعاتی خانه کتاب خواهد بود چون پایه اطلاعات هر ناشر، اطلاعات ثبت شده در خانه کتاب است. با مجری طرح هم مذاکراتی داشته ایم که پایه اصلی کار، اطلاعات خانه کتاب باشد. هر ناشری که کتاب خود را در خانه کتاب ثبت کرده، شایک گرفته و کتابش در شبکه اطلاع رسانی کشور وجود دارد بنابراین می تواند در این طرح ثبت نام کند. مجری طرح هم به دنبال اعمال این روش است اما ممکن است برخی کتاب ها اساسا موجود نباشد پس طبیعی است که اطلاعات این کتاب ها در شبکه توزیع اینترنتی هم وجود نخواهد داشت. البته باید به مجری این پیشنهاد را بدهیم که با کم شدن تعداد نسخه های یک کتاب، به طور خودکار تغییرات را در شبکه اینترنتی توزیع هم ثبت کند تا مردم کتابی را سفارش دهند که اساسا وجود دارد.

برای ثبت اطلاعات از ناشران هزینه ای هم دریافت می شود؟

طبیعی است که چون طرح به وسیله بخش خصوصی انجام می شود، هزینه هایی را دربردارد. ما به دنبال این هستیم که اصل قضیه به شکل نرم افزاری و راه اندازی آزمایشی طرح قطعی شود، بعدا اگر دیدیم که طرح نیازها را به شکل کامل تامین می کند، در آن زمان می توانیم به ناشران کمک مالی بدهیم تا کتاب های خود را در این شبکه ثبت کنند. اصل کار در راستای طرح جامع توزیع است و ما هم هر چقدر که بتوانیم به تسهیل کار کمک می کنیم. البته این کمک می تواند بر ناشران متمرکز نباشد و به مجری طرح کمک کنیم اما در نهایت همه کارها برای این است که کتاب راحت تر به دست مخاطب برسد.

هزینه ثبت نام در این طرح به گونه ای پیش بینی شده است که ناشران از شرکت در آن استقبال کنند؟

در حال حاضر طبق مذاکراتی که داشته ایم، هزینه های این کار در حداقل ممکن است.

شبکه توزیع سنتی فعلی هم نقشی در این طرح دارد؟

پخش کنندگان کتاب خودشان به صورت مستقل عمل می کنند. این طرح اساسا شبیه سازی نمایشگاه کتاب است و صرفا ناشران می توانند در آن شرکت کنند.

برخی سایت های فارسی هم پیش از این فروش اینترنتی کتاب را اجرا کرده اند. کار شبکه توزیع مورد بحث ما چه تفاوت هایی با آن سایت ها دارد؟

مهم ترین ویژگی این طرح، قانونی بودن آن است که تحت نظارت معاونت فرهنگی انجام می شود. این ویژگی مهمی است که مشابه آن را تاکنون نداشته ایم. دوستان ما در خدمات هشیار مجوز فعالیت خود را از مرکز رسانه های دیجیتال گرفته اند، برای ورود اطلاعات با خانه کتاب هماهنگ کرده اند و با معاونت مطبوعاتی و اطلاع رسانی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی که مدیریت سایت ها را در اختیار دارد نیز هماهنگی انجام داده اند. ضمن این که با معاونت فرهنگی هم که متولی بحث نشر است، به طور کامل هماهنگی دارند. این مهم ترین ویژگی شبکه مذکور است. تفاوت مهم تر این است که در اینجا خود ناشران کتاب هایشان را عرضه می کنند و به این صورت نیست که یک شبکه به صورت کلی کتاب ها را بگیرد، هزینه ها را افزایش دهد و کتاب ها

در شیوه نقدی، خرید با ثبت شماره رسید بانکی انجام می شود. در شیوه دوم - که تاکید بیشتری هم بر آن داریم - کاربر از طریق کارت های عضو شبکه شتاب خرید می کند. این نکته را هم نباید ناگفته گذاشت که خرید از طریق کارت، برخلاف آنچه که در برخی خبرها آمده، به کارت الکترونیکی خرید کتاب محدود نیست اما با این کارت ها هم انجام می شود.

در این طرح کتاب ها چگونه برای کاربران ارسال می شود؟

ارسال کتاب به سه طریق پست عادی، پست سفارشی و پست پیشنار در این شبکه امکان پذیر است. البته این مسئله از نکاتی است که در حال بررسی آن هستیم. چون قرار است در این شبکه کتاب مستقیما به دست مصرف کننده برسد و باید به کمک مصرف کننده بیایم. بنابراین در حال بررسی هستیم که بخشی از هزینه های ارسال کتاب را تقبل کنیم تا استقبال کاربران بیشتر شود. اگر در سیستم مشاهده شود که غیر از بهای کتاب، هزینه دیگری برای مصرف کننده وجود ندارد، استقبال بیشتری از آن خواهد شد. پست، هزینه اجتناب ناپذیری دارد که با رایزنی هایی که با شرکت پست خواهیم داشت، هزینه ها را کاهش می دهیم و اگر بتوانیم، بخش عمده ای از این هزینه ها را پرداخت می کنیم.

شرکت پست مرسولات روشتندان را به صورت مجانی ارسال می کند. این امکان وجود دارد که ارسال کتاب هم به طور کلی مشمول چنین قانونی شود؟

شرکت پست حتما از کاهش هزینه ها استقبال خواهد کرد. چون ما در نمایشگاه های کتاب، همکاری های خوبی با این شرکت داشته ایم. گرچه بعضا با افزایش تعرفه ها، حوزه کتاب هم دچار آسیب هایی می شود اما اساسا شرکت پست توجه وافری به مسائل فرهنگی دارد. گمان می کنم این طرح هم از ناحیه دوستان ما در شرکت پست با پرداخت حداقل هزینه ها مورد استقبال قرار گیرد. ضمن این که وقتی کار گسترده باشد و روش پست قبول به معنای سفارش دادن تعداد قابل توجهی بسته پستی به شرکت پست مد نظر قرار گیرد، برای این شرکت هم منافع اقتصادی خواهد داشت.

آیا برای ورود اطلاعات کتاب ها به این پایگاه علاوه بر ثبت نام ناشران، از بانک اطلاعاتی خانه کتاب هم

اسلامی ردا داشته باشد. این امر به عنوان یک شرط اصلی در تمامی فروشگاه ها و نمایشگاه های کتاب در نظر گرفته می شود بنابراین کتاب هایی که خارج از شبکه رسمی تولید و توزیع کشور باشند، در این شبکه جایی ندارد و اساسا ناشرانی در این شبکه مجاز به فعالیت هستند که به طور قانونی فعالیت کنند.

تعامل ناشران با مجری این طرح در چه قالبی صورت می گیرد؟

بعد از این که آزمایش های اولیه این طرح در معاونت فرهنگی انجام شود، مجری طرح، اقدام به ثبت نام ناشران و در مرحله اول ناشران علاقه مند را به همکاری دعوت می کند. در این شبکه تمامی ناشران امکان عرضه کتاب های خود را به صورت مستقل خواهند داشت؛ یعنی وقتی کاربر از طریق موتور جست و جوگر وارد شبکه اصلی می شود، با اعلام اطلاعات به مرکز فروش یا کتابفروشی مجازی راهنمایی می شود و روش های خرید، سفارش و پرداخت وجه کتاب هم در این شبکه به کاربر آموزش داده می شود. نکته مهمی که وجود دارد این است که این طرح امکان حضور تمامی ناشران فعال کشور را فراهم می کند و ما پیش بینی می کنیم که حداقل پنج هزار ناشر فعال در آن مشارکت کنند. رعایت آیین نامه ساماندهی پایگاه های اینترنتی ایران یکی از الزاماتی است که در این شبکه حتما باید مورد توجه قرار گیرد. مطالب الحادی، توهین به ادیان آسمانی، تحریک و تشویق به ارتکاب اعمال علیه امنیت کشور، توهین به اشخاص حقیقی یا حقوقی، توهین به اقوام و اقلیت های مذهبی و... از جمله ممنوعیت های آیین نامه مذکور است که در شبکه اینترنتی فروش کتاب هم مورد توجه قرار می گیرد. علاوه بر این الزاماتی هم داریم که باید بر اساس چارچوب فعالیت های حوزه نشر به آن پرداخته می شود.

شیوه سفارش کتاب در این شبکه به چه شکل است؟

سفارش کتاب دارای روش هایی خواهد بود که قطعا به سمت مصرف کننده جهت دهی می شود. یعنی ارزان ترین کتاب از میان عناوین مشترک ناشران در صدر انتخاب های کاربر قرار می گیرد و کتاب های گران تر به ترتیب در ذیل آن می آیند. کاربر بعد از انتخاب، خرید خود را در سیستم قطعی می کند و از دو طریق نقدی و کارت بانکی خرید خود را انجام می دهد البته

طرح فروشگاه های اینترنتی کتاب با چه هدفی تهیه شده و در چه مرحله ای به سر می برد؟

یکی از سیاست های جدی معاونت امور فرهنگی، توجه به مسئله توزیع کتاب در کشور است. بعد از آزادسازی کاغذ و تغییر نظام پرداخت یارانه ها در کشور، بر اساس پژوهش ها و بررسی هایی که صورت گرفت مشخص شد که توزیع حلقه قابل توجهی است که تاکنون به صورت جدی به آن پرداخته نشده و طبیعتا باید در سرفصل برنامه های جاری حوزه نشر قرار گیرد. از این رو طرح جامع توزیع کتاب در کشور در معاونت امور فرهنگی طراحی شد. این طرح به طور کلی مقوله توزیع، پخش کننده های کتاب، انواع کتابفروشی های سیار و ثابت، شبکه های اینترنتی و شبکه های مجازی کتاب کشور، نمایشگاه های کتاب و اساسا مجموعه هایی که عهده دار وظیفه کتاب رسانی هستند در بر می گیرد. به گمان ما مشکلات متعددی در این حوزه وجود دارد که باید تلاش کنیم به مطلوب برسیم. در کنار اینها، باید سیاست هایی اتخاذ و قوانینی وضع شود که جریان توزیع در کشور را تسهیل کند. بحث بالا بودن هزینه های سرمایه گذاری در امر توزیع کتاب نکته بسیار مهمی است که بر آن تاکید داریم و به دنبال کاهش هزینه های سرمایه گذاری در این بخش هستیم. در این مسیر معاونت امور فرهنگی به دنبال این است که از طرح هایی که در راستای کمک به بحث توزیع باشد، حمایت کند. یکی از موضوعاتی که در راستای طرح جامع به آن توجه شد، استفاده از شبکه اینترنت بود.

نمونه های خارجی تا چه حد در این طرح مورد توجه بوده است؟

طبیعی است که نمونه های خارجی وجود دارد و در حال حاضر هم به وسیله برخی کاربران ایرانی مورد استفاده قرار می گیرد. مثل سایت آمازون که به عنوان یک موتور جست و جوگر، بخش قابل توجهی را به کتاب اختصاص داده و عناوین متعددی را در خود جای داده و عرضه می کند. این طرح شباهت های عمده ای با آمازون دارد اما تفاوت هایی هم با آن دارد. این طرح از سوی بخش خصوصی به ما پیشنهاد شد و آن را در راستای اهداف خود دیدیم. مجموعه ای به نام شرکت خدمات هشیار 'طرح' و مجری این طرح است. ما در حوزه های مختلف در معاونت فرهنگی و وزارت ارشاد، این طرح ارائه شده را مورد بررسی قرار دادیم. شکل کلی طرح به این صورت است که این سیستم دارای یک موتور جست و جوگر شبیه مشابه خارجی خواهد بود. این موتور جست و جوگر به ما اجازه می دهد که با داده های مورد نظر درباره یک کتاب اعم از اسم کتاب، موضوع، پدید آورنده (نویسنده یا مترجم)، ناشر و خلاصه ای از کتاب، این امکان را ایجاد کنیم که کاربر به کتاب دسترسی پیدا کند. این شرکت این سیستم را طراحی کرد و ما آن را در راستای برنامه های خود دیدیم و از آن استقبال کردیم که پس از آن اصلاحات جدید بر اساس نظرات معاونت امور فرهنگی در این طرح صورت گرفت.

آینظارتی بر کتاب های ارائه شده در این طرح صورت می گیرد؟

نظارت در کل شبکه و به خصوص کتاب ها وجود دارد به این معنی که از نظر ما اساسا کتابی در بازار قابل عرضه است که مجوز نشر وزارت فرهنگ و ارشاد

دبیر علمی جشنواره شعر فجر در گفت و گو با کتاب هفته عنوان کرد

ترجمه متقابل شعر ایران و جهان

اخیر یکی از بخش های جشنواره است که مورد توجه جدی قرار خواهد گرفت.

دبیر علمی جشنواره شعر فجر از تشکیل یک تیم داوری گسترده برای این جشنواره نیز خبر می دهد و می افزاید: در این تیم قطعاً از افراد پیشکسوت و شاعران باتجربه استفاده خواهیم کرد.

فاضل نظری همچنین به توجه هیئت علمی جشنواره شعر فجر به قالب های مختلف شعری اشاره می کند: بعد از انقلاب اسلامی، شعر فارسی وارد فضایی نو شد به این ترتیب که قالب های کلاسیک شعری دوباره احیا شدند، اما این بار بیان آنها نو و امروزی بود. مسیر نوآوری شعر امروز که با گذشتن از تجربه های بکر به دست آمده، از جمله مسائلی است که به طور حتم مورد توجه ما خواهد بود.

دبیر علمی سومین جشنواره شعر فجر از توجه ویژه این جشنواره به شعر جهان و به ویژه شاعران پارسی نیز سخن گفت و حضور موسی بیدج را به عنوان مسئول بخش بین المللی این جشنواره فرصتی مغتنم برشمرد: امسال و با حضور بیدج بخش بین المللی جشنواره قطعاً فعال تر از سال های قبل خواهد بود و سعی خواهیم کرد شعر فارسی زبانان در کشورهای دیگر و اصولاً شعر نقاط مختلف

جهان را مورد بررسی و ارزیابی جدی تری قرار دهیم. نظری از طراحی برنامه هایی از سوی وزارت ارشاد برای زمان بعد از اختتامیه جشنواره هم صحبت می کند: زمان احتمالی برگزاری مراسم اختتامیه جشنواره اسفندماه خواهد بود، به هر حال با برگزاری مراسم اختتامیه، جشنواره پایان نخواهد یافت و قرار است طی برنامه هایی به شعر پس از انقلاب پرداخته شود. به گفته نظری، یکی از اهداف انقلاب اسلامی توجه دنیا به ایران بوده است و شعر یکی از مجراهای جلب این توجه است. وی در این مورد می افزاید: توجه دکتر پرویز، رئیس شورای سیاست گذاری نیز بسیار متوجه این بخش بوده است. نظری ادامه می دهد: یکی از راه های جلب توجه جهانیان به شعر ایران، ترجمه متقابل آثار است. اگر ما شعر جهان را به خوبی ترجمه کنیم و آن را بشناسیم و از سویی شرایط ترجمه آثارمان به زبان های دیگر فراهم شود، به طور حتم بیشتر از اکنون مورد توجه قرار خواهیم گرفت.

وی در پایان یکی از مهم ترین اهداف جشنواره شعر فجر را نمایی از شعر امروز ایران عنوان کرد و گفت: متأسفانه مخاطبان شعر جهانی کمتر با شاعران معاصر ما آشنا هستند و جشنواره شعر فجر می تواند یکی از پل های رسیدن به این آشنایی باشد.

پیشکسوت و تبیین ابعاد و ویژگی های شعر پس از انقلاب صورت خواهد گرفت. امسال همچنین توجه ویژه ای به شعر جوان و نسل امروزی شاعران پس از انقلاب خواهد شد و درباره تحولات اشعار آنها به داوری خواهیم نشست.

نظری با اشاره به رهنمودهای رهبر معظم انقلاب در دیدار دو سال گذشته جمعی از شاعران تصریح می کند: همان طور که رهبر فرزانه انقلاب در آن دیدار بر ضرورت احصای ویژگی های شعر پس از انقلاب و نشان دادن توانمندی های این درخت تناور سی ساله تاکید داشتند ما نیز در جشنواره امسال با ارائه فعالیت های پژوهشی که در این زمینه صورت گرفته و نیز با نشان دادن دستاوردهای ادبیات انقلاب اسلامی و اندیشه های گرانگسنگ آن در بیان این دستاوردها و تبیین نقش و جایگاه آن در تحولات ادبی کشور خواهیم کوشید.

وی با اشاره به تلاش های صورت گرفته در دوره های پیشین جشنواره تاکید می کند: خوشبختانه با بخش بندی های صورت گرفته در دوره های قبلی، برگزاری دوره اخیر جشنواره نباید کارسختی باشد. البته بخش جوان که نمره تلاش های دوستان در سال گذشته است باید تقویت شود. شاعر مجموعه اقلیت با بیان اینکه وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی بر توجه به برنامه های سی امین سال پیروزی انقلاب اسلامی تاکید داشته است، از اختصاص بخش ویژه ای به برنامه های سی امین سال پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی خبر می دهد: امسال بخش ویژه ای را به همین مناسبت اختصاص داده ایم و در راستای سیاست های کلی وزارتخانه در این زمینه برنامه هایی اجرا خواهد شد. همچنین به شعر استان های کشور توجه ویژه ای خواهد شد و قالب های مختلف شعری بررسی می شود.

دبیر جشنواره شعر فجر می افزاید: همچنین شعر کودک و نوجوان و تحولات آن در سی سال

فاضل نظری: متأسفانه مخاطبان شعر جهانی کمتر با شاعران معاصر ما آشنا هستند و جشنواره شعر فجر می تواند یکی از پل های رسیدن به این آشنایی باشد

منصور صادقی: جشنواره شعر فجر در بهمن ماه امسال با به گام سوم می نهد. دو دوره نخستین این جشنواره چنان بوده است که این روزها همگی اهالی شعر به دنبال آنند که این جشنواره را در گام سوم ببینند. فاضل نظری شاعری که در سال های گذشته همواره در کنار برگزارکنندگان جشنواره بود و به عنوان داور فعالیت می کرد، امسال دبیر علمی جشنواره شعر فجر شده است تا این انتخاب نشان دهنده علاقه مسئولان برگزاری به نوگرایی باشد. این شاعر در گفت و گویی با کتاب هفته به شرح برنامه های سومین جشنواره بین المللی شعر فجر پرداخته است.

در ابتدای این گفت و گو نظری به اهمیت این جشنواره اشاره می کند و آن را با فرهنگ دبیرین ایرانی اسلامی مرتبط می داند. به گفته این شاعر جوان، در کشور ما همواره بزرگ ترین مفاخر فرهنگی ایران، شاعران بوده اند و حتی دانشمندان این سرزمین نیز همواره دستی بر آتش شعر داشته اند.

وی با بیان اینکه در حال حاضر نیز بزرگان فرهنگی و علمی کشور آشنایی دقیق و موثری با شعر و شاعری دارند، در مورد هدف برپایی و تداوم جشنواره شعر فجر گفت: یکی از تلاش های برگزارکنندگان این جایزه، ایجاد پیوند مجدد مردم با این میراث معنوی و ملی ما ایرانیان است. جشنواره شعر فجر برای آشتی دوباره یک میعاد مقدس میان مردم و این هنر برگزار می شود.

وی توجه مردم کشور به فعالیت های فرهنگی و در عین حال معرفی پویای شعر معاصر ایران به جهان را یکی از اهداف جشنواره عنوان می کند و با بیان اینکه مسئولان برگزاری برای جلب توجه مردم، خود را موظف به رعایت اخلاق می دانند، می گوید: می توان به شیوه های گوناگون توجه مردم را معطوف به این جشنواره کرد، اما تلاش ما این است که با هنر شعر، این توجه را ایجاد کنیم، چرا که معتقدیم شعر خوب و فاخر هنوز توان جذب مخاطب ایرانی را دارد. به گفته دبیر علمی سومین جشنواره شعر فجر، برگزاری جلسات شعر خوانی در مناطق مختلف همگام با برپایی جشنواره، عرضه شعر در قالب های مختلف از جمله کتاب، توجه به مراکز استانی و حضور شاعران مطرح از جمله راه هایی است که ما برای جذب مخاطب در نظر گرفته ایم. وی در این باره می افزاید: این جشنواره قدمتی است برای آشنایی و ایجاد علاقه به شعر در بین مردم. وی از انتشار شعر شاعران جوان و مستعد در این جشنواره نیز خبر می دهد: در میان شاعران جوان، شاعرانی هستند که حرف های تازه ای دارند و به قطعاً مردم حرف های نو و با اصالت را می پذیرند و دوست خواهند داشت. نظری ادامه می دهد: شعرهای شاعران جوان که در حد و اندازه یک کتاب یا ابعاد یک دفتر شعر باشد در جشنواره بررسی و به زودی و با اعلام فراخوان سراسری جشنواره عموم شاعران از روند ارسال آثار و ارزیابی آنها مطلع خواهند شد.

به گفته دبیر علمی سومین دوره جشنواره شعر فجر در کنار توجه به جوانان، شاعران مطرح و پیشکسوت نیز مورد توجه جشنواره خواهند بود. وی سپس در مورد رویکردهای این دوره از جشنواره می گوید: امسال و به مناسبت سی امین سال پیروزی انقلاب اسلامی توجه ویژه ای به شعر پس از انقلاب و تاثیر و تأثری که ادبیات ما در طی سه دهه اخیر از انقلاب اسلامی داشته است خواهد شد. در همین راستا برنامه ای با عنوان تجلیل از شاعران اثرگذار این حوزه برگزار خواهد شد. وی می افزاید: این کارها در دو حوزه کلی معرفی و تجلیل از شاعران

به گفته دبیر علمی سومین دوره جشنواره شعر فجر در کنار توجه به جوانان، شاعران مطرح و پیشکسوت نیز مورد توجه جشنواره خواهند بود. وی سپس در مورد رویکردهای این دوره از جشنواره می گوید: امسال و به مناسبت سی امین سال پیروزی انقلاب اسلامی توجه ویژه ای به شعر پس از انقلاب و تاثیر و تأثری که ادبیات ما در طی سه دهه اخیر از انقلاب اسلامی داشته است خواهد شد. در همین راستا برنامه ای با عنوان تجلیل از شاعران اثرگذار این حوزه برگزار خواهد شد. وی می افزاید: این کارها در دو حوزه کلی معرفی و تجلیل از شاعران

را عرضه کند. در این طرح ناشران به طور مستقل کتاب های خود را عرضه می کنند و این شرکت به عنوان موتور جست و جوگر مدیریت اجرایی طرح را برعهده دارد.

این طرح می تواند نارسایی های شبکه توزیع کشور را برطرف کند؟

نارسایی های توزیع دلایل متعددی دارد که باید به صورت همه جانبه به آن نگاه کنیم و روش مناسبی را برای رفع آن پیش بینی کنیم. اما این طرح الزاماً به معنای حل تمام مشکلات توزیع نیست. هنوز در بسیاری از نقاط کشور امکان دسترسی به اینترنت وجود ندارد و ما مکلفیم که به آن مناطق هم فکر کنیم. در آن حوزه ها هم برنامه ریزی هایی نظیر راه اندازی فروشگاه های سیار کتاب صورت می گیرد که اطلاعات کامل تر آن اعلام می شود. لایحه کاربری فرهنگی کتاب به عنوان یکی از مهم ترین نکات بخش توزیع خواهد بود که در سراسر کشور امکان راه اندازی کتابفروشی در مراکز و واحدهایی غیر تجاری را فراهم می کند.

مسئله ساماندهی شبکه های پخش کتاب و به حداقل رساندن هزینه های راه اندازی کتابفروشی و نشر هم در همین راستاست؟

بله. متأسفانه تا به حال در کشور حوزه پخش کتاب تکلیف بوده است. یکی از اقدامات ما در طرح جامع، سامان دادن به وضعیت موجود پخش است تا تشکل مستقل حوزه پخش کتاب راه اندازی شده و پخش کتاب استانداردسازی شود. ما در حال برنامه ریزی هستیم تا با مشارکت تنها تشکل موجود در پخش کتاب - تعاونی پخش کتاب تهران - استانداردسازی های لازم در این زمینه را انجام دهیم که ان شاء الله نتایج آن به زودی اعلام می شود. لایحه کاربری های فرهنگی به طور کلی با هدف کاهش هزینه های سرمایه گذاری در حوزه نشر تهیه شده. تقاضای ما از دولت و مجلس شورای اسلامی این است که این امکان را برای حوزه نشر فراهم کنند تا ناشران و کتابفروشان هم مثل پزشکان، وکلا، مهندسان و صاحبان دفاتر اسناد رسمی از برخی مالیات ها معاف شوند. اگر بخوایم فعالیت های حوزه نشر را با هر یک از این حوزه ها مقایسه کنیم، می بینیم که درآمد آن از این مشاغل کمتر است و در عین حال اهداف تأثیر گذارتری دارد. از هر زاویه که بنگریم، ضرورت دارد که هزینه ها را در حوزه نشر کاهش دهیم تا بتوانیم مشارکت مردم و در نهایت ویتترین های کتاب را گسترش دهیم. این خواسته تمامی اهالی نشر است اما بسیاری از کسانی که مایلند در حوزه نشر فعالیت کنند، به دلیل بالا بودن هزینه ها در این کار حضور پیدا نمی کنند. طبیعتاً اگر این اتفاق بیفتد، گروه کثیری از کسانی که کتاب را می شناسند، وارد این عرصه می شوند و نهایتاً امکان عرضه مناسب تر کتاب در کشور فراهم می شود.

طرح فروشگاه های اینترنتی کتاب هم اکنون در چه مرحله ای است؟

شرکت مجری، طرح خود را مرحله به مرحله به ما ارائه می کند و ما در حال بررسی داده ها و شکل اصلی نرم افزار هستیم. مرحله بعدی این است که مجری طرح ناشران را جذب کند و اطلاعات کتاب را وارد کند و سپس وارد مرحله آزمایشی می شویم. پیش بینی می کنیم که این پروژه تا پایان سال به صورت آزمایشی اجرا شود و نهایتاً کار را به جایی برسانیم که همه ناشران دارای کتاب در این شبکه حضور پیدا کنند.

آیا می توان این طرح را مقدمه ای برای گسترش پایگاه های اینترنتی فروش کتاب دانست؟

اساساً این کار اگر درست مدیریت شود و بر اساس طراحی های صورت گرفته پیش برود، به تنهایی ظرفیت معرفی تمامی کتاب های کشور را دارد، مشروط بر این که تمامی ناشران ما در این شبکه حضور داشته باشند. توزیع کنندگان دیگر هم می توانند سایت های مستقل داشته باشند و نیازهای دیگر را پاسخ دهند اما این طرح اگر به صورت کامل به اجرا درآید می تواند به نیازهای مردم پاسخ دهد.

برای معرفی این شبکه به مردم فکری شده است؟
ان شاء الله با نهایی شدن این کار، برنامه های خاصی را برای تبلیغ این شبکه در نظر گرفته ایم که مردم به راحتی با به یاد آوردن کتاب، این شبکه را هم به خاطر بیاورند و نیاز خود را برطرف کنند.

مجید بابازاده

کتاب «روزنامه نگاری و روزنامه داری» نوشته دکتر حسین انتظامی مقدمه ای بر مدیریت رسانه و اقتصاد مطبوعات است؛ دو موضوعی که گرچه از مباحث اصلی رسانه ها به شمار می رود اما در کشور ما تاکنون کمتر در کانون توجه قرار گرفته است. کتاب حاضر با رویکرد مولف به مباحث نظری مدیریت از یک سو و تجارب عملی وی در عرصه مدیریت مطبوعات از سوی دیگر نسخه ای کاربردی برای ارتقای زیرساخت های نشریات کشور ارائه می دهد. انتظامی که سه دوره است نمایندگی مدیران مسئول در هیأت نظارت بر مطبوعات را به عهده دارد، در این کتاب و پیوست های آن به برخی از تجارب مستقیم خود در جایگاه مدیرعامل دو موسسه فرهنگی - مطبوعاتی جام جم و همشهری اشاره می کند.

دکتر حسین انتظامی از کتاب «روزنامه نگاری و روزنامه داری» می گوید

کلینیک مکتوب مطبوعات

طولانی مثلا بیش از یکصد سال داریم این است که مالکان آنها نگاه بنگاهی دارند و اغلب در بورس هستند یا تحت مالکیت یک شرکت.

اگر به سمت تاسیس بنگاه های مطبوعاتی برویم، اداره نشریات علمی تر خواهد شد و البته امکانات آنها به صورت اشتراکی در اختیار اعضای خانواده قرار می گیرد و هم افزایی تولید می کند. در یک تعریف کلی به دو روش می توانیم به بنگاه برسیم. صاحبان امتیاز حقیقی که دو یا چند نشریه در اختیار دارند بروند شرکت یا موسسه ثبت کنند و امتیاز تک تک نشریات خود را به نام آن موسسه کنند و یا چند صاحب امتیاز حقیقی که هر کدامشان یک نشریه دارند و می توانند مکمل همدیگر باشند و همدیگر را قبول دارند مشترکا و حتی با سهام مختلف یعنی حسب آورده خودشان، یک موسسه تشکیل دهند و امتیاز نشریات خود را به نام آن موسسه بکنند. در این صورت هر کدام می توانند مدیرمسئول نشریه خود باقی بمانند. مطمئن باشید که هم افزایی تاثیر مثبتی روی برآیند آنها خواهد گذاشت، ضمن آن که احتمال ماندگاری و بقای تک تک اجزا را افزایش می دهد. در این صورت، عمر متوسط نشریات هم زیاد می شود زیرا وابسته به عمر فرد حقیقی نیست که در صورت فوت او انتشار نشریه متوقف شود تا بعدا بخواهد حصر وراثت بشود.

طرح مباحث مدیریت مطبوعات تا چه حد می تواند در رفع مشکلات عینی و محتوایی نشریات کشور موثر واقع شود؟

در این کتاب هم عرض کرده ام که مشکل اصلی مطبوعات را مباحث مدیریتی می دانم. خیلی وقت ها ما مطبوعاتی ها فراقلمی می کنیم و از تزیینات قانونی یا سختگیری های محتوایی و نبود چارچوب یا قطع کمک های دولتی می نالیم من قبول دارم که چنین مشکلاتی اصلا کوچک نیستند ولی عرضم این است که همه تصمیمات را نباید به گردن آنها بیندازیم. یک سیستم مدیریتی قوی برای شرایط متلاطم نیز سناریو دارد.

اینجاست که کلینیک مطبوعاتی اهمیت می یابد. یعنی در یک نگاه امانتدار، درست مثل یک پزشک، اطلاعات را از خود نشریه بگیرد و مناسب حال او نسخه تجویز کند. حتی اگر این بیمار نیاز به آزمایش، فیزیوتراپی و جراحی داشت او را به مرکز مورد تایید خود معرفی کند. در کلینیک مطبوعات هم وقتی مشکل یک نشریه آگهی یا توزیع یا چاپ و مسائلی از این دست بود، شرکت های پایین دستی تخصصی مختلف را باید به نشریه پیشنهاد داد. مثلا چند تا شرکت آگهی، و چند شرکت توزیع و چند تا چاپخانه. حتی با توجه به حال و روز نشریه و گردش مالی آن، شرکت های مناسب حال او را وصل کرد. هر نشریه با توجه به دوره انتشار، گستره توزیع، تیم تحریریه، ماکت، گرافیک، وضع رقبا، گردش مالی، محدودیت ها و معذوریت های صاحب امتیاز یا مدیرمسئول نسخه خاصی را می طلبد در حالی که الان نشریات کشور با شاپلون واحد اداره می شوند و اگر نشریات موفق رافهرست کنیم می بینیم اتفاقا آنها مدل اقتضایی خود را دارند و تلاش کرده اند لاقفل در یک موضوع از سایرین یا رقبای خود متمایز باشند.

ادامه در صفحه ۲۱

جهت می گویم که بانک ها در بهانه کردن و طرح را نپذیرفتن استنادند و ترجیح می دهند اعتبارات را برای کارهای مدنظر خود نگاه دارند. همین الان هم اعتباراتی در قالب تبصره ۳ یا تبصره ۵۰ به مطبوعات داده می شود ولی چند تا فیلتر در وزارت ارشاد و بانک عامل دارد که اسباب گلایه مندی در مطبوعات را فراهم کرده است. با پیشنهاد بنده، مطبوعات کافی است مستقیما به بانک مراجعه و فرم های طرح توجیهی که قبلا بین ارشاد و بانک مبادله شده و بانک آنها را قبول دارد تکمیل کنند. حتی ارشاد می تواند صندوق حمایت از مطبوعات برای مواقع تعطیلی و توقیف را به همین بانک گره بزند تا روزنامه نگاران آسیب نبینند و سرمایه نشریه که در شبکه توزیع معطل می ماند و معمولا خورده می شود تضمین داشته باشد.

رویکرد تجربی شما با ماهیت عملگرایانه حرفه روزنامه نگاری تناسب دارد. آیا می توان بر مبنای این تجارب دست به مدل سازی و نظریه پردازی زد؟

بله. البته نظریه پردازی ادعای بزرگی است. تلاش بنده و دوستانمان این است که به قول شما مدل سازی کنیم تا از دل و حسب اقتضاء بومی سازی آنها سرانجام تجربیات عملی به دست آید. قاعدتا مدل هایی که استخراج می شوند برای آن که پایدار و پاسخگو باشند باید انسجام و منطق درونی داشته باشند و ضمنا از پس حل مسائل مختلف بر بیایند؛ یعنی نوعی جامعیت و انعطاف داشته باشند.

لطفا درباره ایده «یک صاحب امتیاز، چند نشریه» توضیح دهید. ظاهرا شما برای توسعه بنگاه های مطبوعاتی، کاهش تعداد صاحبان امتیاز به نسبت تعداد نشریات را راهگشا می دانید.

الان تقریبا به تعداد نشریات، صاحب امتیاز داریم، یعنی کمتر پیش می آید که یک فرد حقیقی یا حقوقی، صاحب دو یا چند نشریه باشد. از چهار - پنج بنگاه مطبوعاتی مثل اطلاعات و کیهان و جام جم و همشهری و ایران که بگذریم، مقوله «یک صاحب امتیاز، چند نشریه» کمتر دیده می شود. یکی از دلایلی که در مغرب زمین، نشریات با عمرهای

یارانه های دولتی به طور کامل قطع شود. حالا کدام نشریات می توانند به بقای خود ادامه دهند؟ یکی از دلایل ایجاد وضع موجود به نحوه تخصیص کمک های دولتی برمی گردد. این غلط است که یارانه، آن هم به شکل نقدی در مبدا تزریق شود، زیرا این کار مطبوعات ما را از ضرورت نگاه مدیریتی خلاق و کارآفرین بی نیاز کرده و ضمنا این حرفه را به یک ممر معیشتی تبدیل کرده است؛ آن هم بدون ایجاد ارزش افزوده بر کالا.

معتقدم یارانه ها هدفمند شوند یعنی وزارت ارشاد کاری کند که قیمت تمام شده کاهش یابد. مثلا این موارد زیر پردازد: فاکتور پرداخت بیمه و مالیات پرسنل نشریه، فاکتور آب و برق و تلفن و اینترنت، بخشی از اجاره محل، بخشی از فاکتور چاپخانه های طرف قرارداد وزارت ارشاد، فاکتور پست، فاکتور مراسلات هوایی، فاکتور تبلیغات در صدا و سیما. به کتابخانه ها، به دانش آموزان و دانشجویان بن هایی داده شود که حسب میل خود نشریه ای را مشترک شوند.

عمدا جاهای دولتی را مثال می زنم تا شائبه فاکتورسازی پیش نیازد. در این صورت صاحب نشریه می داند که پولی را مستقیما از دولت نمی گیرد بلکه همه تمهیدات برای او فراهم شده که قیمت تمام شده کالا پایین بماند. این هنر اوست که با تکفروشی و جذب آگهی و کار مشارکتی و جذب اسپانسر نه تنها روی پای خود بایستد بلکه یک صنعت سودآور باشد. یا مثلا ارشاد به شرکت های توزیع بگوید فلان مبلغ به شما کمک می کنم و در عوض انتظار

دارم وقتی فرزندان من به تو مراجعه می کنند این سطح از خدمات را به آنها بدهی. حتی می توان نیمی از یارانه را در یکی از بانک ها به صورت سپرده گذاشت و طی موافقتنامه ای هر نشریه که تو تجهیزات لازم را داد وام با سقف معین و مثلا با سود پنج درصد دریافت کند. ضمنا وزارت ارشاد باید مراقب باشد که در موافقتنامه اش با بانک این بند را بگنجانند که اگر به هر دلیلی این پول جذب مطبوعات نشد با سودی بیشتر از معمول ذخیره شود. این را از آن

در مقدمه کتاب به نبود مکتب رسانه ای در کشورمان و در نتیجه، فقدان منابع مکتوب در مدیریت مطبوعاتی اشاره کرده اید. چرا ما مکتب رسانه ای نداریم؟

تشکیل حلقه، مکتب یا مدرسه خاص مستلزم ممارست و متمرکز شدن بر یک پدیده یا ایده است و علاوه بر آن به تدوین چارچوب و به اصطلاح چکش خوری آنها نیاز دارد. معمولا در علوم انسانی شاهد تشکیل حلقه یا مکتب خاص هستیم اما در روزنامه نگاری وطنی به دلیل آن که ایده ها یا اصول، تدوین نشده است و بین اعضای سازنده یا معتقد به آن ایده، گردش لازم را طی نکرده است تا عرضه و پخته شود مکتب رسانه ای خاصی نداریم. وجود منابع مکتوب و عرضه تجربیاتی که تشکیل دهنده دیدگاه ها و به تبع آن مکاتب خاص شود در همین نقطه ضرورت می یابد.

به نظر شما مدیریت مطبوعاتی به عنوان حوزه نظری مستقل قابل تعریف است یا باید آن را زیرمجموعه ای از مدیریت فرهنگی به شمار آورد؟

زیرمجموعه مدیریت فرهنگی است زیرا رسانه که فراتر از مطبوعات است خود در حوزه فرهنگ تعریف می شود البته با تعریف موسع فرهنگ که بسیاری از شاخص های اجتماعی رانیز در برمی گیرد. به نظر می رسد که مبحث «اقتصاد رسانه» سرفصلی مستقل از مدیریت مطبوعاتی باشد. دلیل گنجاندن این بحث در کتاب حاضر چیست؟

حق با شماست. هر چند یک مدیریت جامع شامل وجوه اقتصادی موضوع هم هست. این تذکر را سایر دوستان منتقد هم به من داده اند که به زودی اصلاح می شود. البته باید توجه داشت مطبوعات یک صنعت است. مطابق تعریف، صنعت بخشی از اقتصاد است که در آن محصولی ارائه می شود. بنابراین ساز و کارهای حاکم بر صنعت به مطبوعات نیز تسری می یابد.

البته چون محصول مافرنهنگی است قاعدتا قواعد مارکتینگ در بازاریابی و فروش نیز ترجمه فرهنگی می شود. در محصولات صنعتی، اگر تقاضا وجود نداشته باشد چند راه حل متصور است: ساده ترین راه این است که تعطیل کنند! اما در راه های بدیل، تلاش می کنند ذائقه مخاطب را ارزیابی کنند و محصول خود را بر آن متمرکز سازند یا بروند بازارهای ناشناخته کشف کنند و در آنجا خیمه بزنند، یا تلاش می کنند ذائقه جدید سازند و احساس نیاز را در مخاطب دامن بزنند.

در صنعت، به دلیل ملموس بودن محصولات، خیلی مراقبت دارند که هر محصولی نسبت به محصول کارخانه رقیب، حداقل یک مزیت داشته باشد: قیمت، کیفیت، خدمات پس از فروش، نام و اعتبار کمپانی، حل چند نیاز همزمان مشتری.

در عالم مدیریت، برای کارخانه و حتی محصول، برنامه ریزی راهبردی انجام می شود تا بتواند با اتکال به مزیت، فرصت ایجاد کند. کدام مخاطب را هدف قرار بدهد که دیگران از او غافلند، در کدام میدان وارد شود که رقیب نداشته باشد، چه وقت وارد بازار شود چگونه توزیع شود، چه قیمتی بگذارد و ...

سوال من این است که آیا این نگاه در جامعه مطبوعات ما رواج دارد یا خیر. فرض کنیم امروز

محمدرضا بایرامی از نویسندگان فعال ادبیات داستانی در سال‌های اخیر است و گواه این مدعا شمارگان آثار اوست. او در دو سال متوالی موفق به کسب جایزه کبرای آبی سویس شد. از جمله آثار بایرامی در دو حوزه ادبیات کودک و نوجوان می‌توان به آثاری همچون «کوه مرا صدا کرد»، «پل معلق» و «قصه‌های سیلان» اشاره کرد. وی به تازگی دو کتاب «گرگ‌ها از برف نمی‌ترسند» و «گرگ صفر، گرگ سفر» را منتشر کرده که بهانه‌ای برای این گفت‌وگو شد.

«گرگ‌ها از برف نمی‌ترسند» در گفت‌وگو با محمدرضا بایرامی

کابوس جهان بدون روستا

کردم در حالی که هیچ رایزنی‌ای برای ترجمه کتاب انجام نشده بود و کسی هم مرا نمی‌شناخت حتی هنگام اهدا جوایز هم نتوانستند من را پیدا کنند. اگر می‌خواستم از آن موقعیت استفاده کنم، بلافاصله آن شیوه‌را پیگیری می‌کردم که آن را موج سواری هم نمی‌توان امید در حالی که بعد از دریافت آن جوایز، من از عرصه ادبیات نوجوان خارج شدم و رمان «پل معلق» را نوشتم. در واقع شما استمرار آن نوع کار را تا مدت‌ها در کارهایم نمی‌بینید تا پس از جریان زلزله که چون سال‌ها با این مسئله زندگی و آن را درون خودم ته‌نشین کرده بودم تصمیم گرفتم آن را در قالب رمان بنویسم. باید یادآور شوم که تا یک مسئله برای من درونی نشده باشد روی آن کار نمی‌کنم.

متأسفانه بخشی از جامعه ادبی ما برای جهانی شدن سعی می‌کنند با معیارهای دیگران بنویسند در صورتی که یکی از راه‌هایی که می‌تواند به بیان دغدغه‌های درونی منجر شود در عین حال موفقیت جهانی نیز داشته باشد، توجه به مسائل بومی است. فکر می‌کنم شما این مسئله را به خوبی رعایت می‌کنید.

این مسئله تعمدی نیست، من فقط چیزی را می‌نویسم که برایم ملموس است و این را هم می‌دانم که نویسنده یا باید به نوشتن توجه کند یا به روابط عمومی پیرامون اثرش و اینکه بداند کجا می‌تواند اثرش را به خوبی معرفی کند که در صورت پرداختن به بخش دوم از کار نوشتن باز می‌ماند. البته بخش دوم هم بد نیست اما متأسفانه من در آن استعدادی ندارم و همان اندک استعدادی که دارم در بخش اول نوشتن است.

چطور شد که فیلمنامه «گرگ صفر، گرگ سفر» را چاپ کردید؟ به خاطر دارم که فیلمنامه‌ای برای سیما نوشته بودید که به دلیل مشکلات تولید، هنوز اجرا نشده. این فیلمنامه همان است؟

بله. دلیل انتشارش هم ترس از این مسئله بود که کار به دست سودجویان بیفتد. متأسفانه بنای کار غالباً بر راحت طلبی است و ترجیح می‌دهند داستان در فضای یک آپارتمان باشد که هر چه سریع‌تر در چند هفته کار فیلمبرداری به اتمام برسد. این فیلمنامه در آن مرحله هم تصویب شد اما به نتیجه نرسید. بنابراین من تصمیم گرفتم آن را یک بار در شمارگان محدود منتشر کنم که تثبیت شود.

راطراحی کرده باشم خیر. یکی از نکاتی که در این مجموعه داستان وجود دارد و به آن ابعادی گسترده تری می‌دهد، توجه به فرهنگ مردم است. به گونه‌ای که در بسیاری از دیالوگ‌ها شیوه‌ای از گفتار و فرهنگ خاص مردم نواحی دامنه سیلان جاری است. چقدر روی بر این مسئله تأکید داشتید؟

در این مورد نقشه از پیش طراحی شده‌ای نداشتم. ولی وقتی کاری کردم بسیاری از نکاتی که در پس‌زمینه ذهن من بود سر برمی‌آورد و در جای خود در داستان قرار می‌گرفت. برای مثال آدمی که از هوایما صحبت می‌کند دقیقاً نکته‌ای است که من از افراد مختلف شنیده بودم یا این که در باور عمومی مردم سیلان این نکته به چشم می‌خورد که تنها کوه سیلان را تهدیدی برای خود می‌دانند و معتقدند که این قله می‌تواند منفجر شود. این باور کلی که اگر فاجعه‌ای روی می‌دهد نتیجه اعمال آدمی است محدود به باورهای مردم این ناحیه نیست و می‌توان آن را از زبان مردم نقاط مختلف شنید. همه اینها مسائلی بود که در ذهن من جا باز کرده است، بدون آنکه به‌طور آگاهانه به آنها بیندیشم به علاوه خرده‌خاطراتی که از گذشته‌های دور در ذهن من مانده بود در این خاطرات معنا می‌یافتند و شفاف می‌شدند.

می‌دانم تعدادی از کارهای شما که با توجه به فرهنگ بومی نوشته شده در جایزه‌هایی چون کبرای آبی سویس موفقیت جهانی کسب کرده‌اند. این مسئله چقدر شما را مصمم تر کرد که در داستان‌های بعدی از جمله «گرگ‌ها از برف نمی‌ترسند» به فرهنگ مردم بپردازید؟

بدون اغراق عرض می‌کنم که هیچ‌گاه به موفقیت‌ها چشم داشته‌ام و نه به جوایز و هنگامی که می‌نویسم به این مسئله که خوشایند کسی باشد فکر نمی‌کنم. اگر چنین می‌خواستم بعد از جایزه‌ای که دریافت کردم، قطعاً باید بلافاصله آن نوع نوشتن را ادامه می‌دادم. پیش از من، یک نویسنده ایرانی فقط یکی از آن جوایز را دریافت کرده بود و من تنها ایرانی‌ای بودم که دو بار به صورت پیاپی این جایزه را از یک مرکز معتبر دریافت

از نظر دورافتادگی، هم از نظر تعداد اندک خانوارها، سرمایه‌های شدید، بسته شدن راه‌ها، حمله گرگ‌ها و بسیاری از مسائل دیگر که می‌توانست دست به دست هم دهد تا فضای ذهنی مورد علاقه من شکل گیرد. در واقع نویسنده با این رویکرد تسلط بیشتری بر ابزار کارش خواهد داشت.

بله. این شناخت باید نسبت به ابزار وجود داشته باشد. من با عواملی کار کردم که پیش از آن هم با آنها مواجه بوده‌ام. البته شناخت جغرافیایی هم نسبت به این محیط داشتم اما همه اینها همراه با نگاهی به واقعیت است. در واقع زلزله به‌طور واقعی در آن فضا رخ داده و حتی بسیاری از حواشی داستان هم می‌تواند با توجه به شنیده‌های من باشد؛ مثل واژگون شدن کامیون و فرار گرگ‌ها که واقعا در آن ایام داستان آن شنیده می‌شد. اما یک سری از مسائل و رویدادها هستند که نویسنده به‌طور طبیعی آنها را می‌سازد. در واقع این قصه نوعی قصه شأن نزولی است که علت یک اتفاق را بیان می‌کند. به هر حال پس‌زمینه‌های کار، نمی‌خواهم بگویم حالت اسطوره‌ای اما دست کم حالت افسانه‌ای داشت که من سعی کردم از آن استفاده کنم و شناخت خودم را در قالبی ملموس بریزم.

خواننده هنگام خواندن این داستان به یاد یکی از فیلم‌های سینمای ایران با عنوان «آوار» می‌افتد که در آن خانواده‌ای زیر آوار می‌ماند. حس می‌شود که این پنج خانوار هم در جایی محبوس شده‌اند و حالت نمادین جدال انسان با طبیعت اتفاق افتاده است. شما از این زاویه به داستان نگاه کرده بودید؟

به این صورت خیر. اما من در پشت تقریباً نود درصد دیالوگ‌های کتاب چند لایگی احساس کردم و به همین سبب بسیاری از دیالوگ‌ها را با حروف متفاوت چاپ کردم. به هر حال منتقدان متوجه این موضوع خواهند بود اما مخاطب من در درجه اول نوجوانان هستند و من می‌خواستم نوعی تأکید بر این دیالوگ‌ها داشته باشم که دقت بیشتری در آن صورت گیرد. بسیاری از صحنه‌ها و دیالوگ‌ها به این معنی می‌توانند نمادین یا لایه لایه باشد اما به شکلی که من این مسئله

بیشتر داستان‌های موفق کودکان و نوجوان با استفاده از فضای روستایی یا فضاهای سنتی نوشته شده‌اند. علت این مسئله چیست و چرا شما این فضا را برای نوشتن انتخاب کردید؟

واقعیت این است که من چندان به این مسئله فکر نکرده بودم. اما شاید علت این باشد که روستا ذاتاً به طبیعت نزدیکتر است و به همین سبب کودکان مثل بزرگ‌ترها این فضا را بیشتر می‌پسندند و شاید به این دلیل باشد که به این فضا علاقه مندم و برای من تداعی‌گر خاطرات گذشته است که حالتی غبار گرفته و معمولاً رویاگونه دارد و هر فردی دوست دارد در این گونه خاطرات سیر کند و آنها را به صورت معنی‌دار و شفاف درآورد.

این خاطرات به صورت مستند نوشته شده‌اند یا این که به اقتضای داستان تغییر پیدا کرده‌اند؟

خیر. منظوم از خاطرات دقیقاً اتفاقات رخ داده نیست، بلکه حس‌هایی است که محیط می‌تواند به یک نویسنده یا حتی یک انسان عادی دهد. به گونه‌ای که در انتهای ذهن او بماند و به نوعی پس‌زمینه اثر او باشد. هیچ یک از اتفاقاتی که در کتاب منعکس شده به‌طور صد در صد خاطره نیستند و فقط در بخش‌هایی از آنها از خاطرات استفاده شده است.

این را می‌دانیم که تعداد شخصیت‌ها هر چه بیشتر باشند، فضای داستان گسترده‌تر و طبعاً احتمال رخ دادن اتفاقات دراماتیک بیشتر می‌شود اما شما در رمان «گرگ‌ها از برف نمی‌ترسند» روستایی با پنج خانوار و شخصیت‌های محدود انتخاب کرده‌اید. نگران این مسئله نبودید که محدود بودن شخصیت‌های داستانی برای شما محدودیت ایجاد کند؟

به نظر من گزینش اینچنینی حتی امکاناتی را هم در اختیار نویسنده می‌گذارد. همانطور که می‌دانید پس‌زمینه این اثر زلزله و ویرانی بعد از آن در استان اردبیل است. به‌طور طبیعی اگر من می‌خواستم فضایی را انتخاب کنم که ساکنان بیشتری داشت مجبور بودم به افراد بیشتری بپردازم و از این دیدگاه انسجام اثر از بین می‌رفت. بنابراین جایی را انتخاب کردم که در عالم واقع هم با همین نامی که در کتاب شرح داده شده وجود دارد و فکر می‌کنم این انتخاب و فضا، امکانات بیشتری را از جهات مختلف به نویسنده می‌دهد؛ هم

نگاهی به رمان «زخم و فغان» نوشته سید هاشم حسینی

تأکید بر فارسی دری

علی‌الله سلیمی: کارگاه قصه و رمان مرکز آفرینش‌های ادبی واحد ادبیات حوزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی به تازگی رمان «زخم و فغان» نوشته سید هاشم حسینی را چاپ و روانه بازار کتاب کرده است.

ماجرای این رمان در کشور افغانستان و در زمان حضور نیروهای روسی به وقوع می‌پیوندد. «شیرجان» و «اسلم» شخصیت‌های اصلی داستان محسوب می‌شوند که شیرجان در عالم کهنسالی و اسلم در دنیای خردسالی سیر می‌کنند. آنها هر دو در انتظار بستگان نزدیک خود هستند که وقوع جنگ بین نیروهای روسی و مجاهدان افغان باعث این جدایی شده است. شیرجان در انتظار پسرانش است که فرسنگ‌ها با او فاصله دارند: «خدای رحمان می‌دانه که کجا استند؛ در پشاور؛ در کوئته. نمی‌دانم چه کاری کنی.» اسلم هم مدت هاست پدرش را ندیده است: «قرار بود پلارم هر ما بیایه به اینجا. به من قول داده بود که هر ماه بیایه... زیاد وخته که پلارم را ندیدم.»

داستان به شکل خطی روایت می‌شود که در ابتدای آن، مخاطب با دو شخصیت یاد شده آشنا می‌شود و به صورت فلاش بک (یادآوری خاطرات گذشته) اطلاعات تکمیلی رفته رفته به روایت اولیه داستان اضافه می‌شود. در ادامه داستان، رویدادها و وقایعی سر راه شیرجان و اسلم قرار می‌گیرد که مسیر زندگی آنها را تغییر می‌دهد. در این روند

همچنین خوانندگان با شخصیت‌های فرعی دیگری آشنا می‌شوند که هر یک از آنها در شکل‌گیری کلیت رمان به سهم خود دخالت دارند، مانند فقیرمحمد، بسم‌الله، کاکاهاشم، ملاعثمان، خان گل، جمعه‌خان، خلیق، عبدالحی، حاجی منگل، شهنواز و... همچنین سربازها و فرماندهان روسی که در طول داستان از زاویه نگاه نویسنده و شخصیت‌های افغانی قصه به همان عنوان کلی سرباز و فرمانده خطاب می‌شوند.

ماجرای محوری داستان به مواجهه شخصیت‌های اصلی و همراهنشان (مجاهدان افغانستان) با نیروهای روسی مربوط است و در پایان داستان، اسلم کشته می‌شود. از ویژگی‌های اصلی این داستان، زبان فارسی دری به کار گرفته شده در آن است و نویسنده بر این نکته تأکید ویژه دارد. او با وسواس تمام، واژه‌های اصیل زبان فارسی دری را استخراج و در روایت داستانی خود به کار برده است. این در حالی است که داستان نویسان افغانی که این روزها داستان‌هایشان در ایران چاپ می‌شود کمتر از آن واژه‌ها استفاده می‌کنند.

برای روشن شدن موضوع، قطعه‌ای از نثر سید هاشم حسینی را با نثر داستان نویسان امروز افغانستان مقایسه می‌کنیم. حسینی در بخشی از داستان «زخم و فغان» آورده است: «شهنواز هم که معصوم شاه رالت زد تا تو را جور نده. شهنواز رقم یک بیادر متوجه تو است. بین شار رفیقی مانند شهنواز داشتی.» این نثر را مقایسه کنید با نثر داستان کوتاه «سپاه» نوشته سکینه محمدی (از داستان نویسان معاصر افغانستان) که اخیراً در مجموعه

داستان «زنی با حریر آبی» در طبقه هفتم چاپ شده است: «زن اشک هایش را پاک کرد و با چشم‌های قرمز به خودش در آینه نگاه کرد؛ به موهای سفیدی که در لابه‌لای موهای سیاه خودنمایی می‌کرد.»

در داستان کوتاه «گوشواره انیس» نوشته حمیرا قادری (داستان نویس دیگری از نویسندگان جدید افغانستان) نیز با نثر مشابه نویسنده هموطنش (سکینه محمدی) مواجهیم. قادری می‌نویسد: «ولی هنوز نفس می‌کشیده است. دکترها گفته بودند استخوان سالم در بدنش نمانده. همه بدنش را گچ گرفته بودند. ولی انیس دو شب بعد از این که خودش را به چاه انداخته بود، مرد.» در مجموع، اصرار بیش از حد نویسنده «زخم و فغان» به استفاده از واژه‌های اصیل زبان فارسی دری، آن را از دایره خوانندگان فارسی زبان ایرانی دور کرده است. با توجه به چاپ این کتاب در ایران، در وهله اول مخاطبان آن، خوانندگان فارسی زبان ایرانی محسوب می‌شوند و نویسنده با لحاظ کردن این موضوع، می‌تواند به موفقیت کتابش در بین مخاطبان امیدوار باشد؛ نکته‌ای کلیدی که آن دسته از داستان نویسان امروز افغانستان که آثارشان در ایران چاپ و منتشر می‌شود به درستی آن را رعایت می‌کنند و مانند نمونه‌هایی که ذکر شد با نثری مشابه به زبان امروزی خوانندگان فارسی زبان در ایران داستان می‌نویسند. این موضوع حلقه مفقوده رمان «زخم و فغان» محسوب می‌شود هر چند تلاش‌های نویسنده در روایت یک‌دست داستان با نثر ویژه‌ای که انتخاب کرده قابل ستایش و تمجید است.

ماندگاری شرط خاطره نویسی

هر چه از دوران دفاع مقدس می گذرد، نیاز به ثبت و ضبط خاطرات آن سال ها بیشتر احساس می شود؛ خاطراتی که بی تردید بر غنای فرهنگی این مرزوبوم می افزاید و هویت تاریخی آن را برجسته خواهد کرد. تاکنون صدها کتاب با مضمون خاطرات دفاع مقدس به چاپ رسیده است و هر ساله به طور میانگین ۱۵۰ عنوان کتاب بر جمع آثار قبلی افزوده می شود و در واقع می توان چنین نتیجه گرفت که بیشترین تعداد کتاب های خلق شده در حوزه ادبیات دفاع مقدس متعلق به کتاب های خاطره است حال در این بین آنچه نگران کننده است، نبود رویکرد علمی و تخصصی در کتب برخی خاطره نویسان است.

به هر حال خاطرات، مواد اصلی شکل گیری تاریخ مکتوب محسوب می شوند و اساسا تاریخ بدون خاطره پدید نمی آید؛ همچنین خاطرات می توانند برای خلق آثار ادبی، هنری و پژوهشی مورد استفاده قرار گیرند، در نتیجه، گونه ادبی خاطره نگاری نیز از گونه های مهم و قابل توجه محسوب خواهد شد. با توجه به این که خاطره نویسی پای در سنت دارد، ولی بستر تکامل آن در دنیای امروز است و از آن به عنوان یک گرایش ادبی - تاریخی مدرن یاد می شود بنابراین در کنار توجه به واقعیات، این گونه ادبی را نیز مورد توجه قرار داده است.

به طور کلی خاطره نوشته ها از لحاظ جایگاه به سه دسته تقسیم می شوند:

جایگاه تاریخی: برخی خاطره نوشته ها از یک موقعیت حساس تاریخی که از نظر اجتماعی، سیاسی یا فرهنگی مورد توجه است، برخوردار هستند. چنین خاطراتی ممکن است از نظر قالب و ساختار نوشتاری مناسب نباشند، اما به عنوان یک سند تاریخی مورد استفاده قرار می گیرند، چرا که چنین نوشته هایی عین واقعیت و از خیال پردازی به دور هستند. موضوع، درونمایه و داوری در چنین خاطراتی بیشترین اهمیت را دارد.

جایگاه ادبی: خاطره نویس هایی که بر ادبیات و تکنیک های ادبی تسلط دارند بیشتر به سراغ چنین جایگاهی می روند و خاطرات خود را با آرایه های ادبی صیقل می دهند تا کلام در دل و ذهن مخاطب دلنشین تر شود. رویکرد ادبی در این خاطرات مهم ترین رکن ساختاری را تشکیل می دهند. یعنی سبک و سیاق نوشتار در این خاطرات بیش از موضوع و مضمون آنها جلب توجه می کند. البته چنین خاطره هایی با توجه به رعایت واقعیت ها هم از نظر ادبی و هم از لحاظ استناد تاریخی اهمیت دارند.

داستانواره ها: همان طور که از اسم چنین خاطراتی مشخص است، در چنین نوشته هایی موضوع اصلی بزرگ خاطره استوار است، اما تخیل و خیال پردازی نیز در خاطره نقش مهمی را ایفا می کند. اینگونه خاطرات دیگر نویس هستند و استناد یک سوژه را با شاخ و برگ تخیل آمیخته می کنند. از این مطالب چنین بر می آید خاطره نوشته های جنگ نیز مانند دیگر خاطرات از اجزا و ارکانی تشکیل شده اند که راوی، سوژه، مکان و زمان مهم ترین عناصر آن هستند. بنابراین برای ثبت خاطرات باید هدف از نگارش و نوع نگاه به آن را مشخص کرد و سپس اقدام به خاطره نویسی کرد.

به هر حال خاطره های ماندگار خاطراتی هستند که برای تمام عناصر اصلی اهمیت قائل هستند و در آنها راوی با انتخاب مناسب در بستر واقعیت، جهتگیری نوشته را مشخص می کند که چنین جیتی با بهره گیری از تخیل امکان پذیر نیست.

حسین زنجانی از «فاتحان خرمشهر» می گوید

بازخوانی عملیات بیت المقدس در ۱۷۸ جلد

عملیات بیت المقدس، دهم اردیبهشت ماه سال ۶۱ با اهداف بزرگی چون تداوم مقاومت در برابر دشمن، کاهش توان رزمی عراقی ها، آزادسازی خرمشهر و خارج کردن اهواز از برد توپخانه به وسیله چهار قرارگاه قدس، فتح، نصر و فجر شامل هفت لشکر و پنج تیپ مستقل با مشارکت ارتش و سپاه طرح ریزی و هدایت شد و در نهایت روز سوم خرداد منجر به آزادسازی خرمشهر و ۵۴۰۰ کیلومتر مربع از مناطق اشغالی شد. این عملیات در حقیقت بزرگترین، وسیع ترین و موثرترین اقدام نظامی ایران در طول جنگ محسوب می شود که بعد از فتح خرمشهر باعث ایجاد فضای گفت و گو در باره خاتمه جنگ شد، ولی چون عراق به سرکردگی استکبار جهانی حاضر به پذیرش شرایط ایران نبود از این فرصت استفاده نشد و نبرد جهت آزادسازی مناطق اشغال شده و نفوذ به خاک عراق تداوم یافت. با توجه به اهمیت و نقش گسترده ای که عملیات بیت المقدس در جنگ تحمیلی داشت، چندی پیش حمید حسام معاون ادبیات بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش های دفاع مقدس از چاپ و انتشار مجموعه «سوم خردادی ها» مشتمل بر خاطرات فرماندهان تاثیرگذار در فتح خرمشهر خبر داده بود که هم اکنون ۱۰ عنوان از این مجموعه ۱۷۸ جلدی که عنوان «فاتحان خرمشهر» را بر روی جلد دارد از سوی بنیاد حفظ آثار منتشر شده است.

حسین نصرالله زنجانی مدیر ادبیات بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش های دفاع مقدس که گردآوری یکی از مجموعه ها را برعهده دارد، درباره ایده نگارش و تهیه مجموعه «فاتحان خرمشهر» می گوید: «ایده تالیف این مجموعه حدود یک سال و نیم پیش به پیشنهاد حمید حسام در شورای خاطره بنیاد مطرح شد که بنابر نقش و اهمیت عملیات بیت المقدس به عنوان شاخص ترین عملیات دوران جنگ تحمیلی و درخشان ترین مقطع از تاریخ دفاع مقدس مورد تایید این شورا قرار گرفت و بر این اساس قرار شد خاطرات تمام فرماندهان - چه شهید و چه در قید حیات - که تعداد آنها به ۱۷۸ نفر می رسید و به خاطر نقش موثرشان در فتح خرمشهر، مفتخر به دریافت مدال فتح خرمشهر از رهبر معظم انقلاب شده بودند، به صورت مجزا در قالب کتاب هایی گردآوری و تالیف شود.»

زنجانی ادامه می دهد: پس از تایید موضوع و نوشتن طرح مورد نظر جلسات مشترکی بین بنیاد حفظ آثار و پژوهشگاه علوم و معارف دفاع مقدس به عنوان متولیان کار برگزار شد و مقرر شد بنیاد هر استان به طور مجزا به جمع آوری خاطرات فرماندهان براساس فهرست تهیه شده را برعهده گیرد. هم اکنون خاطرات ۳۰ فرمانده گردآوری شده و ۱۰ مجموعه نیز به چاپ رسیده است.»

این در حالی است که سردار حسام از تکمیل جمع آوری خاطرات و تهیه مجموعه «فاتحان خرمشهر» تا سوم خردادماه امسال خبر داده بود. مدیر ادبیات بنیاد حفظ آثار علت تاخیر به وجود آمده و گردآوری خاطرات را اینچنین بیان می کند: «در ابتدای کار بر این گمان بودیم که جمع آوری و تالیف کتاب تا سوم خرداد به پایان می رسد اما واقعیت این است که تعدادی از این فرماندهان به شهادت رسیده اند و جمع آوری مستندات، دستنوشته ها و مصاحبه با نزدیکانشان زمانی طولانی را طلب می کند. برخی از فرماندهان نیز تمایل چندانی به بازگویی خاطرات خود از عملیات بیت المقدس نداشتند که تمامی این دلایل باعث شده تا جمع آوری خاطرات با تاخیر بیشتری انجام گیرد.»

کاظمی فرمانده تیپ نجف اشرف در عملیات بیت المقدس و فرمانده نیروی زمینی سپاه پاسداران است که در این کتاب پس از شرح مختصر زندگینامه و سوابق شهید کاظمی، گوشه هایی از وقایع عملیات بیت المقدس را در قالب خاطره و داستان از زبان فرماندهان بزرگی چون سردار سرلشکر عزیز جعفری، فرمانده کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، سردار سرلشکر محسن رضایی فرمانده سابق سپاه و سردار سرتیپ غلامعلی رشید جانشین ستاد کل نیروهای مسلح به تفکیک مراحل عملیات و آزادسازی خرمشهر روایت می کند. مجموعه مذکور به همت مرتضی مساح گردآوری شده است.

«سلام دوباره» نیز حاصل پنج ساعت گفت و گو با سردار مصطفی اکبری از فرماندهان استان اردبیل است که بیش از صد ماه در جبهه حضور داشته است. این مجموعه به همت ساسان ناطق گردآوری و تدوین شده است. در چندقلمی خرمشهر روایت سردار کریم نصر از فرماندهان استان اصفهان است که به اهتمام حجت الله ایزدی گردآوری شده است.

«۵۲۰ روز بعد؛ همان نقطه» روایت سرتیپ دوم ستاد مسعود بختیاری است که تاکنون چندین کتاب از عملیات های مختلف دفاع مقدس به رشته تحریر در آورده است. مجموعه مذکور راضعت مهجوری جمع آوری کرده است. مریم عرفانیان روایت و خاطرات محمود باقرزاده را از فتح خرمشهر در کتاب «صبح خرمشهر» گنجناخته است. «سید سنگرساز» عنوان مجموعه ای دیگر است که به همت حسین نریمانی گردآوری شده و روایت سید محمود لاله زار یکی از فعالان عرصه جهادسازی را از عملیات بیت المقدس بازگو کرده است.

«کارنامه» حماسه شهید فریدون کشتگر در فتح خرمشهر را به کوشش حسین غفاری بازگو می کند و مولف با گردآوری خاطرات از منابعی چون مستندات مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ و سپاه و دستنوشته های شهید کشتگر بهره برده است.

مریم جهانگشته روایت سید هاشم دریچه ای از فرماندهان خراسان رضوی را در کتاب «دل ماند و هوای سنگر» و فرمانده «گنجناخته» است و آخرین مجموعه منتشر شده از فاتحان خرمشهر نیز به کوشش حسین نصرالله زنجانی، روایت و خاطرات سردار حسین همدانی، مسئول محور عملیاتی تیپ ۲۷ محمد رسول الله (ص) از قرارگاه نصر را در کتاب «مزد مقاومت» بازگو کرده است.

با این همه اما به گفته زنجانی این امکان وجود دارد که مجموعه «فاتحان خرمشهر» به بیش از ۱۷۸ مجلد برسد. وی می افزاید: براساس فهرست تهیه شده، ۱۷۸ نفر از فرماندهان نقش موثری در فتح خرمشهر داشته اند، اما با احتساب نام فرماندهان و افراد دیگری که به نوعی در عملیات بیت المقدس حضور چشمگیر داشته اند و نام آنها از قلم افتاده است، تعداد مجلدات به بیش از ۱۷۸ عنوان خواهد رسید. زنجانی تصریح می کند: «بنیاد حفظ آثار قالب مشخص و ضوابط خاصی برای جمع آوری خاطرات به وسیله مولفان در نظر نگرفته است و دست مولفان برای نگارش کتاب در قالب خاطره تاریخ شفاهی و مصاحبه - به شرطی که وارد مرز و ساحت داستان و رمان نشوند - کاملا باز است، ضمن این که مولفان و خاطره نویسان برجسته ای برای این کار در هر استان انتخاب شدند و سعی بر این است که واقعیات عملیات بیت المقدس تا آزادسازی خرمشهر از زوایای گوناگون و نگاه افراد مختلف بازگو شود.»

زنجانی در عین حال از تکمیل مجموعه «فاتحان خرمشهر» تا کمتر از دو سال دیگر خبر می دهد و می گوید: «این مجموعه پس از تکمیل به عنوان دایره المعارف عملیات دفاع مقدس مورد مطالعه علاقه مندان و پژوهشگران این حوزه قرار خواهد گرفت البته پیشنهاد بر این است که مجموعه مذکور در قالب چهار مجموعه مجزا متناسب با نقش فرماندهان در چهار قرارگاه هدایت کننده عملیات بیت المقدس یعنی قرارگاه های قوس، فتح، فجر و نصر به چاپ برسد.»

مدیر بنیاد حفظ آثار یادآوری می شود: پژوهشگاه علوم و معارف دفاع مقدس به عنوان پل ارتباطی پیشکسوتان و فرماندهان جنگ با مولفان و پژوهشگران تاریخ شفاهی، زمینه گردآوری خاطرات و لزوم بازنویسی و بازنگری آنها را فراهم می کند و بنیاد حفظ آثار نیز مجموعه های تهیه شده را چاپ و منتشر خواهد کرد.»

در حال حاضر ۱۰ عنوان کتاب با عناوین خاص و مرتبط با هر فرمانده از مجموعه «فاتحان خرمشهر» از سوی بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش های دفاع مقدس در شمارگان سه هزار نسخه و در قطع پالتویی چاپ و منتشر شده است که هر یک، روایت عملیات بیت المقدس تا فتح خرمشهر را از زبان یکی از فرماندهان جنگ روایت می کند. اولین مسافر خرمشهر روایت سردار شهید احمد

دیداری از نمایشگاه تصویرگران کتاب کودک در نگارخانه آریا

واژه نامه رنگ‌ها

همه چیز از نقطه‌ای شروع شد که بشر اولیه بر دیوار غاری گذاشت از همان نقطه بود که خط و تصویر به وجود آمد. حیوانات، موضوع نخستین تصویر بشر بودند؛ همچنان هم هستند. باور کنید... این روزها تصویرگران کتاب کودک دور هم جمع شده‌اند تا حاصل ذوق خود را به نمایش بگذارند.

گروهی که سه سال پیش کار خود را آغاز کرد تا به خلق تصاویری زنده و پویا بپردازد آن‌ها هم برای کودکانی که سرشار از شور و شوق و سادگی‌اند. همان گروه نقطه‌است؛ گروهی که در نخستین سال از فعالیت خود فیلی را تصویر کرد که سال‌ها پیش مولانا از آن سخن گفته بود. سال گذشته هم ما را به خانه‌های خود دعوت کرد و بر سفره گسترده‌اش نشاناند. امسال هم گروه نقطه (لغتنامه) گورخرانی را تصویر کرده که نه سپیدند و نه سیاه، اگرچه هم سپیدند و هم سیاه.

سپروس آقاخانی، دبیر این گروه در پاسخ به این که چرا این گروه به تصویرکردن جانوران می‌پردازد، می‌گوید: گروه نقطه می‌کوشد تا کودکان را با طبیعت و عناصر طبیعی آشتی دهد. متأسفانه برخی از هنرمندان ایران، رکود و خمودگی را تصویر می‌کنند و در آثار آنها نشانی از شور و هیجان نیست. در صورتی که کودکان، سرشار از اشتیاق و جنب و جوش‌اند و تصاویر ساکن و راکد، جذابیتهایی برایشان ندارد. به همین خاطر بهتر است تصویرگران به دور از اداهای روشنفکرانه به عینی کردن امور، نه ذهنی کردن آن بپردازند و با زبانی ساده و روان، مفاهیم مورد نظر را به کودکان منتقل کنند.

به اعتقاد او مهم‌ترین رخدادهای در زمینه تصویرگری کتاب کودک، آن است که تصاویر خلق شده بتوانند کودکان را در لحظه شاد کنند و آنها را به سادگی پیوند بزنند چرا که بیشتر ایرانیان مردم پیچیده‌ای هستند و سادگی را نمی‌شناسند در حالی که کودکان باید ساده فکر کنند، ساده زندگی کنند و از سکون و پیچیدگی پرهیزند. آقاخانی درباره چگونگی انتخاب موضوعات و نام‌های مختلف می‌گوید: اعضای گروه پیشنهادهای خود را مطرح می‌کنند، سپس رای‌گیری می‌شود و هر واژه‌ای که میزان رای بیشتری را از آن خود کرده باشد، انتخاب می‌شود. اعضای گروه، اعضای ثابتی هستند. همچنین در سال‌ها از دو استاد پیشکسوت دعوت می‌شود تا به داورانی نهایی آثار بپردازند. امسال نیز از محمدعلی بنی‌اسدی و کریم نصر خواسته بودیم تا تصاویر ارائه شده را در بوته نقد و داوری خود بگذارند. به جز این

کار، هر کدام از کارها را به مدت یک هفته در سایت لغتنامه به نمایش می‌گذاریم تا دیده و نقد شوند. تصویرگر کتاب قاشق جادوگر روایتگری را عنصر اصلی تصویر می‌داند و معتقد است: هر چیزی که روایتی را در خود جای داده باشد، می‌تواند در شمار تصویر به حساب آید، خواه دوبعدی باشد خواه حجمی سه بعدی را دربرگیرد چون اثری از سپینا قاسم‌خانی که در این نمایشگاه ارائه شده است. به عبارتی تفاوت میان نقاشی و تصویرگری در همین است. در وابستگی تصویر به روایت و عینیت بخشیدن به اشیاء و پدیده‌ها برخلاف نقاشی که از عینیت کمتر و پیچیدگی بیشتر برخوردار است و گاه می‌کوشد تا مفاهیم فلسفی و عرفانی و... را به مخاطب خود منتقل کند.

آقاخانی تصویرکردن شعر را به نقاشی نزدیک‌تر می‌داند چرا که در نثر رابطه بین واژه‌ها خطی است و این سلسله مراتب موجب می‌شود تا تصویرکردن داستان، ملموس‌تر و قابل فهم‌تر باشد اما این رابطه خطی در شعر از بین می‌رود و تصویرگر می‌تواند بر اساس یک مفهوم کلی که از آن دریافت کرده به تصویرکردن ذهنیات خود بپردازد. اگرچه امروز، تصویرگران ما رابطه عمیق میان متن و تصویر را فراموش کرده‌اند و آنچه خلق می‌کنند بیشتر برای دیده شدن است تا فهمیده شدن.

دبیر گروه نقطه از تغییر سیاست‌های این گروه خبر می‌دهد از این که سال آینده ادبیات نیز در کنار تصویر قرار می‌گیرد و نویسندگانی که مایل باشند می‌توانند داستان‌ها و نوشته‌های خود را همچون تصویرگران روی کاغذهای ۵۲x۵۲ بنویسند. قاب کنند و به دیوار بیاویزند. باین کار هم ارتباط میان نویسنده و تصویرگر تقویت می‌شود و هم با تغییر ابزار، ماهیت زبان و ادبیات هم تا حد زیادی دگرگون می‌شود.

به عبارتی، با این کار تصویرگران به این نتیجه می‌رسند که تصویر نه زینت بخش متن بلکه مکمل و موازی با آن است و نویسندگان همین درمی‌یابند که واژه، تنها نشانه برای انتقال مفاهیم مورد نظر نیست بلکه می‌توان از ابزار و نشانه‌های دیگر هم برای این کار استفاده کرد. البته ممکن است داستان‌نویسان فکر کنند ابزار تازه را به خوبی نمی‌شناسند اما مهم این است که همه ما باید خامی‌هایی را تحمل کنیم تا به پختگی برسیم. به قول نیما باید از چیزی کاست تا به چیزی افزود. این کار همچنین می‌تواند ما را از پرگویی نجات دهد.

اختصاص دهند.

تصویرگر کتاب تاپ تاپ تاپ نمایشگاه لغتنامه را یک جریان خودجوش و تاثیرگذار در زمینه هنر تصویرگری می‌داند و می‌گوید: ای کاش متولیان فرهنگی از چنین حرکت‌های خودجوشی حمایت کنند و فضای لازم را در اختیار هنرمندان بگذارند. قطعاً سپروس آقاخانی به عنوان دبیر گروه دلش می‌خواست کارها در فضایی بزرگ‌تر از نگارخانه آریا به نمایش گذاشته می‌شد تا مخاطبان، مجال بیشتری برای فکر کردن درباره آثار ارائه شده داشتند.

نوبهار درباره انتشار کتابی به همت نشر ویدا از آثار برگزیده این نمایشگاه می‌گوید: این کتاب به یک کاتالوگ شبیه است و به علاقه‌مندان به تصویرگری کمک می‌کند تا تصاویر متفاوت را ببینند و با سبک‌های مختلف آشنا شوند اما ای کاش تصویرگران بتوانند آثار خود را به مخاطبان حقیقی که در کودکان و نوجوانان هستند، نشان دهند.

روایت و دیگر هیچ

سپینا قاسم‌خانی نیز یکی از دو تصویرگری بود که اثر خود را در قالب حجم ارائه داده بود. قاسم‌خانی معتقد است این گونه نمایشگاه‌ها نمی‌تواند تاثیر چندانی بر تصویرگری کشور بگذارد هر چند امید داریم نمایشگاه لغتنامه‌ها ادامه پیدا کند و مستمر باشد. وی درباره گرایش به آثار حجمی می‌گوید: سال‌ها پیش کتاب‌هایی چاپ می‌شد که جای تصویرگری، عکس آثار حجمی تولید شده را منتشر می‌کردند. در نمایشگاه اخیر قرار بود، تصویری از کار من ارائه شود نه اصل آن؛ اما چنین اتفاقی نیفتاد اگر چه قرار است در کتابی که به همت نشر ویدا منتشر می‌شود، از اثر حجمی مورد نظر عکس گرفته شود و آن عکس، منتشر شود.

قاسم‌خانی روایتگری را وجه تمایز تصویرگری و نقاشی می‌داند و معتقد است: تصویرگری باید روایت کند؛ حتی در قالب آثاری که در یک فریم ارائه می‌شود. سپروس آقاخانی دبیر گروه هم کلید واژه را در اختیار ما می‌گذارد و از ما می‌خواهد که موضوع مطرح شده، داستان داشته باشد.

آقاخانی در پاسخ به این که آیا انتخاب یک موضوع واحد، مانع از خیال‌پردازی نویسندگان و تصویرگران نمی‌شود، می‌گوید: هدف از انتخاب یک موضوع واحد، رسیدن به نظم و انسجام فکری بوده است، گویی هر کس می‌تواند به یک پدیده‌ها از جنبه‌های گوناگون بگردد و این مسئله یادآور داستان فیل در خانه تاریک مولانا است. از سوی دیگر مقایسه بین متن‌ها و تصویرهای مختلف داوری درباره آنها آسان‌تر می‌شود. همچنان که اعضای گروه هم می‌توانند به نتیجه‌گیری درباره آثار ارائه شده بپردازند.

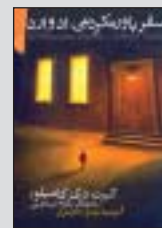
لغتنامه تصاویر

افرا نوبهار، تصویرگر کودک و نوجوان یکی از افرادی است که در سومین نمایشگاه لغتنامه‌ها شرکت کرده. نوبهار فکر می‌کند: انتخاب موضوع واحد، موجب انسجام بیشتر نمایشگاه و موضوعیت بخشیدن به آن می‌شود چرا که تصویرگران با خلاقیت‌های تصویری متفاوت آشنا می‌شوند و هر کدام از دریچه دید خود به تصویرکردن یک مفهوم مشترک می‌پردازند. افرا نوبهار در نقد این گونه نمایشگاه‌ها می‌گوید: ای کاش تصویرگران می‌توانستند تعداد تصاویر بیشتری را به نمایش بگذارند. در این نمایشگاه‌ها توانایی هنرمند و ویژگی‌های تصویرگری او، آن گونه که باید و شاید آشکار نمی‌شود چرا که تصویر کردن کتاب باید به مخاطب، متن، صفحه‌آرایی و... بیندیشد اما در این نمایشگاه‌ها از هر تصویرگر تنها یک تصویر به نمایش درمی‌آید و این تصویر نمی‌تواند خلاقیت و توانایی او را نشان دهد در حالی که آقاخانی دبیر گروه لغتنامه بر این باور است که تصویرگرانی که آثارشان را برای بولوتیا ارسال می‌کنند می‌توانند همان کار را در اختیار نمایشگاه‌های دیگر هم بگذارند، از طرفی کارها در قالب کتاب منتشر شده‌اند در صورتی که تصویرگری که برای گروه نقطه (لغتنامه) کار می‌کند، تصویرش تنها در همان نمایشگاه ارائه می‌شود و انصاف نیست که تصویرگران، پنج تصویر مختلف از یک موضوع واحد را در اختیار گروه قرار دهند در صورتی که به راحتی می‌توانند، لابه‌لای کارهای دیگر خود بخشی را به تصویرکردن اثری با موضوع نمایشگاه لغتنامه

پلگرنیا، مادر بزرگ ایلیین هم با ادوارد طوری برخورد می‌کرد که گویی او یک خرگوش واقعی است و خیلی چیزها را می‌فهمد و عشق و محبت آدم‌ها را درک می‌کند؛ مادر بزرگی که فکر می‌کند آدم‌ها باید طعم عشق و دوستی را بچشند و به خوبی با سختی‌های روزگار دست و پنجه نرم کنند و گرنه، قدر هیچ چیز را نمی‌دانند و نمی‌توانند از فرصت‌های ارزشمند زندگی خود بهره ببرند.

این گونه است که ادوارد به طور ناخوسته از ایلیین جدا می‌شود و غرق شدن در دریا را تجربه می‌کند، در تور پیرمردی ماهیگیر گرفتار شده و به این ترتیب از فرورفتن در کام مرگ نجات پیدا می‌کند پس از آن او را در تلی از زباله به حال خود رها می‌کنند، غافل از این که سرنوشت او به گونه‌ای دیگر رقم خورده، سگی به نام لوسی او را نجات می‌دهد و به نزد صاحب دوره گردش که به ناکجاآباد سفر می‌کند می‌برد. ادوارد به حرف‌ها و ترانه‌های آنها گوش می‌دهد و با این گوش دادن‌ها، قلبش وسیع‌تر و بازتر می‌شود و پس از آن در دستان سارا روت جای می‌گیرد؛ دختر بیماراری که ادوارد را از ته دل دوست داشت و تا لحظه مرگ، او را به گرمی در آغوش می‌فشارد. دیگر ادوارد، عشق، مرگ، خوبی، بدی، جدایی و... را تجربه کرده و از این همه دل سپردن و دل‌کندن خسته شده بود. دیگر نمی‌خواست، کسی

خاطرات عروسک تنها

دل‌ها می‌شکنند و می‌شکنند/ باشکستگی زندگی می‌کنند/ ضرورتی است / رفتن در دل تاریکی و اعماق آن/ بازنگشتن سفر باورنکردنی ادوارد، نوشته کیت دی کامیلو با ترجمه مهدی حجوانی ما را به سفری طولانی و غیرعادی می‌برد؛ از عمق اقیانوس تا تور ماهیگیری پیرمرد ماهیگیر، از بالای توده زباله‌ها تا کنار آتشی دلچسب که مردی آواره در

یکی از شب‌های سرد زمستان روشن کرده است. ادوارد، خرگوشی است با بازوها، پاها، پنجه‌ها، سر، تنه و دماغ چینی؛ خرگوش بلند بالایی که از نوک گوش‌ها تا نوک پاهایش به یک متر می‌رسد و چشم‌های تیز، باهوش و همیشه بازی دارد. ایلیین تولین، صاحب ادوارد، دختر ۱۰ ساله‌ای است، هم قد و قامت خود او با موهای تیره و چشمان مهربان؛ دختری که ادوارد را خیلی دوست دارد و فکر می‌کند خرگوش زیبایش، همه چیز را خوب می‌فهمد و درک می‌کند، به همین خاطر با او نه مثل یک خرگوش چینی بلکه همچون یک دوست صمیمی رفتار می‌کند.

را دوست داشته و منتظر کسی باشد، اما دوستش که عروسک کهنسالی بود، دائم به او می‌گفت: تو باید پر از انتظار باشی، باید لبریز از امید باشی، باید به این فکر کنی که کی قرار است دوست داشته باشی و قرار است کسی را دوست داشته باشی؛ دوستی که مرتباً به ادوارد می‌گفت: دربیچه قلبت را باز کن، کسی می‌آید....

کیت دی کامیلو که جایزه نیوبری؛ یکی از معتبرترین جایزه‌های ادبیات کودک دنیا را از آن خود کرده، با زبانی شیرین و ساده از عشق، دوستی و شکیبایی در برابر درد و رنج برای کودکان سخن می‌گوید. کامیلو درباره علت نگارش این داستان می‌گوید: یک بار در جشن سال نو، خرگوشی اسباب‌بازی هدیه گرفتم که لباسی فاخر و برازنده به تن داشت. چند روز بعد، خواب دیدم که خرگوشم با صورت در اعماق اقیانوس افتاده و گم شده است. او منتظر بود تا پیدایش کنند. برای گفتن این داستان، من هم مدتی طولانی گم شدم و سرانجام مثل خرگوش پیدا شدم. پیش از این داستانی از کیت دی کامیلو، به قلم زنده‌یاد حسین ابراهیمی (لوند) ترجمه و منتشر شده بود. سفر باورنکردنی ادوارد را، کتاب‌های بنفشه، واحد کودکان و نوجوانان موسسه انتشارات قدیانی در ۳۳۰۰ نسخه و با قیمت ۲۰۰۰ تومان منتشر کرده است. مهدی حجوانی، ترجمه این کتاب را به حسینی ابراهیمی تقدیم کرده است.

یادداشت

پرویز فنی پور

نمایشگاه در ایستگاه اجرا

تحلیل فرمالیستی نمایشنامه معمولاً تابع اصول و شیوه‌های ارسطویی است. بوطیقای ارسطو حاوی نکاتی چون شش عنصر ساختاری کنش، شخصیت، اندیشه، گفتار، موسیقی و صحنه است.

ارسطو این شش عنصر را در میان تراژدی‌های بزرگ زمان خود یافت و آنها را به صورت نظری تبیین کرد. روش عقلانی او نتایج دامنه‌داری داشته و تا امروز بر پیکره ادبیات و نمایش سایه افکنده است.

یکی از مهم‌ترین نحله‌های تحلیلی که میراث ارسطو را پاس داشته و شیوه خود را بر مبنای عناصر ارسطویی بنیان نهاده تحلیل فرمالیستی است. ارسطو در وهله اول اصول بهترین نمایشنامه‌های زمان خود را خلاصه و کارکردهای درونی و ترکیب‌های ممکن را تحلیل کرده است. او در مرحله دوم بر اهمیت سرشت هنری نمایشنامه تأکید کرده و در سومین مرحله توجه به موضوعات بیرونی و واقع‌گرا را کاهش داده، بر طرح ساختاری درون اثر پای فشرده و در نهایت بر اهمیت طرح (plot) به عنوان یک شاخص هماهنگ‌کننده تأکید می‌کند. چهارم آن که شیوه ارسطو استقرایی بوده و نه تجویزی. این چهار اصل به اتفاق، هسته سنت فرمالیستی را در عرصه نقد تشکیل می‌دهند. اگرچه در دوران روم باستان و پس از آن تا رنسانس و قرن هفدهم، محققان رهنمودهای ارسطو را رهنمودهایی تغییرناپذیر تلقی می‌کردند، اما نوع تحلیل و نگاه او

از قرن هفدهم تا اواخر قرن نوزدهم به فراموشی سپرده شد. در این زمان الکساندر و سولوفسکی محقق و منتقد روس، به منظور مطالعه ادبیات و نمایش، سنت ارسطویی را با بسط نظامی از اهداف و اسلوب‌های دقیق رواج داد. تلاش و سولوفسکی موجب پدیدار شدن یکی از مهم‌ترین نحله‌های تحلیلی یعنی فرمالیسم روسی شد. فرمالیسم روسی پس از سرکوب در دوران روسیه استالینی به آمریکا مهاجرت کرد و در آنجا منجر به شکل‌گیری نقد نو شد که از نتایج آن در کتاب‌های بسیاری چون تحلیل فرمالیستی متن نمایشی قابل‌بازایی است. کتاب مذکور نه تنها در چهار اصل که به آن اشاره شد از سنت ارسطویی تبعیت کرده بلکه حتی در تحلیل جزئیات عناصر نمایشنامه‌نیز الگویی ارسطو را مدنظر داشته است به این معنا که تحلیل خود را از همان شش عنصر ارسطویی آغاز کرده و به جز آن عناصر، ویژگی‌های کلان دیگری در زمینه ساختار نمایش ارائه نمی‌کند.

از دیگر ویژگی‌های بارز کتاب که آن را به ابزاری مناسب و کارا برای هنرمندان تئاتر تبدیل می‌کند، کناره‌گیری نویسنده از بحث‌های نظری است. جیمز تامس در مقام مولف کتاب، خود را استادان بنام تئاتر در حوزه تخصصی کارگردانی است. او طی برنامه‌های کوتاه و بلندمدت تدریس خود دریافت که برای اجرایی کردن یک متن نمایشی، تحلیل نمایشنامه به شیوه‌ای نظام‌مند، کاملاً ضروری است به این ترتیب سعی کرده است رویکرد فرمالیستی در تحلیل نمایشنامه را تا حد امکان به صورت ساده و قابل درک برای دانشجویان تئاتر درآورد.

به تعبیری دیگر گرچه بوطیقای ارسطو بیشتر در حوزه نمایشنامه‌نویسی مورد توجه بود، اما نویسنده تلاش کرده تا همان دیدگاه‌ها را به حوزه اجرا نزدیک کند. کتاب با اشاره به نمونه‌های فراوان از نمایشنامه‌های معروف و به‌کاربستن روش تحلیلی خود در مورد آنها، عملاً نشان می‌دهد که تحلیل فرمالیستی چگونه می‌تواند در نزدیک کردن متن به اجرا - آن هم از مسیری درست - یاری رساند.

کتاب و رو

احسان استیری

با علی ظفر قهرمانی نژاد و «تحلیل فرمالیستی متن نمایشی»

باز هم ارسطو

پس از تئوری‌های تئاتر، تحلیل فرمالیستی متن نمایشی دومین اثر نظری است که به وسیله علی ظفر قهرمانی نژاد ترجمه و از سوی انتشارات سمت روانه بازار کتاب شده است. این اثر از جمله آثاری است که گرچه می‌توان در آن نگاه‌های دقیق، موشکافانه و به لحاظ علمی، سالم را به طور واضح دید، اما از سویی از فروافتادن در دام بحث‌های نظری و انتزاعی محض رهیده و تلاش کرده تا کاربرد رویکرد فرمالیستی را در فرآیند تحلیل و اجرای اثر نشان دهد. مترجم اثر مذکور نیز بیش از فعالیت‌های نظری به روش‌های کارگاهی در زمینه آموزش هنر نمایش گرایش دارد. قهرمانی نژاد که دارای مدرک کارشناسی نمایش از دانشکده هنرهای زیبا و کارشناسی ارشد سینما از دانشگاه هنر است، تاکنون در حاشیه چند جشنواره به تدریس در کارگاه‌های تئاتری پرداخته است.

ناروا، حقیقت نیم بند، نیت مولف، سنجش با واقعیت و اتکا به دستور صحنه از جمله اشتباهات رایجی است که بر سر راه تحلیلگران وجود دارد. بسیاری از دانشجویان، حتی وقتی مسیر درستی را در راه تحلیل می‌پیمایند به این دام‌ها بی‌توجهند و همین امر گاه سبب بن بست‌هایی در تحلیل و در نتیجه اجراهای ضعیف می‌شود.

به عنوان مثال اگر در فرآیند خوانش و تحلیل به جای بررسی دقیق به اصطلاحات و حرف‌های کلی اتکا کنیم، چه بسا اموری را که هیچ ربطی به نمایشنامه ندارند، به متن تحمیل شوند.

آیا می‌توان تحلیل فرمالیستی را در همه متن‌ها به کار برد؟

برخی تصور می‌کنند تحلیل فرمالیستی تنها منحصر به آثاری خاص است در حالی که این طور نیست. رویکرد فرمالیستی، رویکردی تحلیلی است که می‌تواند در برخورد با همه انواع نمایشنامه به کار برده شود. مثلاً این تصور که نمی‌توان آثار بکت را با رویکرد فرمالیستی تحلیل کرد - آن هم به این دلیل که آثار بکت، طرح (plot) ندارند - اساساً اشتباه است. نویسنده کتاب در پاسخ به این تصورات، آنها را جزو حقایق نیم بند طبقه‌بندی می‌کند و توضیح می‌دهد که آثار بکت هم طرح دارند، ولی این طرح، مانند دیگر آثار مدرن، طرحی نامتعارف است.

از منظر تحلیل فرمالیستی و در یک دیدگاه کلی، طرح نمایشی چه شالوده‌هایی دارد؟

طرح نمایشی دارای دو شالوده کلان است؛ نخست شرایط مفروض و دیگری قصه پس زمینه آغاز. گاه همه نمایشنامه‌ها آمیزه‌ای منحصر به فرد از زمان حال و گذشته هستند که استانیسلاوسکی آن را شرایط مفروض نامیده است که در واقع موقعیت فراگیری

در نهایت کشف ماهیت اثر نمایشی توجه نمی‌کند. چرا برخی، رویکرد فرمالیستی را نوعی توصیف می‌دانند؟

ممکن است برخی تحلیل فرمالیستی را رویکردی توصیفی بخوانند؛ چراکه با توصیف نمایشنامه برحسب زمینه هنری موجود در آن سروکار دارد و سعی می‌کند با جست‌وجوی ارزش‌های نمایشی متن، یک الگوی متحد و محوری را ترسیم کند اما باید توجه کرد که کار به اینجا ختم نمی‌شود و رویکرد فرمالیستی پس از سروسامان دادن به فرآیند توصیف، یک گام فراتر می‌گذارد و به عرصه تحلیل وارد می‌شود. در این تحلیل تلاش می‌شود تا توصیفات به عمل آمده را در قالب اقدامات اجرایی درآوریم. دلیل دیگری که سبب می‌شود برخی رویکرد فرمالیستی را توصیفی بدانند، نادیده گرفتن تفاوتی است که این رویکرد با تحلیل فرم بنیاد (formal analysis) دارد؛ چراکه تحلیل فرم بنیاد به بررسی یک نمایشنامه در ارتباط با فرم یا گونه‌ای ادبی که به آن تعلق دارد، می‌پردازد حال آن که، فرض اساسی تحلیل فرمالیستی بر این است که به جای نظریه‌های انتزاعی یا شرایط بیرونی که نمایشنامه با تأثیر از آن نوشته می‌شود، خود نمایشنامه مورد مطالعه قرار گیرد. به این ترتیب نمی‌توان رویکرد فرمالیستی را رویکردی توصیفی یا نظری دانست.

با توجه به این رویکرد چه مغالطه‌های رایجی در خواندن و تحلیل نمایشنامه وجود دارد؟

یکی از ویژگی‌های جالب توجه و استثنایی کتاب، پرداختن به مغالطه‌ها یا به تعبیر دیگر دام‌هایی است که بر سر راه خوانش و تحلیل وجود دارد. کتاب با این روش سعی می‌کند تفکر منطقی را هم به همراه آورد. مغالطه‌های عاطفی، تعمیم نادرست، پردازش

بررسی فرمالیستی متن نمایشی چگونه تحلیلی است و چه ویژگی‌هایی دارد؟

طبق تعریف کتاب تحلیل فرمالیستی متن نمایشی، این تحلیل در واقع نوعی طبقه‌بندی است که جریان خوانش متن را ساماندهی می‌کند. خوانندگان متن نمایشی، اعم از بازیگران، کارگردانان و طراحان، می‌توانند با به‌کاربردن این طبقه‌بندی، نیروهای پنهان نمایشنامه را کشف کنند. در چنین نگرشی متن سواى دلالت‌های سیاسی، اجتماعی، تاریخی و دیگر ارجاعات فرامتنی بررسی می‌شود و به جای آن، روابط، نیروها و دلالت‌های درون‌متنی در هسته مرکزی تحلیل قرار می‌گیرند. تحلیل فرمالیستی گرچه از قدیمی‌ترین انواع تحلیل ادبی است و سابقه آن به بوطیقای ارسطو بازمی‌گردد، اما از دهه شصت و با اثرپذیری جریان‌های سیاسی و اجتماعی تضعیف شده بود چراکه تحت تأثیر این نگاه‌های اجتماعی و سیاسی، نگاه‌های تحلیلی در حوزه تئاتر نیز به جای بررسی متن نمایشی به سمت تحلیل و کشف جایگاه سیاسی و اجتماعی اثر پیش رفت. در واقع بیش از آن که متن نمایشی مورد تحلیل قرار گیرد، شرایط تکوین و فهم آن مورد توجه واقع شد. تحلیل‌های نشانه‌شناسیک یا هرمنوتیک رویکردهایی هستند که از جریانات اجتماعی و سیاسی برآمدند و دلالت‌های فرامتنی اثر را بررسی می‌کنند. این رویکردهای قدرتمند اگرچه فراگیر شده‌اند، اما به دلایلی نتوانسته‌اند تحلیل فرمالیستی را از میان بردارند. یکی از مهم‌ترین دلایل ماندگاری تحلیل فرمالیستی توجه آن به عمل و اجراست. تحلیل فرمالیستی اساساً با هدف نزدیک کردن متن تئاتری به اجرا صورت می‌گیرد. علاوه بر این، هیچ رویکردی چون تحلیل فرمالیستی به زیبایی‌شناسی متن، یافتن روابط آن و

با دکتر حسین سلطان زاده درباره «فضاهای معماری شهری در نگارگری ایرانی»

معماری با قلم مو

قاسم رحمانی: معماری و شهرسازی ایرانی که عصر شکوه آن را می توان در دوران پس از اسلام پی گرفت، از جمله مسائل فرهنگی است که باید مورد توجه ویژه کارشناسان و پژوهشگران قرار گیرد. با این همه، کم بودن منابع مکتوب، پژوهش در این حوزه را با دشواری ها همراه کرده است. حسین سلطان زاده در پژوهش خود که با عنوان «فضاهای معماری شهری در نگارگری ایرانی» به تازگی منتشر شده، این مهم را با توجه به نقاشی های برجای مانده از دوران مختلف بررسی کرده است. وی که دارای دکترای معماری و هم اکنون استادیار دانشگاه آزاد اسلامی است، آثاری همچون «معماری و شهرسازی ایران به روایت شاهنامه فردوسی»، «پنجره های قدیمی تهران»، «بازارهای ایرانی» و «فضاهای شهری در بافت های تاریخی ایران» را پیش از این منتشر کرده است.

طریق معماری نشان دادم که مینیاتورهایی که در حوزه معماری است از همین بناهای روی زمین الهام گرفته اند؛ مثلا حمام ها را نشان داده ام. نمی توان گفت که در عالم غیر واقعی و خیالی هم خانه، باغ و حمام مثل این دنیا است البته این مقوله نیاز به بحث مفصل تری دارد اما من تنها بیان کرده ام که مینیاتورها از همین عالم واقعی الهام گرفته اند.

عالم گرفته اند. اشاره کردید که برای نوشتن این کتاب به برخی از مینیاتورها و نگارگری های خاص مثل باغ شیراز دسترسی پیدا کردید. این منابع را چطور به دست آوردید؟ آیا از نمایشگاه یا منبع خاصی آنها را تهیه کرده اید؟

خیر. همه از منابع مکتوب بوده اند که در انتها آنها را ذکر کرده ام. اگرچه این آثار به صورت پراکنده و در جاهای مختلف چاپ شده اند اما من بخشی از آنها را انتخاب کرده و به صورت گزیده آورده ام. البته این کار حاصل شش ماه نبوده بلکه در برخی واحدهای درسی که در مورد هنر اسلامی تدریس می کنم در طول شش یا هفت سال به این مضامین فکر کرده ام و با توجه به آن تصاویری را انتخاب کرده ام که برای این کتاب می توانست سودمند باشد.

به زمان تحقیق و مطالعه اشاره فرمودید. این پژوهش چقدر به طول انجامیده است؟

من در طی شش یا هفت سال روی این موضوع کار کردم. البته نه به صورت تمام وقت بلکه در این مدت به موضوع چگونگی ارتباط فضاهای واقعی با فضاهای ترسیم شده در مینیاتور و نسبت این دو فضا اندیشیده و اسنادی را در این زمینه جمع آوری کرده ام. آیا پیش از این، کار دیگری در عرصه مینیاتور و ارتباط آن با معماری شهری انجام داده اید؟

من تاکنون بیست و پنج کتاب تالیف و ترجمه کرده ام که اولین آنها حدود بیست و پنج سال پیش منتشر شده و همه آثارم به طور تخصصی در حوزه معماری و شهرسازی ایران و جهان اسلام بوده است. اکنون کتابی در دست انتشار دارید یا کتابی که به تازگی منتشر شده باشد؟

بله. کتابی در ارتباط با معماری ایران و هند در دست انتشار دارم که شاید تا شش ماه آینده آماده چاپ شود.

وسط آب باشد. وقتی در یک مینیاتور مربوط به دوره تیموری چنین نکته ای را می بینیم، متوجه می شویم که به احتمال زیاد چنین باغی در شیراز وجود داشته که نگارگر آن را در مینیاتورش طراحی کرده است. ما اطلاعاتی را از طریق نگاره ها به دست می آوریم که در تاریخ معماری ما وجود ندارد و ساختمان هایی نظیر آنها هم دیگر نیستند. از این جهت این مینیاتورها منابع بی نظیری برای معماری ایرانی محسوب می شوند. منظر دومی که در حوزه معماری و شهرسازی اهمیت دارد این است که ما ساختمان هایی را در اختیار داریم که نمی دانیم مردم دقیقا چگونه در آنها زندگی می کرده اند اما در مینیاتور چون افراد در ساختمان ها کشیده شده اند و برخی از اسباب منزل نظیر مبله ها و... کشیده شده است، مدارک مستندی برای قضاوت داریم. من در کتاب بررسی کرده ام که نحوه زندگی مردم در فضاهای معماری و شهری تقریبا چگونه بوده است. مثلا با توجه به مینیاتورها متوجه می شویم که مردم در کدام قسمت مسجد نماز می خواندند یا تجمع می کردند یا در مدارس و مکتبخانه ها چگونه می نشستند و از این قبیل مسائل.

پس در میناتورها علاوه بر پرداختن به معماری، فرهنگ مردم آن دوره هم مورد بررسی قرار می گیرد.

بله دقیقا. مردم شناسی و جامعه شناسی را هم در ارتباط با معماری در مینیاتور می توان مورد توجه قرار داد. البته من در بخش نتیجه گیری کتاب هم بحث کرده ام که این بررسی چه منافعی دارد. علاوه بر دو نکته ای که ذکر کردم، منظر سومی هم وجود دارد که بسیار قابل اهمیت است و آن این است که برخی محققان معاصر اظهار کرده اند که مینیاتورها از عالم غیر واقعی الهام گرفته شده اند و شما هم قطعا این مطلب را شنیده اید...

بله، مقصود من هم از اشاره به غیر واقعی بودن این مینیاتورها، همین بود.

البته من به تناسب این که رشته ام معماری است و در این زمینه کار کرده ام، بیش از آن که به مینیاتورهایی که در مورد باغ و چیزهای دیگر است بپردازم، از

با توجه به اینکه نگارگران ایرانی مخصوصا در سده های میانی به پرسپکتیو توجه اندکی داشتند و چندان واقع گر نبودند، شما چگونه برای رسیدن به فضاهای معماری شهری از این منبع استفاده کردید؟ تا قبل از دوران مغول در مینیاتورهای ایرانی از پرسپکتیو استفاده نمی شد؛ همان طور که در نقاشی های کهن مصر یا چین باستان هم از پرسپکتیو بسیار کم استفاده شده است. در واقع این پدیده خاص ایران نبوده بلکه در نقاشی اکثر سرزمین های کهن استفاده از پرسپکتیو محدود بوده است. اما از دوران مغول به بعد به تدریج برای نشان دادن برخی از قسمت های ساختمان ها مثل بالکن یا پشت بام، آنها را در پرسپکتیو می بردند. در دوره تیموریان از پرسپکتیو آژانومتر در برخی از نگاره ها در سطوح گسترده استفاده می شد. برای مثال کمال الدین بهزاد در برخی کارهای خود مثل مسجدی که پیرمرد زنده پوشی وارد آن می شود، از پرسپکتیو استفاده می کند و در واقع از دوره تیموریان به بعد کاربرد پرسپکتیو در مینیاتور ایرانی مورد توجه قرار می گیرد.

چطور شد که سراغ این منبع رفتید آیا همان طور که در مقدمه نوشته اید به علت کمبود منابع بوده یا قصد داشتید روی موضوع نگارگری به عنوان یکی از منابع دستیابی به فضای معماری شهری کار کنید؟

دو نکته اساسی وجود دارد؛ یکی از منظر معماری و دیگری از منظر

تاریخ و هنر ایران. از منظر معماری بسیاری از ساختمان های سکونتگاهی و کهن ما از بین رفته اند و ساختمان های موجود نمونه اندکی از بناهای کهن ما هستند. مینیاتورها می توانند اطلاعات متعددی را در حوزه معماری به ما بدهند که در بناهای موجود این اطلاعات وجود ندارد. برای مثال من نخستین بار در این کتاب مینیاتوری را آورده ام که در آن باغی در شیراز را می بینیم که گوشه آن وسط یک آبگیر قرار دارد. تا آن جا که من می دانم تاکنون هیچ معمار شیرازی یا معماران ایرانی به این نکته توجه نداشته یا به این سند نرسیده بودند که در شیراز هم در دوران کهن باغی بوده که گوشه آن مثل آئل گلی در تبریز

است که کنش نمایشی در آن رخ می دهد. نمایشنامه خوانان مبتدی غالبا فکر می کنند که شرایط مفروض بخشی از نمایشنامه است که می توان از آن چشم پوشید. درست است که شرایط مفروض شامل مشخصه هایی بسیار ساده می شود، اما همین امور ساده بیش از هر عامل دیگر بر وضعیت نمایشنامه تاثیر می گذارند. می توان گفت که شرایط مفروض به اندازه خود طرح و شخصیت نمایشی سرنوشت ساز است؛ زیرا خوانندگان و تماشاگران را در معرض اجرای کنش قرار می دهد و بدون این شرایط شخصیت ها در خلأ خواهند بود. به همین دلایل است که در فرآیند تمرین برای یک اجرا و در قسمت تحلیل، کار با بررسی شرایط مفروض آغاز می کنیم. اما دومین شالوده طرح نمایشی قصه پس زمینه است. قصه پس زمینه، زندگی و ماجراهای تاثیر گذار بر شخصیت های نمایشی پیش از حضور بر صحنه را شرح می دهد که آگاهی نسبت به آن برای درک زندگی کنونی شخصیت ها ضروری است. هر قصه نمایشی پیشینه ای دارد که فرانسویس هاج از آن با نام کنش پیش آغازین یاد می کند. ما در تحلیل خود تلاش می کنیم، این پیشینه یا کنش پیش آغازین را در میان قصه حاضر یا کنش جاری پیدا کرده و تاثیر آن را بر وضعیت فعلی کنش نمایشی دریابیم.

طبق یک تعریف کلی در تحلیل فرمالیستی چه ویژگی هایی را باید در طرح نمایشی یافت؟

هنگام تحلیل، باید مواردی را در مورد طرح در نظر گرفت؛ نخست آن که برخلاف تصور موجود، طرح همه نمایشنامه ها، همواره حرکتی رو به جلو دارد و نمی توان گفت که طرح برخی از نمایشنامه ها ایستاست. ممکن است نواخت و ریتم طرح کند باشد، اما طرح نمایش هیچ وقت ایستا نیست. نکته دیگر، توجه به تقسیم طرح به واحدهای کوچک تر است. این تقسیم بندی باید چنان صورت گیرد که به کوچک ترین واحد کنش دست یابیم. علاوه بر اینها باید در نظر داشت که طرح، دست کم چهار ویژگی اصلی دارد و ما در یک تحلیل فرمالیستی باید کم و کیف این چهار ویژگی را مشخص کنیم؛ کنش جسمی، کنش روان شناختی، پیشروی ها و ساختار.

از چه طریقی می توان به ایده نمایشنامه دست یافت؟

نمایشنامه ها ایده را به روش های مختلف بیان می کنند، اما دو اسلوب رایج مستقیم و غیر مستقیم در این زمینه وجود دارد. در اسلوب مستقیم ایده نمایشنامه صراحتا و از زبان شخصیت ها بیان می شود. اما گاهی نیز ایده را تنها از راه بررسی دقیق اشارات طرح داستانی و شخصیت ها، می توان یافت. استفاده از یک اسلوب مانع استفاده از دیگری نمی شود و نمایشنامه ها می توانند به طور همزمان از هر دو شیوه استفاده کنند. از منظری دیگر می توان ایده را از طریق عوامل نمایشی دریافت. عنوان، گفت و گوی شخصیت ها، نکته پردازی ها، صور خیال و نمادسازی های هدفمند که همگی عناصری کلامی هستند از بسترهای به جریان افتادن اندیشه در نمایشنامه هستند. در واقع شخصیت ها، طرح داستانی و دیگر شاخص های ساختاری متن، هر یک شکل گیری ایده نقش دارند. به این ترتیب با مراجعه به این شاخص های ساختاری می توان ایده را دریافت.

در مباحث کتاب، گفت و گو به عنوان عنصری که می تواند به صورت بیرونی آرایش یابد بررسی شده است. به نظر شما این تعریف به نوعی تخطی از اصول تحلیل فرمالیستی نیست؟

همان طور که اشاره کردید کتاب دو شیوه آرایش گفت و گو را توضیح می دهد. در آرایش درونی گفت و گو، قابلیت ها و ویژگی های گفت و گو بدون در نظر گرفتن دلالت های بیرونی صورت می گیرد. اما بررسی آرایش بیرونی گفت و گو تنها جایی است که فرصت بررسی دلالت های بیرونی در حیطه رویکرد فرمالیستی به تحلیلگر داده می شود. باید توجه داشت که این نوع تحلیل نیز پس از بررسی های ساختاری صورت می گیرد و در واقع اگر تحلیل آرایش بیرونی گفت و گوها قبل از دیگر بررسی های فرمالیستی انجام شود، قابلیت های اجرایی متن به شدت تقلیل پیدا می کند.

سام محمودی

اوایل تابستان، کتاب کم حجم ۹۴ صفحه‌ای "روز بازپسین دولت‌های سرکش" اثر مشترک نوام چامسکی و ادوارد سعید به پیوست مقاله‌ای از رمزی کلارک با برگردان مسعود خیرخواه از سوی موسسه انتشارات فلسفه و انتشارات نقش و نگار منتشر شد. نویسندگان در این اثر به کنکاش در باب مفهومی جدید در نظم نوین جهانی پرداختند که طی چهار دهه گذشته از سوی دولت آمریکا مطرح و از دو دهه پیش به عنوان حربه‌ای برای فشار به دولت‌های غیرهمسو با آمریکا بدل شده است. نقد همه جانبه ادوارد سعید و نوام چامسکی به سیاست دولت‌های آمریکا، این اثر را به راهنمایی برای تحلیل مسائل جهانی علی‌الخصوص در باب کشورهای خاورمیانه بدل کرده است.

با مسعود خیرخواه درباره ترجمه «روز بازپسین دولت‌های سرکش» اثر نوام چامسکی و ادوارد سعید

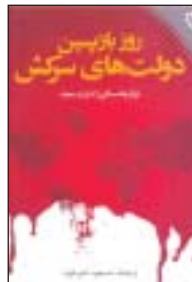
دور وایت از انزوای جهانی آمریکا

سرکش قرار می‌دهند. نوع نگاه چامسکی در قبال مفهوم "دولت‌های سرکش" چگونه است و آیا شباهتی با ادوارد سعید دارد؟

طبیعتاً هر یک از منظر خود به بحث در این باب می‌پردازند اما نقاط اشتراک فراوانی دارند. چامسکی معتقد است آمریکا و "خرده‌شریک" بریتانیایی اش از هر اقدامی برای انزوای کشورهای غیر همسو با آنها بهره می‌برد و این امر جز تهدید صلح جهانی، هدف دیگری در پی ندارد. او معتقد است آمریکا و انگلیس می‌خواهند نقش "پلیس جهانی" را ایفا کنند، اما این کار در نهایت به دیکتاتوری می‌انجامد؛ چرا که پلیس مجری قانون است نه این که خود شرایط اضمحلال و نادیده گرفتن آن را فراهم آورد. هم از این روست که می‌گوید خوار شمردن و ناچیز دانستن حاکمیت قانون، عمیقاً در عملکرد و فرهنگ روشنفکرانه آمریکا ریشه دارد و این نوع نگاه در پهنه تحولات جهانی، خود را هم قاضی می‌داند و هم مجری.

و از دولت‌های موصوف می‌خواهد با "تعهد" گرد هم بیایند و تغییرات بنیادینی در شیوه عمل خود ایجاد کنند. حتی سعید از این هم فراتر می‌رود و می‌گوید پیروی بی‌چون و چرا از خواسته‌های آمریکا، ممکن است برای رهبران به ظاهر میانه رو تحسین‌های مقطعی به دنبال داشته باشد اما نکته اینجاست که سیاست‌های این گونه کشورهای هیچ‌گاه توأم با پشتوانه‌ای از هماهنگی و توافق کامل در باب اهداف نبوده است؛ چرا که هر خواهشی از سوی آنها به منزله حمایت دو چندان آمریکا از رژیم صهیونیستی است.

ادوارد سعید نقض حاکمیت ملت‌ها به بهانه‌های مختلف را اولین اصل "نظم نوین" جهانداران می‌داند که اگر هر کشوری زیر بار سلطه آنها نرود، با حربه "حقوق اقلیت‌ها" او را تحت فشار می‌گذارند و اگر تسلیم نشد او را در ردیف "دولت‌های

به رغم پایان جنگ سرد، ایالات متحده همچنان مدعی است مسئولیت حفاظت از دنیا را در برابر تهدید "تاسیونالیسم افراطی" و نه بی‌رغبتی به تسلیم در برابر اراده قدرتمندان بر عهده دارد. زمانی جان. اف. کندی به "توطئه یکپارچه و بی‌رحمانه" علیه آمریکا استناد می‌کرد و زمانی دیگر ریگان از "امپراتوری شیطانی" سخن می‌گفت که دیگر رنگ باخته بود، پس اکنون نیاز به دشمنان جدیدتری بود و این دولت‌های سرکش بودند که باید پدید می‌آمدند و نقش کیسه بوکس را بازی می‌کردند. سابقه تاریخی این مفهوم به اوایل سال ۱۹۸۶ باز می‌گردد.

نویسندگان، مفهوم "دولت‌های سرکش" را چگونه نقد می‌کنند؟ بینش آینده‌نگرانه سعید هم دلسوزانه است و هم آگاهی‌دهنده. چامسکی نیز همین روش را پی می‌گیرد

کتاب "روز بازپسین دولت‌های سرکش" داعیه‌دار چه بحثی است و محور اصلی جهت‌گیری نویسندگان آن چیست؟

بحث نویسندگان این اثر، حول دو مفهوم "دموکراسی" و "توتالیتریزم" می‌چرخد و نوک پیکان حمله ادوارد سعید و نوام چامسکی به سوی آمریکا - و به طور کلی کشورهای همسو با آمریکا - است. این دو بر این باورند که آمریکا به بهانه گسترش دموکراسی به مداخله در امور دیگر کشورها می‌پردازد.

مراد نویسندگان از مفهوم "دولت‌های سرکش" چیست و این مفهوم از کجا آمده است؟

البته این مفهوم ساخته چامسکی و سعید نیست، بلکه آنها آنچه را در سالیانتمادی از سوی دولتمردان آمریکایی در قبال کشورهایمانندلیبی، کوبا، ونزوئلا، سوریه، سودان و ... مطرح شده مورد چالش قرار می‌دهند و آن را به صورت جدی نقد می‌کنند. به زعم چامسکی، مفهوم اصلی این عبارت آن است که

سیاستگذاران و سیاستمداران آن با دنبال کردن اهداف و منافع خود بر مبنای زور به جوامع و دولت‌های دیگر نگاه می‌کنند. در این میان هر دولت و کشوری که برای آنها نفعی داشته باشد یا صرفاً دولت و هیأت حاکمه آن کشور برای آمریکا مهم باشد حتی اگر قوانین و حقوق بین‌الملل را رعایت نکند و با اتباع خود ظالمانه و خصمانه برخورد کند هیچ سیاست و اقدامی علیه آن صورت نمی‌گیرد؛ حتی ممکن است به آنها کمک هم بشود ولی اگر دولت و کشوری برای آمریکا نفعی نداشته باشد یا آن کشور و دولت با سیاست‌های آمریکا مخالف باشد، حتی اگر قواعد و قوانین و حقوق بین‌الملل را مراعات کند در مقابل آن، رویکرد خصمانه‌ای اتخاذ می‌شود. سعید و چامسکی هم دولت‌های مورد حمایت ایالات متحده را که ناقض قوانین بین‌الملل هستند و هم دولت‌ایالات متحده را دولت‌های سرکش می‌نامند.

می‌شوند. سه مقاله تشکیل دهنده این کتاب با تحلیل دقیق روابط آمریکا و کشورهای عربی و بررسی سیاست‌های خارجی آمریکا در قبال کشورهای موسوم به سرکش "rogue"، به چگونگی ظلم و ستم آمریکا در زیر پا گذاشتن آشکار قوانین جهانی و اعمال تحریم‌های گوناگون در مورد کشورهای دیگر جهان می‌پردازد. نویسندگان کتاب با افشای بی‌پروای اعمال خشونت بار و تجاوزکارانه دولت آمریکا، پرتوهای جدیدی بر زوایای تاریک سیاست خارجی این کشور افکنده‌اند. ادوارد سعید و نوام چامسکی در مقالاتشان، "اینک روز بازپسین" و "دولتهای سرکش" خواهان اثبات این فرضیه هستند که ایالات متحده آمریکا ناقض قواعد، قوانین و حقوق بین‌الملل است. به همین دلیل با بهره‌گیری از داده‌ها و اطلاعات واقعی و حقیقی مربوط به سیاست‌ها و اقدامات ایالات متحده آمریکا در رابطه با دولت‌ها و ملت‌های دیگر به مدد فرضیه خود می‌آیند و اثبات می‌کنند که ایالات متحده آمریکا،

اینک، روز بازپسین آمریکا

پرسش ساده و به همان اندازه پیچیده و گیج‌کننده است: آیا دولت آمریکا دشمن جهان است یا دیگر کشورها که همسو با سیاست‌های او نیستند با آمریکا دشمن‌اند؟

پاسخ به این پرسش آراء متفاوت سیاستمداران، فیلسوفان سیاسی، دولتمردان و منتقدان را در پی دارد و هر کس از منظری به این قضیه می‌نگرد. طبعاً برای تلاش جهت پاسخ به این پرسش کلیدی می‌توان نیم‌نگاهی به رویکردهای سه نظریه پرداز شناخته شده مسائل سیاسی جهان در کتاب "روز بازپسین دولت‌های سرکش" داشت.

در کتاب حاضر، ادوارد سعید، نوام چامسکی و رمزی کلارک به بررسی زمینه‌ها و عواقب کشمکش‌های دولت‌ایالات متحده آمریکا با کشورهای پراخته‌اند که از سوی آمریکا کشورهای سرکش خوانده

نگاهی به مجموعه کتاب‌های «طراحی فراگیر»

ساخت و ساز از روی کتاب

هنوز عادت نکرده ایم که از مطالب مجله‌هایی که می‌خوانیم به عنوان مطالب کاربردی آرشيو استفاده کنیم و با این که زحمات زیادی برای جمع‌آوری مطالب کشیده می‌شود و مجلات تخصصی کاربردی و کارشناسی مناسبی در حوزه‌های مختلف علوم پایه، فنی و مهندسی و علوم پزشکی منتشر می‌شود، اما معمولاً به عنوان مطالبی یک بار مصرف به آنها نگاه می‌کنیم و آنها را بعد از اولین مطالعه کنار می‌گذاریم. در این میان تجربه مجلاتی که مطالب و مقالات خود را به صورت کتب تخصصی به بازار نشر ارائه کرده‌اند نشان می‌دهد که تجربه موفق است. زیرا مخاطب خاص خود را پیدا خواهد کرد و مخاطبی که به دنبال حوزه‌های تخصصی است ترجیح می‌دهد مطالب مورد نیاز خود را در یک مجموعه و به صورت یکجا دریافت کند.

انتشارات یزدا از آن دسته ناشرانی است که با این رویکرد، اقدام به چاپ کتب تخصصی در زمینه تاسیسات و طراحی ساختمان کرده و نام آنها را مجموعه طراحی فراگیر ساختمان گذاشته است و در همین راستا سه جلد از این مجموعه منتشر شده است. عنوان این سه کتاب عبارتند از «شیشه در ساختمان»، «درهای اتوماتیک» و «آسانسور معلولین». در واقع این سه عنوان، زیرمجموعه ماهنامه‌های تخصصی تهویه و تبرید، تهویه مطبوع و ماهنامه صنعت لوله محسوب می‌شوند که حوزه تخصصی فعالیت آنها تاسیسات است.

محمدحسین دهقان مدیرمسئول نشر یزدا در مورد جدیدترین کتاب‌های نشر یزدا محصول تابستان ۸۷ می‌گوید: «کتاب‌های طراحی فراگیر ساختمان از جمله آثاری هستند که به صورت موردی به مشخصات فنی عناصر متشکله ساختمان می‌پردازد و تمرکز بر موضوعی خاص از میان انبوه موارد مرتبط با ساختمان‌ها نیست. این کتاب‌ها پیرنگ و قابل توجه نشان می‌دهد، امکان بررسی دقیق‌تر آنها را هم فراهم می‌آورد.»

وی در مورد این که چرا هر یک از موضوعات مربوط به ساختمان در یک کتاب جداگانه به چاپ رسیده‌اند اظهار می‌دارد: «هر یک از موضوعات هنگامی

که در قالب یک کتاب مستقل به مخاطب ارائه شود، جزئیات بیشتری را در اختیار آنان قرار می‌دهد. به همین دلیل ارائه جزئیات کامل ما را واداشت تا موضوع تخصصی را در یک کتاب جداگانه منتشر کنیم.» مدیرمسئول انتشارات یزدا، هدف از انتشار این مجموعه را هموارسازی مسیر برای تدوین ترجمه مجموعه‌های کامل‌تر از این دست بیان می‌کند و انتشار کتاب‌های جدید با عناوین متنوع - که در برگیرنده سایر اجزای ساختمان باشد - را نوید می‌دهد. وجه تمایز این مجموعه با دیگر مجموعه‌های منتشر شده در حوزه مهندسی ساختمان، توجه ویژه آن به وضعیت خاص معلولان و توجه به نیازهای آنان در زندگی روزمره است که به گفته دهقان جزو اولین منابع خاص در این حوزه به شمار می‌رود. با نگاهی به صفحات و فهرست اولیه کتاب‌های طراحی فراگیر متوجه می‌شویم که مولفان کتاب‌های «سیون گرانت و آن اندرسون، بحث چارچوب قانونی و آیین‌نامه‌های طراحی را در هر سه کتاب تکرار کرده‌اند و استانداردهای کشور انگلستان، ولز و ایرلند درباره معلولان، سلامت محیط ایمنی،

این گونه بیان می‌کند: «انتظار ما این است که پس از مطالعه، مخاطب ما به عنوان یک طراح بتواند در طراحی ساختمان افراد را در مرکز توجه خود قرار دهد و تفاوت‌های افراد مختلف در هنگام طراحی را به خوبی ببیند، ضمن آن که استقلال، اراده فردی و توانایی انتخاب برای تمامی افراد هنگام طراحی مورد توجه قرار گیرد، انعطاف‌پذیری و تنوع کاربردی را لحاظ کند و از همه مهم‌تر به استانداردهای طراحی ویژه معلولان توجه نشان داده و آنها را اجرایی کند.» هرچند دهقان در صحبت‌هایش به طراحان ساختمان به عنوان مخاطب اشاره می‌کند اما در توضیحات تکمیلی علاوه بر مسئولان معماری ساختمان که وظیفه تصمیم‌گیری برای بهترین انتخاب را برعهده دارند، اشخاص دیگری را نیز مخاطب کتاب می‌داند و معتقد است: «این مجموعه برای افرادی مفید خواهد بود که مسئولیت نگهداری از ساختمان را برعهده دارند. اگر چنین افرادی اهل مطالعه باشند و نگاهی به مجموعه طراحی فراگیر بیندازند، به آنها کمک خواهد کرد تا از اهمیت بازدیدهای روزانه آگاهی پیدا کنند و مشکلات احتمالی را که بخش‌های ساختمان با آن روبه‌رو خواهد شد بهتر درک کنند.»

رامین تابان فارغ‌التحصیل مهندسی مکانیک اولین مترجمی است که کتاب «شیشه در ساختمان» یعنی اولین جلد از مجموعه طراحی فراگیر را ترجمه کرده است. وی یکی از اعضای انتشارات یزداست که در مورد تاسیسات ساختمانی تحقیق و مطالعه می‌کند و کتاب «شیشه در ساختمان» را به دلیل علاقه انتخاب کرده و حدود چهار ماه زمان برای ترجمه آن اختصاص داده است.

وی در مورد این کتاب می‌گوید: «همزمان با بهبود کیفیت مواد اولیه و پیشرفت روزافزون فناوری و روش‌های ساخت، استفاده از شیشه در بخش‌های مختلف ساختمان نیز شکل دیگری به خود گرفته است و نکته جالب در کتاب این است که به روش‌های نسبی به منظور بهره‌گیری از نور طبیعی بر مبنای روش‌های معماری و به منظور استفاده هرچه بیشتر از انرژی خورشیدی توجه شده است.»

آسایش و طراحی مدیریت ساختمان در همه این کتاب‌ها وجود دارد. دهقان در مورد لزوم چنین استانداردهایی و ترجمه آنها در کتاب‌های حاضر معتقد است: «چون ما در کشور خودمان استاندارد مناسبی نداریم، معرفی چنین استانداردهایی برای مجریان طرح، دانشجویان و افرادی که در این حوزه کار تخصصی انجام می‌دهند می‌تواند مناسب باشد ضمن آن که برای حفظ اصل اثر، ناگزیر از قراردادن این استانداردها در همه مجلدات مجموعه بودیم.» وی در توضیح عنوان طراحی فراگیر که برای کتاب‌ها انتخاب شده می‌گوید: «طراحی فراگیر و ویژه‌سازی فرآیندی است که تضمین‌کننده محیطی ایمن با قابلیت استفاده افراد از تمامی مزایای پیش‌بینی شده و امکان دسترسی به بخش‌های مختلف ساختمان خواهد بود. به طور کلی هدف از طراحی فراگیر، از میان بردن تمامی موانع و مشکلاتی است که می‌تواند منجر به تلاش یا زحمت بی‌ثمر افراد یا دنبال کردن فرآیند خاص به منظور رسیدن به هدف شود.» وی اهدافی که یک مخاطب پس از مطالعه کتاب‌های طراحی فراگیر باید به آن دست یابد را

آخرین ترجمه کتاب «بیماری‌های زنان برک و نوک» مورد نقد و بررسی قرار گرفت

جراحی روی کاغذ

هجدهم آبان در دومین جلسه نقد کتب پزشکی انتشارات تیمورزاده، کتاب «بیماری‌های زنان برک و نوک ۲۰۰۷» نقد و بررسی شد. در ابتدای جلسه مدیر انتشارات تیمورزاده با اشاره به مداومت برگزاری جلسات نقد و بررسی کتاب به منظور رسیدن به نقد واقعی و رفع اشکال کتاب‌های حوزه پزشکی گفت: «در ابتدا قرار بود که این جلسات به صورت ماهانه برگزار شود ولی در شرایط فعلی در هر فصل یک جلسه نقد کتاب برگزار می‌شود که امیدواریم با استقبال بیشتر مخاطبان و ناشران کتاب‌های پزشکی، این جلسات گسترش بیشتری یابند.» در ادامه دکتر بهرام قاضی جهانی مترجم و ویراستار این کتاب که سال‌هاست در زمینه ترجمه متون پزشکی و به ویژه متون تخصصی بیماری‌های زنان فعالیت می‌کند به معرفی کتاب و چگونگی ترجمه این کتاب پرداخت. وی در خصوص ترجمه ویراست‌های جدید گفت: «در این موارد ریشه کتاب به ترجمه اول برمی‌گردد و مترجم یک سری اصلاحات را انجام می‌دهد ولی در سال‌های اخیر سیر تحولات پزشکی به حدی سرعت گرفته که پس از گذشت دو ویراست، کتاب کاملاً عوض می‌شود. در مورد کتاب حاضر هم این اتفاق افتاد و با توجه به فصل‌هایی که اضافه شد و تغییراتی که داشت، متون قبلی قابل استفاده نبود بنابراین تصمیم گرفته شد که این کتاب

مجدداً ترجمه شود. نکته قابل توجهی که در حین معرفی کتاب از سوی مترجم ذکر شد این بود که انتشارات گلبان قرارداد واگذاری حق مولف این کتاب را با ناشر اصلی آن «ویلیام ویلیکنز» امضا کرده است. قاضی جهانی در ادامه جلسه دکتر آیدین تبریزی را به عنوان مترجم معرفی کرد و از او خواسته که کتاب را از نظر تخصصی مورد نقد و بررسی قرار دهد. وی نتیجه بررسی‌هایی که با کمک رزیدنت‌ها و دانشجویان رشته زنان و مامایی انجام داده بود را این گونه تشریح کرد: «با توجه به میزان دشواری متن این کتاب انتظار داشتیم که با اشکالات بیشتری مواجه شویم ولی با انتخاب ۱۰۰ صفحه از کل کتاب با تمرکز به اشکالات املائی و ویرایشی در هشت صفحه به اشکال برخوردیم. در بازبینی کتاب مشخص شد که گروه مترجمان ادعا کرده‌اند که ۵۴ مورد غلط در کتاب اصلی را یافته و در پاورقی ذکر کرده‌اند.» وی در ادامه گفت: «با توجه به این که این اثر کتابی دانشگاهی است انتظار می‌رفت که یک سری مسائل برای استفاده بیشتر دانشجویان در نظر گرفته شود که از جمله آنها می‌توان به منابع در بخش پایانی کتاب، نبود ایندکس (نمایه) و همچنین غیر قابل فهم بودن برخی جملات کتاب اشاره کرد.» دکتر تبریزی با ذکر این نکته که بهتر است برای درک اصطلاحات و مطالب ترجمه شده در متن اصلی، زیرنویس و... گذاشته شود افزود: «با اضافه کردن چند جمله بیشتر می‌توان قسمت‌هایی از متن را که جنبه کاربردی برای مخاطب دارند روشن‌تر ساخت تا کتاب قابلیت اجرایی بیشتری پیدا کند.» دکتر قاضی جهانی نیز در وجود اشکالات املائی و ویرایشی با دکتر تبریزی موافق بود و اظهار داشت:

این گونه اشکالات با توجه به استانداردهای موجود - که غالباً در نشر کتاب رعایت نمی‌شود - پذیرفته شده است که امیدواریم مخاطبان در صورت برخورد با این اشکالات آنها را به ما اعلام کنند.» دکتر قاضی جهانی در خصوص اضافه کردن اصل لغات ترجمه شده و توضیحات بیشتر در پاورقی‌ها گفت: «با توجه به قانون حق مولف، ناشر خارجی درج توضیحات اضافه‌تر را محدود می‌کند و مترجم مجاز نیست بیش از حد پاورقی بنویسد اما معتقدم که گاهی لازم است توضیحات اضافه‌تری برای خوانندگان در زیرنویس‌ها ارائه شود.» مترجم کتاب «بیماری‌های زنان» علت قرار ندادن نمایه در این کتاب را سرعت کار اعلام کرد و گفت: «منابع انتهایی کتاب صفحات زیادی را به خود اختصاص می‌داد و باعث افزایش قیمت کتاب می‌شد که طبق تجربه‌هایی که در کتاب‌هایی دیگر داشتیم تصمیم گرفتیم که در این کتاب از ذکر منابع خودداری شود.» هرچند در این جلسه دکتر ملک منصور اقصی؛ استاد ناظر بر ترجمه کتاب در این جلسه حضور نداشت اما دکتر قاضی جهانی حضور استاد ناظر برای ترجمه آثار تخصصی را امری ضروری دانست و گفت: «بسیار دشوار است که عمل جراحی انجام نداده باشیم ولی بخواهیم آن را توضیح دهیم به همین دلیل برای کاهش خطاها و اصلاح اشتباهاتی که مترجمان در کتاب اصلی به آن برخورد کرده بودند از راهنمایی‌ها و نظرات استاد ناظر کتاب استفاده کردیم.» لازم به ذکر است انتشارات گلبان کتاب «بیماری‌های زنان برک و نوک ۲۰۰۷» را در شمارگان ۳۳۰۰ نسخه و با قیمت ۳۶ هزار تومان منتشر کرده است.

سایر محمدی

خاقانی شروانی (۵۹۵ - ۵۲۰ ق) از جمله شاعران کلاسیک ادبیات فارسی است که در کشورهای فارسی زبان به خاطر قصاید سترگ و غزلیات شگفتش شهره خاص و عام است. خاقانی را شاعری دیریاب لقب داده‌اند. بلندپروازی و دشوارگویی، ابتکار و ابداع او در به کار بردن بسیاری از اصطلاحات و تعبیرات علوم دینی، فلسفه و نجوم را می‌توان از ویژگی‌های خاص سخن‌سرای این شاعر بلندآوازه دانست. با این رویکرد محمدرضا برزگر خالقی محقق و شارح آثار شاعرانی مانند حافظ، سعدی، ناصرخسرو و... به تازگی "شرح دیوان خاقانی" را تألیف کرده که جلد اول آن از سوی انتشارات زوار به بازار آمده است. محمدرضا برزگر خالقی متولد ۱۳۳۴ قزوین دارای مدرک تحصیلی دکترای زبان و ادبیات فارسی، مدرس دانشگاه بین‌المللی امام خمینی (ره) قزوین است و تاکنون بیش از هفده عنوان کتاب منتشر شده در کارنامه‌اش دارد که از آن جمله به آثاری مانند "تصحیح مفاتیح‌الاعجاز"، "فی شرح گلشن راز" اثر شمس‌الدین محمد شیرازی، "مثنوی قونیه" و "شاخ نبات حافظ" در شرح غزل‌های حافظ، "تصحیح مصباح‌الهدایه" اثر کاشانی، "شرح دیوان ناصرخسرو" و "شرح غزل‌های سعدی" در دو مجلد و... اشاره کرد که از سوی انتشارات زوار منتشر شده‌اند.

محمدرضا برزگر خالقی از تازه‌ترین آثار خود گفت

شرح دشوارترین شعر فارسی

دست ما بماند و خریدار پیدا نکند. من در شرح این آثار ابتداسعی می‌کنم خودم یاد بگیرم و خودم را در نقش شاگردی می‌بینم که در پیشگاه شاعران بزرگ ایران زانوی تلمذ به زمین زده است.

آقای برزگر! شرح‌نویسی چقدر با تاویل و تفسیر فاصله دارد؟

شرح‌نویسی به تاویل و تفسیر خیلی نزدیک است. این دو شیوه مرزهای مشترکی دارند. هنگامی که متن یک غزل را شرح می‌کنیم نمی‌توان نظر قطعی داد که تاویل است یا خیر و پاسخ به این سوال خیلی مشکل است چون بین شرح و تاویل شاید به اندازه یک تار مو فاصله باشد.

فکر می‌کنید بهترین شارحان شعر فارسی چه کسانی بودند؟

به اعتقاد من بهترین شارحان شعر فارسی خود شاعران هستند؛ شاعرانی که شعر خودشان را شرح کردند. مثلاً حافظ که برخی از غزل‌هایش، غزل‌های دیگرش را شرح و توضیح می‌دهد یا مولانا. وقتی شما آثار مولانا - از مقالات گرفته تا دیوان شمس و مثنوی - را می‌خوانید، می‌بینید این آثار چقدر به درک و دریافت مثنوی کمک می‌کنند. از سویی دیگر پاسخ به این سوال که بهترین شارح چه کسی است بسیار سخت است.

شرحی که سودی بر حافظ نوشته کار چندان خارق‌العاده‌ای نیست اما همچنان مورد اقبال جامعه است و تجدید چاپ می‌شود.

من هم شرح سودی بر حافظ را نمی‌پسندم اما این اثر هم مخاطبان خاص خودش را دارد. الان عصر سرعت و رایانه است. برای یک نویسنده هنر است که در کمترین جمله بیشترین اطلاعات را به مخاطب بدهد. دیگر زمان نوشتن کتاب‌های پنج جلدی و ده جلدی سپری شده است و خواننده فرصت مطالعه کتاب‌های چندجلدی را ندارد. عصر شاهراه‌های اطلاعاتی است و با کم‌ترین کلمه باید بیشترین حجم اطلاعات را منتقل کرد. الان زمان فشرده‌سازی مطالب است. باید در نهایت ایجاز سخن گفت و نوشتن از این زاویه، شرح سودی برای عصر حاضر مظلوم است که باید آن را خلاصه کرد. شرح غزل‌های حافظ را که به نام "شاخ نبات حافظ" در یک مجلد تألیف و منتشر کردم، می‌توانسم در چهارجلد شرح و بسط بدهم اما به فکر مخاطبان و فرصت کم آنها هم بودم.

ما به عنوان معلمان جامعه وظیفه داریم آثار کلاسیک ادب فارسی را روزآمد کنیم تا برای نسل امروز قابل استفاده باشد چون امروز بحث رقابت مطرح است و ماهواره‌ها از یک سو و اینترنت و دیگر ابزارهای سرگرمی از سوی دیگر در رقابتی تنگاتنگ با کتاب قرار دارند و هر یک سعی دارند با برنامه‌های رنگارنگ و جذاب مخاطب بیشتری را به سمت خود بکشانند. کتاب باید در چنین عرصه پرخطری قدرت و توانایی جذب مخاطبان را داشته باشد. ما پاسدار میراث فرهنگ و ادب این سرزمین هستیم پس باید این آثار را در قالبی نو و گیرا عرضه کنیم تا نسل امروز به سمت مطالعه این آثار ترغیب شود.

جلوه‌گری مبتکرانه در عرصه سخن‌پردازی نام او را به عنوان شاعری صاحب‌سبک در بین شاعران بعد از خودش تا قرن حاضر ماندگار کرده است. خاقانی در غزل‌هایش بی‌نظیر است. خیلی از غزل‌های حافظ نشأت گرفته از غزل‌های خاقانی است. خاقانی تأثیر مستقیمی بر حافظ و شعر او داشت. قصاید این شاعر هم شگفت و بی‌نظیر است و عظمت خاصی دارد. من هرچه در ژرفای اشعار خاقانی غوطه می‌خورم احساس می‌کنم به کشف‌های تازه‌ای می‌رسم و چیزهای جدیدی یاد می‌گیرم.

چرا سراغ شاعری مانند بیدل دهلوی نرفته‌اید که درک و دریافت اشعارش برای بسیاری از علاقه‌مندان شعر مشکل است؟

حقیقت این است که من به شعر سبک هندی علاقه چندانی ندارم. البته شعر سبک هندی برای علاقه‌مندان این نوع شعر، لذت بخش و جذاب است و من قصد کوچک شمردن این سبک شعر را ندارم و برای خوانندگانش احترام خاصی قائلم. شاید سلیقه من باین نوع شعر هماهنگ نیست. شعر سبک هندی پیچیدگی و ابهاماتی دارد که پس از گره‌گشایی و رفع ابهامات متوجه می‌شویم فکر و اندیشه‌ای در پس آن وجود ندارد. مانند مشت بسته‌ای است که پس از باز شدن می‌بینید هیچ چیز در آن نیست. خاقانی در شعرهایش پیچیدگی دارد. ابهام آفرینی می‌کند اما پشت آن پیچیدگی کلام فلسفه‌ای وجود دارد. خاقانی در اشعارش بسیاری از اصطلاحات و تعبیرات علوم مختلف مانند طب، فلسفه و نجوم را به کار می‌گیرد. پیچیدگی در شعر خاقانی ذاتی است. اندیشه و نگاه شاعر به دلیل احاطه بر علوم گوناگون پیچیده است و نیاز به گره‌گشایی دارد.

با توجه به این که بیدل تصویرپردازی‌های غریبی دارد که همچنان بدیع و تازه است، فکر نمی‌کنید اگر به شرح شعر بیدل بپردازید مخاطبان بیشتری داشته باشید؟

من به مخاطب فکر نمی‌کنم. شاید بازار بیشتر بیدل را بیسندد اما این طور نیست که این آثار روی

نسخه دیوان سنایی که به این نام شناخته می‌شود، مربوط به سال ۱۰۰۶ میلادی است و تقریباً با نسخه شماره دو کتابخانه ملی حدود ۹۸ درصد هماهنگی و تطابق دارد. نسخه کتابخانه ملی متعلق به سال ۱۰۰۲ میلادی است. در مجموعه نسخه‌های آفیس نسخه بسیار خوبی است و مرا در آن ابیاتی که دچار تردید و سوال می‌شدم یاری داد. مرحوم مدرس رضوی هم این نسخه را هنگام تصحیح دیوان سنایی در اختیار داشت اما اشاره‌ای به این نسخه نکرد. مدرس رضوی حدود پنجاه-شصت سال پیش دیوان سنایی را تصحیح و منتشر کرده بود که متأسفانه نسخه اساس ایشان یک نسخه چاپ سنگی متعلق به قرن ۱۲ هجری بود که بسیار مغلوط است.

شما دیوان چند تن از بزرگ‌ترین شاعران ایران را شرح کرده‌اید. اولویت بندی برای شرح دیوان اشعار شاعران بر چه اساسی است؟

واقعیت این است که من بر اساس اولویت به سراغ شاعران نمی‌روم و اولویت را میزان عشق و علاقه‌ام به این شاعران تعیین می‌کند. مثلاً شرح دیوان خاقانی ثمره سال‌ها تدریس در درس خاقانی و فراهم کردن یادداشت‌هایی بر دیوان وی و نتیجه سال‌ها مطالعه و بررسی است. از طرف دیگر من سال‌ها در کلاس درس خاقانی استاد سید جعفر شهیدی حضور داشتم و این سعادت نصیب من شد که از محضر آن استاد گرانقدر کسب فیض کنم. بدون شک حضور در کلاس زنده‌یاد دکتر شهیدی و برخورداری از اندیشه‌ها و نظرات آن استاد در شکل‌گیری این کتاب تأثیر غیرقابل‌انکاری داشت.

خاقانی را از قدیم دوست داشتم، در دوران دانشجویی خاقانی برای من شاعری دست‌نیافتنی در عرصه ادبیات کلاسیک فارسی بود و همیشه از نزدیک شدن به او وحشت داشتم اما با خودم عهد کردم یک روز باید این کار را انجام بدهم. این‌ها تصورات آن زمان بود. به هر حال من خاقانی را خیلی دوست دارم. خاقانی شاعری است که افکار و احساسات گوناگونش در لافاه‌ای از الفاظ و معانی مبتکرانه جلوه‌ای دیگرگونه پیدا کرده است. این

آقای برزگر! به عنوان نخستین سوال بفرمایید در حال حاضر روی چه آثاری کار می‌کنید؟

جلد اول "شرح دیوان ناصرخسرو" را که در سال ۸۱ از سوی انتشارات زوار چاپ و منتشر کردم، جلد دوم آن را هم تمام کرده‌ام و الان آماده چاپ است. حدود دو هفته قبل جلد اول "شرح دیوان خاقانی" به وسیله همین ناشر منتشر شده که اگر مجلدات دیگر شرح دیوان خاقانی را در همین قطع و اندازه و همین تعداد صفحات منتشر کنم، حدود چهار جلد خواهد شد. اما به طور کل سعی می‌کنم جلد‌های بعدی را با صفحات بیشتر و قطورتر تنظیم و تدوین کنم تا این مجموعه در دو جلد به بازار عرضه شود. در حال حاضر متن کامل شرح دیوان خاقانی آماده است و من نیز مشغول شرح دیوان سنایی هستم اما هنگامی که کار روی دیوان سنایی را تمام کنم به شرح دیوان خاقانی برمی‌گردم.

هم‌اکنون مشغول شرح کدام نسخه از دیوان سنایی هستید؟

هفت نسخه از دیوان سنایی را فراهم کردم و بر اساس این هفت نسخه قدیمی مشغول تصحیح آن شده‌ام. این هفته نسخه یکی متعلق به ایندی آفیس از لندن است که یکی از دوستان مقیم انگلستان آن را در اختیار من گذاشته و در واقع آخرین نسخه من بود که به نسخه هند معروف است. از دیگر نسخه‌های دیوان سنایی هم می‌توان به نسخه کابل و نسخه معروف به کتابخانه ملک اشاره کرد. نسخه بعدی هم مربوط به بایزید ولی‌الدین است که در تاریخ ۶۷۴ ق کتابت شده است. کتابخانه ملی هم دو نسخه از دیوان سنایی را در اختیار دارد که من آنها را به ترتیب نسخه ملی (۱) و نسخه ملی (۲) شماره‌گذاری کرده‌ام. نسخه دیگر هم نسخه دانشگاه تهران است. در این میان من بر اساس نسخه کابل و با در اختیار داشتن چند نسخه مذکور دیوان سنایی را در دست تصحیح دارم. و از حیث اعتبار، نسخه کابل اگرچه تاریخ کتابت ندارد اما نسخه‌ای بسیار معتبر است و از قرائن برمی‌آید که مادر نسخ و از نسخه‌های بسیار قدیمی باشد که من نیز این نسخه را نسخه اساس قرار دادم البته نسخه بایزید ولی‌الدین را هم در نظر داشتم.

نسخه کامل دیوان سنایی را از کجا به دست آوردید؟
خوشبختانه پیش از این نسخه کامل دیوان سنایی در ایران به صورت فاکسیمیل چاپ شده بود اما تصحیح نشده است چون نقایصی دارد که نیاز به تصحیح و تکمیل داشت. از مجموع این نسخه‌ها می‌توان دیوان کامل اشعار سنایی را فراهم و شرح مبسوطی از آن ارائه کرد.

چرا نسخه ایندی به این نام معروف است؟
این نسخه به این دلیل به ایندی آفیس (india office) معروف است که استعمار انگلستان در دورانی که بر هندوستان تسلط داشت، علاوه بر غارت منابع اقتصادی به تاراج آثار فرهنگی نیز دست می‌زد. بنابراین بسیاری از نسخه‌های خطی دیوان شاعران پارسی‌گوی به لندن منتقل شد و در آنجا مرکزی به نام ایندی آفیس را بنیاد و نسخه‌هایی که از هند به انگلستان برده شد را در آنجا نگهداری می‌کنند.

نگاهی به کتاب «مشروطه ایران و عثمانی: بررسی تطبیقی»

ناکامی دو مشروطه

مشکل شدند؛ چرا که از هیچ پایگاه مردمی برخوردار نبودند. به عبارت دیگر نهضت مشروطه عثمانی، حرکتی بود که صرفاً نخبگان جامعه را تحت تأثیر قرار داده بود و در میان لایه‌های میانی جامعه رسوخ نداشت. به بیان دیگر یکی از ضعف‌هایش بر خوردار نبودن از نیروهای اجتماعی مردمی و اتکاء صرف به نیروها و رجال سیاسی بود.

در وهله بعد، تشمت فکری نو عثمانیان و نبود انسجام منطقی در افکار آنها یکی دیگر از دلایل عمده ناکامی مشروطه اول می‌تواند باشد. برای نمونه، نو عثمانیان مدرنیته را می‌پسندیدند و به دنبال وارد کردن عناصر آن به جامعه عثمانی بودند. اندیشه‌های روس و مونتسکیو را می‌ستودند و به قراردادهای اجتماعی که درون قانون اساسی تبلور می‌یافت علاقه نشان می‌دادند. اما از سوی دیگر اسلامگر نیز بودند.

از سوی دیگر، سلطان عبدالحمید یکی از موانع اصلی به ثمر نشستن مشروطه عثمانی به شمار می‌رفت. او سلطانی زیرک، باهوش، فرصت‌طلب و ضد تحول و نوگرایی بود که از ابتدای سلطنت هیچ اعتقادی به اندیشه‌های مشروطه خواهانه نداشت اما ناگزیر بود که تا فرصت مقتضی با مدحت پاشا و دیگر نوگرایان همراهی کند. در این میان حمله روسیه به عثمانی شرایط مناسبی را در اختیار سلطان عبدالحمید قرار داد تا سرکوب کاملی از مشروطه خواهان انجام شود چون روس‌ها همیشه به صورت مستقیم، مخالف و مانعی در مقابل تحولات نوگرایانه عثمانی بودند. در ایران نیز طبق آنچه نویسنده کتاب آورده‌اند، پنج عامل در ناکامی مشروطه نقش آفریدند؛ مبانی متزلزل اندیشه مشروطه و کاستی‌های نظری و عملی، موانعی که اسباب عدم انطباق مشروطه و اسلام‌افراهم آورد، ریشه‌های اجتماعی و اقتصادی بحران مشروطه، جدال نهادها و نخبگان به ویژه در مجلس و نقش قدرت‌های خارجی در ناکامی این جنبش.

نویسندگان، هر یک از این عوامل را به اختصار تبیین می‌کنند و می‌نویسند: قانون اساسی مشروطه ایران به عنوان بزرگ‌ترین دستاورد فکری انقلاب مشروطه بازتاب‌دهنده چندگونی‌ها و چندگانگی‌ها بود و در واقع دو جریان متعارض دینی و دنیایی را در کنار هم به نمایش می‌گذاشت و این چیزی جز تعارض و تضاد منافع و انگیزه‌ها نبود و عملاً قانون اساسی را ناکارآمد می‌ساخت.

کتاب «مشروطه ایران و عثمانی: بررسی تطبیقی» در ۱۶۵ صفحه با شمارگان ۱۲۰۰ نسخه و به بهای دو هزار تومان از سوی انتشارات مؤسسه تحقیقات و توسعه علوم انسانی در اختیار علاقه‌مندان به تاریخ معاصر و تاریخ پژوهان قرار گرفته است.

نگاران، دانش‌آموختگان جدید، گسترش مطبوعات، چاپخانه‌ها، ترجمه آثار اروپایی، ایجاد آموزش‌شکده‌های نظامی، ایجاد سازمان‌ها و نهادهای نوین، گسترش شهرنشینی، ایجاد مشاغل و حرف جدید، کتابخانه‌ها، راه‌ها، صنایع گوناگون و نهایتاً گسترش آگاهی و افزایش مطالبات جدید اشاره کرد. به گونه‌ای که دیگر اصلاحات دولتی پاسخگوی این نیازهای متراکم نبود و نظام سیاسی موجود را به سوی انقلاب یا تحول در ساختار سیاسی سوق داد که نقطه اوج آن جنبش مشروطیت دو کشور بود.

کتاب «بررسی تطبیقی مشروطه ایران و عثمانی» در دو بخش تدوین شده که هر بخش نیز دارای فصولی است. در بخش نخست، دوره بندی کوتاهی از تاریخ عثمانی به دست داده می‌شود تا خواننده از بستر تاریخی تحولات عثمانی آگاه باشد و پس از آن سیر تحولات عثمانی بخش‌بخش با پادشاهی سلیم سوم و محمود دوم و اصلاحات آمرانه، پایان‌می‌پذیرد و مقدمات مشروطه ایران و اکاوی می‌شود. چنان که نویسندگان در مقدمه آورده‌اند، کوشش آنها بر این بوده که بخش مربوط به ایران تا حدودی مختصر و موجز باشد و در مقابل مباحث مربوط به مشروطه اول عثمانی با تفصیل بیشتری ارائه شود.

در بخش دوم کتاب، ابتدا تحولات عثمانی در عهد تنظیمات یعنی فاصله سال‌های ۱۸۳۹ تا ۱۸۷۱ مرور شده و سپس قانونخواهی و نهاد پارلمان در عثمانی مورد توجه قرار گرفته و سپس تحولات فکری و سیاسی ایران در عهد مشروطه توضیح داده شده است. نهایتاً در بخش نتیجه، علل ناکامی مشروطه اول عثمانی و مشروطه ایران مورد بررسی قرار گرفته است.

از آنجا که علل ناکامی مشروطه ایران در مقالات و کتاب‌های بسیاری مورد بررسی قرار گرفته، در این گفتار مرور کوتاهی داریم بر علل ناکامی مشروطه اول عثمانی به روایت حسن حضرتی و علیرضا ملایی توانی که البته بی‌شباهت به علل ناکامی مشروطه ایران نیست. نویسندگان سه علت عمده را برای ناکامی مشروطه اول عثمانی تشخیص داده‌اند. در وهله اول، مشروطه ۱۸۷۶ میلادی حرکتی بود که به وسیله روشنفکران نو عثمانی و دولتمردان اصلاح طلب پیش برده شد و بیشترین تکیه‌اش بر ساختار قدرت بود. در واقع دولتمردان نوگرایی مانند مدحت پاشا در کنار اندیشمندانی مانند ناطق کمال و ضیاء پاشا رهبری مشروطه را بر عهده داشتند که شأن وجودی شان به شدت به ساختار قدرت وابسته بود.

بنابراین هنگامی که عبدالحمید تصمیم به برخورد با مشروطه خواهان گرفت، آنها به شدت دچار

رضا حسینی: تاریخ سیاسی - اجتماعی و تحولات فکری و فرهنگی ایران عصر قاجار تا حد زیادی مشابه و متأثر از رویدادهای کشور همسایه یعنی عثمانی بود و عثمانی یکی از راه‌های اصلی اثرگذار ارتباط و تعامل ایران با دنیای غرب محسوب می‌شد. در آن دوران نه تنها بسیاری از اصحاب اندیشه و قلم بلکه انبوهی از کارگزاران سیاسی و نخبگان نوگرای ایران عهد قاجار نیز در این کشور زیسته بودند و از آنجا که مسائل دو کشور همسایه و مسلمان‌شبهت زیادی با یکدیگر داشت، راهکارها و برنامه‌های نظری و عملی دو کشور و متفکران آنها نیز بسیار مشابه و نزدیک به هم می‌نمود؛ البته با یک تأخیر زمانی محدود. به بیان دیگر تأثیری که عثمانی به طور مستقیم از غرب می‌پذیرفت یا اصلاحاتی که به ناگزیر به آن تن می‌داد، پس از سپری شدن دو سه دهه به ایران نیز سرایت می‌کرد و روش‌های مشابهی در پیش گرفته می‌شد که تا حد زیادی متأثر از تجربیات کشور عثمانی بود.

کتاب «مشروطه ایران و عثمانی: بررسی تطبیقی» اثر حسن حضرتی و علیرضا ملایی توانی می‌کوشد تا این تأثیرات را مورد واکاوی قرار دهد و شباهت‌هایشان را تبیین کند. نویسندگان در مقدمه کتاب یادآور می‌شوند که برای دو کشور ایران و عثمانی (در سده نوزدهم میلادی) غرب عرصه‌ای بود که هم حکومتگران، هم نخبگان سیاسی و هم اصحاب فکر و قلم - اعم از سنتی و نوگرا - همگی با آن درگیر بودند و باید درباره نحوه تعامل با آن تأمل کنند در این میان به دلیل زمینه‌ها و بسترهای مشترک فرهنگی، اجتماعی و تاریخی دو کشور، واکنش‌های جامعه ایران و عثمانی در برابر آن نیز تا حد زیادی به یکدیگر شباهت داشت.

در هر دو کشور، اصلاح‌گرایان نوگرا در روند برنامه‌های خود با واکنش‌هایی روبه‌رو بودند و در عرصه‌های فرهنگی، اجتماعی و ... نیز پیامدها و آثار مشابهی در دو کشور به چشم می‌خورد. برخی از پذیرش در دست تمدن غرب و دستاوردهای آن سخن می‌گفتند و برخی از طرد و نفی کامل آن سخن می‌راندند و جمعی نیز خواهان سازگاری و آشتی دادن آموزه‌های اسلامی و غربی به عنوان راهکار میانه بودند که خود مستلزم تفسیر نوگرایانه از اسلام و کاستن از برخی جنبه‌های تمدن غرب بود.

بدین ترتیب، مقوله غرب (تمدن، سیاست و فرهنگ غربی) دلمشغولی عمده و اصلی هر دو جامعه بود و درست از همین زاویه، تحولات دو کشور رقم می‌خورد. اصلاحات و دگرگونی‌های سیاسی، تحولات فکری و فرهنگی و حتی دگرگونی‌های اجتماعی و اقتصادی و زایش طبقات جدید همه و همه محصول همین تعاملات بود که از جمله آنها می‌توان به ظهور نسل جدیدی از روشنفکران، اصلاح‌گرایان، نویسندگان، روزنامه

شما در این آثار فقط شرح ساده‌ای از اشعار به دست می‌دهید یا ویژگی‌های دیگر این اشعار را هم بیان می‌کنید؟

نه. سعی کرده‌ام این اشعار را از منظر زیبایی‌شناسی هم توضیح بدهم ضمن این که نشان دهم هر یک از اشعار در کدام وزن از اوزان عروضی سروده شده است.

روش رایج شعر در قرن ششم روشی است که به آن شعر فنی می‌گویند. در این گونه از شعر که سرآمد آن خاقانی و نظامی هستند شاعران سادگی و روانی شعر را به کناری می‌گذارند و همه اطلاعات و اندیشه‌های رایج در عصر خود برای سرودن شعر بهره می‌گیرند. در واقع شعر خاقانی نوعی شعر فاضلانیه است که شاعر به صورت غیرمستقیم به دانسته‌های خود اشاره و به آن افتخار می‌کند. خاقانی در قصیده‌سرایی سرآمد شاعران عصر خود است. برای این که هر نوع معنی دور و غریب را در اشعار خودش با مهارت بیان می‌کند. هیچ قطعه و قصیده‌ای در دیوان او خالی از تشبیهات و استعارات بدیع نیست. قدرتی که او در التزام ردیف‌های مشکل‌نشان می‌دهد بی‌نظیر است.

غیر از شرح اشعار شاعران بزرگ ایرانی که به مرحله تکرار رسیده است تحقیقات دیگری هم در این زمینه صورت می‌گیرد، مثلاً ساختار شکنی در غزل‌های مولانا که به قلم آقای پورنامداریان نوشته شد، یا کتاب «هرمنوتیک و نمادپردازی در غزلیات شمس» به قلم دکتر علی محمدی آسیابادی فکر نمی‌کنید جامعه به این نوع تحقیقات بیشتر نیاز دارد؟

این‌ها کارهای جالبی است که باید تداوم داشته باشد و تحقیقاتی از این دست باید خیلی بیشتر منتشر شود. این که کسی بیاید نمادها و رمزها را در غزلیات حافظ یا مولانا توضیح بدهد ذاتاً کار ارزشمندی است و در فهم اشعار این شاعران کمک بزرگی به مخاطبان خواهد کرد. البته رمزها و نمادها نزد شاعر امری شخصی تلقی می‌شود چون ما نمی‌دانیم آن رمز یا نمادی که شاعر در غزلی بیان کرده همان چیزی است که ما از آن مراد می‌کنیم یا خیر و شاید منظور شاعر چیز دیگری بوده باشد.

برخی بر این عقیده‌اند که به جای شرح دیوان حافظ و سعدی و ... کار دیگری باید کرد. شما برای این گروه چه پاسخی دارید؟

این حرف از یک منظر درست است. اگر شرح‌هایی که نوشته می‌شوند تکرار همان حرف‌هایی باشد که دیگران در طول قرون گذشته زده‌اند حرف درستی است و دیگر نیازی به نوشتن این همه شرح‌های تکراری نیست اما اگر دیگری با حرف‌های تازه‌تر و شرح موجزتر همه آن حرف‌ها را در یک مجلد می‌زند، این دیگر تکرار گذشتگان نیست و چاپ چنین آثاری با این مشخصات لازم است.

از زمانی که برای خوانش متن اعم از شعر و داستان، علم هرمنوتیک مورد توجه قرار گرفت، در مقایسه با گذشته شرح و تفسیرهای عمیق‌تری نوشته می‌شود. به نظر شما این تفاوت‌ها چگونه قابل ارزیابی است؟

مثالی در مورد شرح مثنوی می‌زنم. مثلاً مرحوم انقروی که مثنوی را شرح کرده با نگاه تک‌بعدی به سراغ متن مثنوی رفته است. یعنی این دسته از شارحان خیلی ساده بیت را معنا می‌کردند، نشانی حدیث را می‌دادند یا مشخص می‌کردند فلان مصراع از کدام آیه قرآن تأثیر پذیرفته است. در یک مرحله بالاتر مرحوم فروزانفر به شرح مثنوی پرداخت. فروزانفر وقتی به شرح مثنوی روی آورد با توجه آثار غزالی دست به این کار زد چون می‌دانست یکی از سرچشمه‌های تفکر مولانا آثار غزالی است. امروز اگر کسی بخواهد مثنوی را شرح کند، باید با توجه به نگرش امروز به سراغ مثنوی برود. باید پله پله این مراحل طی شود تا به حد کمال برسد. پنجاه سال دیگر افرادی با افکار تازه و فلسفه‌های جدید تر و تئوری‌های نو به سراغ این آثار می‌روند و قطعا به کشف تازه‌تری می‌رسند. در واقع باید شرح‌های تازه‌ای با توجه به تفکرات و مکتب‌های جدید نوشته شود.

کلینیک مکتوب مطبوعات

ادامه از صفحه ۱۲

بازتعریف وظایف مدیریتی در مطبوعات و نقش‌های سه‌گانه صاحب‌امتیاز، مدیر مسئول و سردبیر از جمله محورهای جدیدی است که کتاب «روزنامه‌نگاری و روزنامه‌داری» پیشنهاد می‌دهد. چه ضرورتی شما را به تعاریف جدید سوق داد؟

اگرچه در قانون مطبوعات، دو شخصیت یعنی صاحب‌امتیاز و مدیرمسئول به رسمیت شناخته شده‌اند ولی من بیشتر مدل «صاحب‌امتیاز/سردبیر» را ترجیح می‌دهم. یعنی مدلی که در مطبوعات بقیه‌جاهای دنیا مرسوم است و البته در چند دهه پیش در مطبوعات خودمان هم رواج داشت. در آن مطبوعات، یک صاحب پروانه و در واقع، مالک داریم و یک سردبیر. با این مدل، وظایف، اختیارات و کارکردها و مسئولیت‌های محتوایی مدیرمسئول به سردبیر سپرده

می‌شود و کارکردهای مدیریتی او به صاحب‌امتیاز. قاعدتاً سردبیر منصوب صاحب‌امتیاز است و در مقابل او نیز پاسخگو است. همچنان که تمام مسئولیت‌های محتوایی و پاسخگویی در مقابل مراجع قانونی به عهده سردبیر است.

اگر بنگاه مطبوعاتی بزرگ باشد یعنی صاحب‌امتیاز حقیقی یا حقوقی عملاً مالک چند نشریه باشد و هر کدام از آنها سردبیر جداگانه‌ای داشته باشد طبیعتاً صاحب‌امتیاز یک مدیرعامل را هم به نمایندگی از خودش تعیین می‌کند تا اداره آن مجموعه را به لحاظ اقتصادی به عهده داشته باشد. در وضعیت فعلی، مدیرمسئول، مسئول محتواست و مسئول کار اجرایی، در حالی که اداره اجرایی از اختیارات صاحب‌امتیاز و مالک است. اگر مدل «صاحب‌امتیاز - سردبیر» اجرا شود مدیرمسئول از نقش دوگانه خود خارج می‌شود. البته همچنان که همین الان در بسیاری از نشریات صاحب‌امتیاز و مدیرمسئول یک نفر است در آن صورت هم این امکان وجود دارد که فرد واحد، عهده‌دار هر دو سمت باشد.

گفت و گو با اریک امانوئل اشمیت، نویسنده «آقابراهیم و گل های قرآن»

معمای نویسنده شفاهی

سفرها، اغلب به تماشای تئاتر و کنسرت های ارکستر سمفونیک می رود: دیدن اپراها، زیباترین لحظات سفرهایم هستند. اپرای فیدلیو را در زوریخ دیدم. یادم می آید که با گریه از آن بیرون آمدم. این اپرا را نمی شناختم و هرگز چیزی درباره اش نشنیده بودم. اشمیت در مورد داستان آقابراهیم و گل های قرآن که با ترجمه سروش حبیبی به فارسی نیز ترجمه شده است، می گوید: بخش مهمی از جامعه فرانسویان را مسلمانان تشکیل داده اند. من از آنها چیزی زیادی یاد گرفته ام، از جمله آنکه با مهربانی و بخشش به دیگران نگاه کنم و هرگز کسی را بیخود متهم نکنم. مسلمان ها انسان های موقر و آرمانگرایی هستند. اگر چنین نبود، تعداد مسلمان های فرانسه و جهان اینچنین افزایش نمی یافت.

مصاحبه کننده به عنوان آخرین پرسش در مورد نام آلمانی نویسنده می پرسد. او از اجداد آلمانی اش یاد می کند که سال ها قبل به فرانسه آمده اند و می افزاید: کمی آلمانی بلدم. اما خود آن را یاد گرفته ام. معلم سرخانه داشتم.

متن هایی بودم که آکنده از معنا بودند و آدم را به فکر می انداختند. کتاب مورد علاقه ام آلیس در سرزمین عجایب اثر لوئیس کارول بود. اما پدر و مادرم علت این علاقه را درک نمی کردند. به گفته نویسنده گلهای معرفت وی ساعت های زیادی را با شازده کوچولوئی سنت اگروپری گذرانده و بعد در دوره نوجوانی، کتاب های زیادی از جمله مطالعه آثار پاسکال را خوانده است اما همواره در کتابخوانی، عنصر جذابیت را فراموش نکرده است.

اشمیت در پاسخ به این سوال که آیا در دوران نوجوانی آثار پاسکال را متوجه می شده است، می گوید: چرا که نه؟ گاهی حس می کنم با این که مفهوم این نوشته ها بسیار سنگین است، ولی قبلاً هم چیزهایی از آن می فهمیدم. وی می افزاید: حتی قبل از سال آخر دبیرستان، آثار پاسکال و آلن را با ولع می خواندم. سال آخر دبیرستان، فلسفه را برایمان توضیح می دادند و من به سختی درکش می کردم. نویسنده داستان آقابراهیم و گل های قرآن سپس از تحصیلش در رشته فلسفه می گوید و اینکه می خواست با تحصیل در این رشته خود را با مسائل انسانی و معنوی بیشتر آشنا کند. وی در این مورد می گوید: گفتند که فلسفه می تواند به حرفه ام تبدیل شود، گفتم چه بهتر، ولی خواندن فلسفه قبل از هر چیز برای خودم بود. دلایل زیادی وجود داشت که

ترغیب می کردند فلسفه بخوانم. قبل از هر چیز، به نظرم فلسفه راهی به سوی آزادی بود.

اشمیت همچنین می گوید که نمی خواسته تحت تأثیر بعضی نویسندگان یا کتاب ها قرار بگیرد و می افزاید: دلم نمی خواست کتابی برایم بسته باشد؛ حالا هر کتابی که باشد.

اشمیت با بیان اینکه در میان همه کارهایی که انجام داده نویسنده را بیشتر دوست دارد و می گوید: نویسندگی وسیع ترین عنوان است اما بهترین نیست. من عادت دارم خودم را مثل یک نویسنده شفاهی فرض کنم. هدف نهایی چیزهایی که می نویسم، این است که به زبان بیایند و نوشتار من به گفتار تبدیل شود. بدون شک این از جاه طلبی یک موسیقیدان شکست خورده ناشی می شود. این نویسنده که سابقه فعالیت در موسیقی را نیز دارد، علاوه بر نوشتن رمان، نمایشنامه نیز می نویسد. او در مورد نمایشنامه هایش می گوید: بازیگرانی که نمایشنامه های مرا بازی می کنند، می گویند به محض اینکه کلمه ای را تغییر می دهند، متوجه می شوند که جمله، مثل نت ناقص می شود. به علاوه در دفتر کارم موسیقی ای وجود دارد که کنترلش دست من نیست، ولی آن را می شنوم. اسم دفتر کارم را محل گوش دادن گذاشتم، بر خلاف فلوربر که دفتر کارش را محل نعره زدن می نامید.

اشمیت علاقه فراوانی به سفر دارد. او در این

اریک امانوئل اشمیت نویسنده ای فرانسوی است. شاید این نکته در وهله اول بسیار بدیهی و ساده به نظر برسد، اما نام این نویسنده چنان است که بسیاری او را به اشتباه یک نویسنده آلمانی می دانند. از سوی دیگر، فرانسوی بودن این نویسنده از چند جهت دیگر قابل توجه است. او نویسنده ای است که مانند بسیاری از چهره های ادبی کشورش، نیم نگاهی نیز به فلسفه دارد. وی در گفت و گویی که به تازگی با روزنامه فیگارو انجام داده، به شرح زندگی ادبی و نحوه ورودش به ادبیات پرداخته است.

اشمیت در سال ۱۹۶۰ در لیون به دنیا آمد و تا بیست سالگی در آنجا ماند. این شهر تأثیر زیادی بر وی گذاشت، اگر چه همواره با آن حس بیگانگی داشته است. وی در این مورد می گوید: من به دبیرستانی می رفتم که در قرن هجدهم ساخته شده بود و درست کنار آمفی تئاتر رومی بود. از آنجا پایین تر می رفتم و در لیون قدیم، در محله رنسانس، سوار قطار می شدم، بعد به دیدن مادر بزرگم می رفتم که در محله عثمانی زندگی می کرد.

آشنایی اشمیت با فلسفه و ادبیات در همان دوران دبیرستان اتفاق افتاد. وی در این مورد می گوید: نبی آنکه بدانم، در ادبیات دنبال فلسفه می گشتم. در جست و جوی فلسفه نبودم، ولی متوجه شدم آنچه که دنبالش می کردم، فلسفه است. همیشه عاشق

در هفته گذشته از نظر انتشار کتابهای چاپ اول، انتشارات منادی تربیت با چهارده عنوان کتاب پرکارترین ناشر؛ آنهطوبت گناهی با هشت عنوان پرکارترین مولف؛ و محمدرضا سرتاش با ده عنوان پرکارترین مترجم بود.

شاخص های آماری کتابهای بزرگسال

شاخص ها	مقدار	مشخصات کتابها
ارزاترین کتاب	۲۵۰۰۰ ریال	فلسفه مباحث: رهاگرهای دوری از نگاه قسار و آسراب، عزیزالله حیدری، ناشر: انتشارات منادی تربیت، چاپ ۱، ۳۶۱ صفحه، ۳۰۰۰ نسخه
گرانترین کتاب	۳۰۰۰۰۰ ریال	گروه آثار ایرج زاهد، ایرج گریوخان زاهد، ناشر: منادی تربیت، چاپ ۱، ۲۰۸ صفحه، ۱۷۰۰ نسخه
پشتترین نوبت چاپ	۸۵ مرتبه	انگلیسی در سطرا مکالمات و اصطلاحات روزمره انگلیسی، حسن انصاری، ناشر: انتشارات منادی تربیت، چاپ ۱، ۱۰۰۰۰ نسخه، ۲۵۰۰۰ ریال
بیشترین شمارگان	۴۰۰۰۰۰ نسخه	تواضع سوره از قرآن مجید، مهدی الهی قمشه ای، ناشر: منادی تربیت، چاپ ۱، ۶۶، ۳ صفحه
کمترین شمارگان	۳۰۰ نسخه	سیاست های پولی و مالی، مهناز ربیعی، ناشر: دانشگاه آزاد اسلامی (واحد تهران جنوب)، چاپ ۱، ۳۰۶، ۱ صفحه، ۴۴۰۰۰ ریال
بیشترین صفحه	۲۰۰۰۰۰ صفحه	فرهنگ معاصر هزاره انگلیسی - فارسی: در یک جلد، ترکیب انتخابی، ناشر: فرهنگ معاصر، چاپ ۱، ۱۳، ۵۵۰۰۰ نسخه، ۲۵۰۰۰۰ ریال
کمترین صفحه	۱۴ صفحه	مهارت های زندگی: اسرار علم و دانش - Secret of science and knowledge، ناشر: هارپرس، چاپ ۱، ۳۰۰۰ نسخه، ۱۰۰۰۰ ریال

شاخص های آماری کتابهای کودک و نوجوان

شاخص ها	مقدار	مشخصات کتابها
ارزاترین کتاب	۷۰۰۰ ریال	سوالات انتقالات طبقه بندی شده ادبیات فارسی (۱) اول دبیرستان همراه با پاسخ تشریحی، مهین زوری، ناشر: گلد چاپ ۱، ۴۸، ۴ صفحه، ۱۰۰۰ نسخه
گرانترین کتاب	۱۳۵۰۰۰ ریال	همراه علوی افسانه ای، گروه هنرمندی آموزشگاه علوی، ناشر: علوی فرهنگی، چاپ ۱، ۴۲، ۱۰۰۰ نسخه
بیشترین نوبت چاپ	۳۶۲ مرتبه	دفتر برنامه ریزی به روش قلبی، کامران قسوسی، ناشر: کتابون فرهنگی آموزش، ۱۸۴ صفحه، ۵۰۰۰ نسخه، ۳۷۰۰۰ ریال
بیشترین شمارگان	۷۰۰۰ نسخه	همراه علوی افسانه ای (ادبیات - دین و زندگی)، گروه ادبیات و معارف آموزشگاه علوی، ناشر: علوی فرهنگی، چاپ ۱، ۳۱۸، ۴ صفحه، ۱۰۰۰۰۰ ریال
کمترین شمارگان	۷۵۰ نسخه	ارستایه جامع کارشناسی ارشد زیست شناسی، علوم گیاهی، رضا میرحاجی، ناشر: کتابون، چاپ ۱، ۳۷۸، ۲ صفحه، ۲۹۵۰۰ ریال

تعداد ناشران در این هفته	تعداد کتابهای بدون قیمت	تعداد چندمولفگان			
		مؤلف*	مترجم		
			زن	زن	زن
۲۴۴	۷۵	۱۴۰	۵۵	۲۵۷	۱۵۹

* مؤلف نامی یا مولفان یک کتاب نوشته نام، گردآورنده، مترجم و ... به جز مترجم

گزارش آماری هفته

«گزارش آماری هفته» از سوی بخش کتابداری و اطلاع رسانی «خانه کتاب» و براساس اطلاعات ثبت شده در بانک اطلاعات این موسسه ارائه می شود. از شنبه ۱۶/۱۶/۸۷ تا چهارشنبه ۲۰/۱۶/۸۷، ۱۰۸۰ عنوان کتاب در بانک اطلاعات خانه کتاب ثبت شده است. بیشترین تعداد کتابها در موضوع آموزش و کمک درس و سپس کودک و نوجوان بوده است. پس از آن به ترتیب موضوعات دین، علوم عملی، ادبیات و سایر موضوعات قرار دارند.

گزارش آماری کتابهای منتشره در هفته گذشته (به تفکیک موضوع)

ردیف	موضوع	تعداد کل	تعداد*	ترجمه	چاپ اول	جدید چاپ	تهران	شهرستان	تعداد ناشران متوسط	مجموع صفحه
۱	کلیات	۲۶	۲۲	۴	۸	۱۸	۸	۸	۲۷۵۸	۲۵۲
۲	فلسفه و روانشناسی	۵۲	۲۸	۲۴	۲۲	۳۰	۲۰	۱۲	۲۹۶۷	۲۰۶
۳	ادب	۱۲۰	۹۲	۲۷	۵۷	۲۲	۲۸	۲۸	۲۶۹۸	۲۲۹
۴	علوم اجتماعی	۷۱	۵۶	۱۵	۲۶	۲۷	۲۸	۳	۲۲۷۱	۲۲۶
۵	زبان	۵۲	۵۲	۰	۵۲	۰	۵۲	۰	۲۰۰۴	۲۵۲
۶	علوم طبیعی و ریاضیات	۲۳	۲۲	۱۰	۲۱	۲۲	۲۲	۱	۲۰۹۰	۲۲۷
۷	علوم عملی	۱۱۰	۷۲	۳۸	۲۸	۶۲	۹۵	۱۵	۲۲۷۲	۲۲۶
۸	هنر	۲۲	۱۸	۴	۱۱	۱۱	۲۱	۱	۲۱۵۷	۲۲۵
۹	آب و هوا	۱۰۲	۷۹	۲۲	۶۱	۲۲	۹۵	۸	۲۲۰۵	۲۲۸
۱۰	تاریخ و جغرافیا	۳۷	۲۸	۹	۱۶	۲۱	۲۲	۳	۲۰۲۲	۲۲۵
۱۱	آموزش و کمک درسی**	۲۹۶	۲۹۶	۲	۲۸	۲۸	۲۹۱	۵	۲۲۴۶	۱۷۷
۱۲	کودک و نوجوان	۱۴۶	۱۰۱	۴۵	۵۱	۹۵	۱۳۸	۸	۴۷۴۹	۸۷
	مجموع بندی	۱۰۸۰	۸۷۶	۲۰۴	۲۷۷	۷۰۳	۹۶۸	۱۱۲	۲۱۶۱	۲۷۸

* تکلیف به نامی اثری اتفاق می افتد که ترجمه باشد. اکثری چون ترجمه، ترمیم، گردآوری، تحقیق، نشر و نظایر آن.
** منظور از موضوع آموزشی و کمک درسی، کلیه کتابهایی است که به صورتی با مواد درسی و برنامه های آموزشی تمام مطابقت نداشته باشد. راهنمایی و دبیرستان همواره هستند و مطالب آنها در کتابهای آموزش از پیشرفته تا متوسطان قرار دارند.

شاخص های آماری کتابهای کودک و نوجوان

شاخص ها	مقدار	مشخصات کتابها
گرانترین کتاب	۱۸۰۰۰۰ ریال	دایره المعارف ایرانی علوم، منوچهر اکبر، ناشر: موسسه فرهنگی و انتشاراتی بهاراب لیب، چاپ ۱، ۳۸۶، ۴ صفحه، ۲۲۰۰ نسخه
بیشترین نوبت چاپ	۲۷ مرتبه	ایدها و نقاشی ها، کتاب کمک آموزشی شیوهی انبار، سینا محمد مهدی طباطبایی، ناشر: جامعه القرآن الکبری، ۴۰ صفحه، ۵۰۰۰ نسخه، ۱۰۰۰۰ ریال
بیشترین شمارگان	۳۰۰۰ نسخه	حضرت محمد پیامبر خدا، سلسله ای طبع و آنگاه از حضرت آیت الله العظمی بهاراب لیب، ناشر: انتشارات همکاران، چاپ ۱، ۱۲، ۴ صفحه، ۴۰۰۰۰ ریال
کمترین شمارگان	۱۰۰۰ نسخه	یادآرهای آموزشی (مفهوم ابتدایی)، معصومه شاه حسینی، ناشر: بهارابی، چاپ ۱، ۸۰، ۱ صفحه، ۱۵۰۰۰ ریال
بیشترین صفحه	۵۶۴ صفحه	۳۶۵ قصه برای بچه های خوب، معصومه حسینی، ناشر: دادجو، چاپ ۱، ۲۱۰۰، ۷ صفحه، ۷۵۰۰۰ ریال

نویسندگان آمریکا و فرانسه در بایکوت یکدیگر

همزمان با پایان یافتن سال میلادی، بسیاری از موسسات نظر سنجی و فرهنگی جهان به ارائه آمار و اطلاعاتی از رویدادهای فرهنگی سال گذشته می پردازند. بسیاری از این آمارها از ارزش خبری چندانی برخوردار نیستند، اما می توان در میان آنها اخبار و اطلاعات جالبی را نیز یافت. به عنوان نمونه، انتخاب نلسون ماندلا به عنوان تأثیرگذارترین نویسنده سال ۲۰۰۸، نکته ای حائز اهمیت شمرده می شود. بر اساس یک نظرسنجی درباره آثار تأثیرگذار در زندگی، کتابی از این سیاستمدار مبارز علیه نژادپرستی توانست رتبه نخست را از آن خود کند. این نظرسنجی از سوی یک مؤسسه انگلیسی انجام شده و نتایج آن موجب شگفتی منتقدان ادبی این کشور شده است. بنا بر این نظرسنجی، خود زندگی نامه زاه دراز آزادی تأثیرگذارترین کتاب در زندگی خوانندگان جهانی و به ویژه زن ها بوده است. جین آسین نویسنده انگلیسی رمان غرور و تعصب که از کلاسیک های معروف این کشور حساب می شود رتبه هفتم را در این نظرسنجی به دست آورد. آنر ویلسون فلچر رئیس این مؤسسه هدف از برگزاری این نظرسنجی را تشویق مردم به کتابخوانی می داند و می گوید: خواندن به ما کمک می کند تا توانایی هایمان را در زندگی افزایش دهیم.

در یکی دیگر از این نظرسنجی ها منتقدان روزنامه نیویورک تایمز به انتخاب بهترین رمان های جنایی سال گذشته پرداختند. این روزنامه در یادداشتی به قلم ماریلین استامپو بهترین داستان های این ژانر بر طرفدار ادبی دنیا را در سال ۲۰۰۸ معرفی کرده است. رمان ثابغه نوشته جسی کلرمن جنایی نویسنده معروف آمریکایی نخستین انتخاب این روزنامه پرتیراژ است. این رمان درباره یک تاجر روانی است که تعدادی کودک بی گناه را به قتل می رساند. لغزش چاقو نوشته دنیس مینا نیز از رمان هایی بوده که در سال گذشته در حوزه ادبیات جنایی با استقبال خوبی روبرو شده است. مایکل کانلی نویسنده پرآوازه ادبیات وحشت نیز با کتاب قضاوت بی شرم در میان بهترین های ادبیات جنایی سال ۲۰۰۸ قرار دارد. ایان رنکین نویسنده انگلیسی نیز با کتاب خروج موسیقی که آن را انتشارات لیتل براون منتشر کرده در میان جنایی نویسان برتر اسمال جای گرفته است. برگشت نوشته جورج پلکانوز نیز که داستانی درباره قتل و جنایت های زندگی حاشیه نشینی در آمریکا است مورد توجه این منتقد روزنامه تایمز قرار گرفته است. گوش بری نوشته دبرا گیتزبرگ نیز داستانی درباره یک روانی است که در سانتیاگو زندگی می کند و با بریدن گوش مقتولان خود مرتکب جنایت می شود. کریستین باربر نیز با وجودی که تازه وارد ادبیات جنایی شده و کودک عوضی نخستین رمان وی در این ژانر ادبی است، با اقبال خوبی از سوی رسانه های ادبی و طرفداران ادبیات جنایی روبرو شده است. یکی از نکات بسیار مهم در مورد این آثار این است که تقریباً هیچ کدام از آنها و حتی آثار پیشین این نویسندگان به فارسی ترجمه نشده اند. حال آنکه اغلب این کتاب ها مشکل های متداول برای انتشار در این نادرند و بیش از آن که توجه خود را صرف مسائل شخصی آدمها کنند، به داستان و هیجان ناشی از آن می پردازند.

لوکلزیو حاشیه ساز شد

اهدای جایزه ژان ماری گوستاو لوکلزیو نویسنده فرانسوی برنده نوبل ادبیات سال ۲۰۰۸ که در مراسمی جایزه خود را رسماً از پادشاه سوئد دریافت کرد، بار دیگر حاشیه های مرتبط به نوبل را بر سر زبان ها انداخت. لوکلزیو از پنج دسامبر وارد استکهلم پایتخت سوئد شده و در برنامه های مختلف هفته نوبل این

کشور شرکت کرده است. وی پیش از این در حضور ده ها خبرنگار از رسانه های ادبی جهان درباره ادبیات سخنرانی و از دسترسی کم کشورهای فقیر به کتاب انتقاد کرد.

اما در کنار دریافت جایزه نوبل از سوی ژان ماری گوستاو لوکلزیو، مجله تایم با انتشار پرونده ویژه ای از مرگ فرهنگ، هنر و ادبیات فرانسه نوشت. این نشریه روی جلد این شماره خود را با تیتیر مرگ فرهنگ فرانسه و با عکس دلچک غمگینی راهی کیوسک های مطبوعاتی سراسر دنیا کرد. انتشار این پرونده بازتاب های زیادی را در نشریات و رسانه های فرانسوی داشت و شخصیت های مختلفی در صدد پاسخ گویی به مجله تایم برآمدند. پیش از این هوراس اینگدال دبیر دائمی آکادمی نوبل گفته بود: آمریکایی ها در گفتن جهانی ادبیات شرکت ندارند و تعداد اندکی از کتاب های خارجی را ترجمه می کنند. سخنرانی اینگدال بازتاب گسترده ای در رسانه های جهان خصوصاً رسانه های آمریکایی و انگلیسی داشت.

لس آنجلس تایمز پس از اعلام برنده نهایی نوبل ادبیات با انتشار مقاله ای نوشت: وقتی شنیدیم که نوبل ادبیات به کسی به نام لوکلزیو اهدا شده، اسم او را در اینترنت جستجو کردیم و به نقاشی برخوردیم که اتفاقاً نامش شبیه همین لوکلزیو نویسنده است. به این ترتیب جدال قلمی میان نویسندگان آمریکایی و فرانسه ادامه یافته است و هر کدام از این دو طیف دیگری را محکوم به زوال می کند. منتقدان فرانسوی معتقدند که ادبیات فرانسه نمرده بلکه آمریکایی ها هستند که دیگر به ترجمه ادبی از زبان های دیگر دنیا علاقه نشان نمی دهند، چرا که آثار لوکلزیو به بیش از سی و پنج زبان دنیا ترجمه شده است. منتقدان ادبی فرانسوی همچنین نویسندگان آمریکایی را متهم به بی سوادی می کنند و معتقدند که آمریکایی ها با همه جهل خود از ادبیات معاصر، هیچ گونه تلاشی نیز برای شناخت و دانش بیشتر انجام نمی دهند. در هفته گذشته همچنین کارگردانی از سینمای هالیوود و بالیوود و از کشورهای فرانسه، کره جنوبی و ترکیه، خواهان ساخت فیلمی درباره زندگی مولانا جلال الدین شدند و این در حالی است که با توجه به نامگذاری سال ۲۰۰۷ میلادی به نام مولانا و گسترش علاقه مندی جهانیان به این شاعر و عارف پارسی سخن روز به روز افزایش می یابد.

خبرسازی بوکر عربی

برگزاری و اعلام چند جایزه ادبی در دیگر اخبار مهم هفته گذشته در مورد کتاب بود. یکی از جایزه های مرتبط با بوکر عربی بود. در این جایزه نویسندگانی

اولی ها در نمایشگاه بولونیا

چهل و پنجمین دوره نمایشگاه کتاب کودک بولونیا که فروردین سال آینده برگزار می شود، بخش ویژه ای را با عنوان با عنوان اولی ها راه اندازی کرده که در این بخش آثار هنرمندانی که برای اولین بار اثری را ارائه کرده اند، به نمایش گذاشته می شود. این نمایشگاه همچنین علاوه بر بخش داستانی و غیر داستانی به تازگی بخش دیگری را با عنوان آفاق جدید برای نمایش دستاوردها و آثار جدید صنعت نشر آسیا، کشورهای عرب، آمریکای لاتین و آفریقا راه اندازی کرده است. چهل و پنجمین نمایشگاه کتاب کودک بولونیا از ۲۳ مارس (چهارم فروردین) کار خود را در محل دائمی این نمایشگاه آغاز می کند و ۲۶ مارس (هفتم فروردین) نیز با معرفی بهترین ها به پایان می رسد. علاقه مندان به شرکت در این نمایشگاه فرصت دارند تا ۳۱ ژانویه فرم فراخوان را که در پایگاه اطلاع رسانی نمایشگاه منتشر شده کامل کنند. سال ۲۰۰۸ یک هزار و ۱۷۲ اثر از ۳۶ کشور در این نمایشگاه به نمایش درآمد.

حراج نامه های مارسل پروست

نامه های مارسل پروست نویسنده رمان هفت جلدی در جستجوی زمان از دست رفته به خدمتکارش به زودی در فرانسه به حراج گذاشته می شود. این خدمتکار وفادار تا آخرین لحظات زندگی پروست در اکتبر سال ۱۹۲۲ از او مراقبت می کرد. این نامه ها که هفت عدد هستند را پروست در بستر احتضار به خدمتکارش نوشته بود. کارشناسان ارزش اولیه این چند دستنوشته را حدود هشت تا دوازده هزار یورو تخمین می زنند. ژان ایوتادیه زندگی نامه نویسنده مارسل پروست درباره این مکاتبات می نویسد: مارسل با تمام محبت، ظرافت، هوش و وفاداری خود به سلسلت نامه نوشته است و سلسلت نیز که زیاد اهل نامه نگاری نبوده ارزش این نویسنده گرانقدر را می دانسته و تا لحظات آخر از او مراقبت کرده و او را دوست داشته است. این نامه ها پیش از این در مجموعه شخصی ژاک گرن نگهداری می شده است. وی از مجموعه داران و کتابدوستان معروف فرانسوی است که اغلب دستنوشته ها، نامه ها، اشیا و اثاثیه مارسل پروست را در مجموعه خود نگهداری می کند.

کشف دستنوشته

گاستون لورو

دستنوشته رمان راز اتاق زرد شاهکار گاستون لورو؛ پلیسی نویسنده پرآوازه قرن بیست فرانسه پیدا شد. پیش از این تصور می شد که این دستنوشته گمشده است اما به تازگی بازماندگان این پلیسی نویسنده معروف فرانسه که در ابتدای قرن بیست درگذشت دستنوشته آن را پیدا کردند. برونو راسین رئیس کتابخانه ملی فرانسه در این رابطه گفت: بازماندگان گاستون لورو پس از پیدا کردن این دستنوشته گران بها آن را به کتابخانه ملی تحویل دادند. کتابخانه ملی فرانسه از سال ۲۰۰۴ دستنوشته ها و تمامی آثار این نویسنده را نگهداری می کند. به گفته نوه گاستون لورو این دستنوشته در میان صفحات یک روزنامه قدیمی بوده و در معرض خرابی و پوسیدگی قرار داشته است. این دستنوشته نهایی ترین متن گاستون لورو از رمان راز اتاق زرد است که روی دو بیست برگ کاغذ نگاهته شده است.

پیش از این نیز دستنوشته های دیگری از این پلیسی نویسنده فرانسوی پیدا شده بود که بازماندگان لورو آنها را به کتابخانه ملی تحویل داده اند.

از کشورهای اردن، عراق، مصر، سوریه و تونس به عنوان نامزدهای نهایی معرفی شدند. این شش نویسنده نامزدان نهایی این جایزه ۶۰ هزار دلاری هستند. بوکر عربی معتبرترین جایزه ادبی کشورهای عرب زبان است.

ابراهیم نصرالله نویسنده اردنی رمان عصر اسبان سفید یکی از نامزدهایی است که کتابش درباره سه نسل از یک خانواده فلسطینی است. عنام کاجچی نویسنده رمان نوه آمریکایی نیز از کشور عراق نامزد بوکر عربی است. این رمان درباره یک زن آمریکایی عراقی الاصل است که پس از سال ها به وطنش بازگشته است. محمد البساطی نیز از کشور مصر برای رمان گرسنگی نامزد این جایزه ادبیات عرب است. این کتاب درباره زندگی سخت و جانکاه جامعه مسکین کشور مصر است.

الحیب الاسلام نویسنده تونسوی رمان نیز بارمانی درباره زندگی مشکلات زندگی مشترک یک مرد عرب با یک زن، نامزد این جایزه شده است. فواض حداد از کشور سوریه برای رمان مترجم بی وفا نامزد این جایزه ادبی شده است. رمان وی درباره مترجمی است که به ترجمه اثری که از ترجمه می کند چندان وفادار نیست. جانانان تیلور رئیس هیئت داوران بوکر عربی در این باره گفت: داستان نویسی در دنیای عرب روز به روز در حال پیشرفت است و تعدادی از این داستان های خوب را نویسندگان زن دنیای عرب نوشته اند و دنیا باید با آثار این نویسندگان آشنا شود. وی هدف از برگزاری این جایزه را شناخت بیشتر دنیا از ادبیات امروز کشورهای عرب زبان اعلام کرد.

جایزه ای برای فرهنگ

در خبری دیگر هیأت داوران جایزه ملی ادبیات سال ۲۰۰۹ جایزه خود را به هانس فرهاگن شاعر ۶۹ ساله این کشور به خاطر سال ها فعالیت در حوزه شعر و ادبیات این کشور اهدا کرد. وی از سال ۱۹۶۳ وارد عرصه شعر شد و نخستین مجموعه اشعارش را با عنوان زرها و موتورها در همین سال منتشر کرد. وی سپس دبیر بخش یک روزنامه محلی شد و سپس در حوزه ادبیات به گفت و گو با شخصیت های ادبی این کشور پرداخت. وی همچنین چندی در حوزه تهیه کنندگی برنامه های تلویزیونی مشغول شد و سپس به نقاشی روی آورد اما به تدریج از هر دو فاصله گرفت. وی دو دهه گذشته را تنها با سرودن شعر سپری کرده است و پیش از این نیز دو جایزه معتبر شعر کشور هلند را از آن خود کرده است. جایزه ملی ادبیات هلند مه سال آینده در مراسمی رسمی به وی اهدا خواهد شد.

عاشورا در فرهنگ مردم

دکتر مرضیه محمدزاده: دین پژوه

عاشورا در فرهنگ عامه عنوان مجموعه‌ای پژوهشی است که آن را آماده چاپ کرده‌ام و فکر می‌کنم تا ماه آینده از سوی سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به بازار عرضه شود. کتاب مذکور که حجمی حدود ۵۴۶ صفحه را دربرمی‌گیرد، مشتمل بر چهار فصل به همراه مقدمه‌ای از استادانی چون دکتر هادی عالم زاده، دکتر سید علی موسوی گرمارودی و استاد بهاء‌الدین خرمشاهی به همراه مقدمه‌ای از نویسنده است. فصل اول، موضوع عاشورا و پیدایش مرتبه را مورد توجه قرار داده است و در این فصل مباحثی چون تاریخ مرتبه سراسری و مرتبه سربایان عرب تا عصر معاصر را مورد بررسی قرار داده‌ام.

عاشورا در شعر کلاسیک ایران عنوان انتخاب شده فصل دوم است که در آن به تحلیل شعرهای عاشورایی قرن چهارم تا عصر صفویه و عصر بازگشت ادبی پرداخته شده است. فصل سوم هم که عنوان عاشورا در شعر معاصر ایران را بر آن نهاده‌ام، برایش برگزیدم، شعر عاشورا در عصر مشروطه، عصر پهلوی و دوران انقلاب اسلامی را مورد بررسی قرار می‌دهد و در فصل پایانی کتاب که عاشورا در فولکلور مردم ایران نام گرفته و در آن ادبیات عامه و محرم مورد بررسی قرار گرفته است و به بازخوانی موضوعاتی چون تعزیه، پرده خوانی، شمایل نگاری و عزاداری پرداخته‌ام.

سفری دیگر گونه تر

علیرضا حنیفی: نمایشنامه نویسی

سرباز شال‌بلند عنوان نمایشنامه‌ای در ژانر دفاع مقدس است که انتشارات نمایش در تدارک است تا آن را طی ماه‌های نه چندان دور روانه بازار کند. موضوع این نمایشنامه به پدر و مادری برمی‌گردد که برای بازگشت فرزندشان از جنگ بیست سال انتظار می‌کشند و شالی که مادر در حال دوختنش است به نوعی تمام زندگی آنها را دربرگرفته است. این در حالی است که پدر و مادر سال‌ها پیش فوت کرده‌اند و تمام ماجرا زاینده ذهن پسر است که از اسارت بازگشته است. کتاب دیگرم که عنوان سفری دیگر گونه‌تر را بر روی جلد خواهد داشت به شخصیت بانو ملیکا مادر امام‌زمان (ع) برمی‌گردد که رتبه نخست نمایشنامه تئاتر دفاع مقدس را به خوداختصاص داده است. کتاب مذکور قرار است در آینده‌ای نزدیک از سوی انتشارات سوره مهر به بازار عرضه شود. در عین حال نگارش بیست و دو رمان مجزا از زندگی سرداران شهید مازندران را در دست دارم که هم‌اکنون مشغول جمع‌آوری اطلاعات و تکمیل تحقیقاتم از این سرداران هستم.

داستان نویسی از آغاز تا امروز

سیدمحمود سجادی: محقق ادبی

مجموعه شعرم با عنوان با مهر به گذشته بنگر که در چهار هزار نسخه از سوی نشر تکا چاپ شده بود به سرعت به چاپ دوم رسید و اینک ناشر مشغول تجدید چاپ آن شده است. دیگر این که مجموعه‌ای از مقالات و سخنرانی‌های خود را در زمینه ادبیات داستانی ایران با عنوان آلبرز در آبگینه برای چاپ در حال آماده‌سازی دارم. این کتاب مشتمل بر دوازده مقاله با عنوان‌های درنگی بر تاریخ ادبیات داستانی ایران (منظوم و منثور)، عرفان ایرانی و ادبیات داستانی، سیر تاریخی داستان پردازی و داستان‌نویسی در ایران، مروری بر آثار داستانی ایران در قرن پنجم و ششم هجری، بررسی متون ادبی داستانی ایران از قرن نهم به بعد، نگاهی به ادبیات داستانی ایران در دوره قاجاریه، مشخصات و ویژگی‌های ادبیات داستانی در قرن سیزدهم هجری، عوامل موثر در

سیر و تطور داستان نویسی ایران در عصر حاضر تا دوره پست مدرنیسم، کوتاه‌گویی و گزیده‌گویی در داستان نویسی مدرن و تأثیر فرهنگ عامه (فولکلور) بر ادبیات داستانی ایران است. کتاب دیگری از من مشتمل بر ۱۷ عنوان مقاله در مسائل نظری ایران با عنوان با شعر زیستن در حال آماده‌سازی و صفحه‌آرایی است که عمدتاً به شعر نو (شعر آزاد نیمایی) و چهره‌های شاخص و صاحب‌نام این حیطه می‌پردازد. در تلاش هستم که هر سه کتاب یاد شده برای نمایشگاه بین‌المللی کتاب در سال ۱۳۸۸ آماده شده و به اهالی کتاب و قلم تقدیم شوند.

آینده سیاست جهانی

دکتر طاهره ابراهیمی فر: پژوهشگر

سیاست بین‌الملل عنوان کتابی است که نگارش آن را به پایان رسانده‌ام و به احتمال قوی از سوی جهاد دانشگاهی طی ماه‌های نه چندان دور روانه بازار خواهد شد. کتاب مذکور که حجمی بیش از ۴۵۰ صفحه را دربر خواهد گرفت مشتمل بر ۱۵ فصل است که مفاهیم سیاست را از مقدمه تا آینده جهان سیاست مورد بررسی و تحلیل قرار خواهد داد. تجزیه و تحلیل سیاست بین‌الملل، سیر تحول در نظام بین‌الملل، رویکردها و نظریه‌های حاکم بر روابط بین‌الملل، سطوح تحلیل در استعمار جهان شمال و جنوب، تصمیم‌گیری بازیگران غیردولتی، جهانی شدن و آینده سیاست جهانی از مهم‌ترین مباحث مطرح شده در این کتاب است که در تمام سطوح کارشناسی با گرایش علوم سیاسی کاربرد خواهد داشت. با توجه به این که در حال حاضر در مقطع کارشناسی ارشد گرایش‌های مطالعات منطقه‌ای و روابط بین‌الملل با کمبود منابع مواجه هستیم و از طرفی سرفصل‌های موجود در کتاب متناسب با سرفصل‌های وزارت علوم است فکر می‌کنم کتاب مذکور که حاصل پنج سال کار مطالعاتی و تحقیقاتی من طی سفرهای علمی است به عنوان منبع مناسبی برای دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد و تا حدی مقطع دکترا مفید واقع شود.

معبّر آخرالزمان

مصطفی جمشیدی: داستان نویسی

معبّر آخرالزمان عنوان کتابی است که نگارش آن به زودی به پایان خواهد رسید. این رمان که به موضوع انقلاب و انتظار می‌پردازد حجمی بیش از ۳۰۰ صفحه را دربر خواهد گرفت. کتاب مذکور جلد سوم از سه‌گانه‌ای است که "خودنوشت" و "وقت نیایش ماهی‌ها" عناوین جلد‌های قبلی آن را دربر گرفته بود. این رمان به شخصیتی می‌پردازد که به ایران بازگشته و سیری در گذشته‌اش دارد چون پدرش از فعالان انقلابی به‌شمار می‌رفته است. این کتاب به احتمال زیاد از سوی انتشارات سوره‌مهر به بازار عرضه خواهد شد. در عین حال این روزها سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران در تدارک عرضه کتابی به بازار است که سه مجموعه از داستان‌های کوتاه آن با موضوع انقلاب نگاشته شده است.

قصه‌گویی

علی خانجانی: نویسنده کودک

"حرف آباد" عنوان کتابی است که مراحل تصویرگری را پشت‌سرمی‌گذارد و کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان در تدارک است تا آن را روانه بازار کند. این کتاب رویکردی آموزشی برای کودکان داشته و در پی آن است تا اعلام سجاوندی همچون نقطه‌گذاری در ادبیات نوشتاری را در قالب داستان به مخاطبان آموزش دهد. کتاب دیگرم که به احتمال قوی عنوان "چیستی، چرایی و چگونگی قصه‌گویی" را بر روی جلد خواهد داشت، حاصل تجربیات چند ساله‌ام در انجمن‌های قصه‌گویی داخلی و خارجی است که نکاتی آموزشی در زمینه قصه‌گویی را برای اولیا و مربیان تربیتی ارائه خواهد کرد. البته هنوز ناشری برای انتشار آن انتخاب نکرده‌ام. کتاب دیگرم که یک کتاب سرگرمی محسوب می‌شود عنوان "بخوان، بساز، بازی کن" را بر روی جلد خواهد داشت و همان‌طور که از نام این کتاب برمی‌آید، به صورت بسته آموزشی است که علاوه بر داستان‌های مستقل، جنبه آموزشی و سرگرمی نیز برای مخاطبان دارد. کتاب مذکور به احتمال قوی از سوی کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان به بازار عرضه خواهد شد.

چنین گفت شاعر

عبدالمجید نجفی: داستان نویسی

"خورشید سیاه" عنوان کتابی است که این روزها انتشارات تکا در تدارک عرضه آن به بازار است. کتاب مذکور مشتمل بر ۶۶ مجموعه داستان مختص گروه سنی جوانان است که عمدتاً داستان‌های رئالیستی با فرم واقع‌گرایانه را دربرمی‌گیرد که به مسائل و ریشه‌های مردمی همراه با نوگرایی پرداخته است. داستان‌های این کتاب موضوعات

سیدکرم سجادی

طاهره ابراهیمی فر

متنوعی همچون مضامین اجتماعی، فرهنگی و خانوادگی را دربرمی‌گیرند که از جمله آنها می‌توان به "قطاری که در یک ایستگاه مه‌آلود دو ساعت توقف داشت"، "خورشید سیاه"، "ناشناخته"، "هفتمین فرزند"، "کارستان"، "بلیت گمشده"، "پریای پوران" و "یک روز بارانی" اشاره کرد. کتاب حاضر حجمی حدود ۳۰۰ صفحه را دربر خواهد گرفت. کتاب دیگرم که عنوان "پسر کوهستان" را بر روی جلد خواهد داشت مجموعه‌ای ویژه گروه سنی نوجوانان است که مشتمل بر دو داستان بلند و هفت داستان کوتاه است. موقعیت تمام داستان‌های کتاب در روستاهای آذربایجان اتفاق می‌افتد و به شخصیت‌پسری می‌پردازد که طی مشکلات مختلفی که برای او پیش می‌آید، در نهایت با شجاعت و ایستادگی بر آنها فائق می‌آید. کتاب مذکور طی ماه‌های نه چندان دور از سوی انتشارات منادی تربیت روانه بازار خواهد شد.

کتاب دیگرم که بخش اعظمی از نگارش آن را به پایان برده‌ام عنوان "چنین گفت شاعر" را بر روی جلد خواهد داشت. این کتاب هم که برای گروه سنی نوجوانان تالیف می‌شود مشتمل بر ۲۵ داستان کوتاه به از سبک و سیاق گلستان سعدی است. به این ترتیب که در ابتدای کتاب پس از ارائه شعری کوتاه و مقدمه‌ای بر شعر، ۲۵ داستان کوتاه برگرفته از فضای شعر ارائه خواهد شد که نوعی ایهام را برای مخاطب به همراه داشته و فکر می‌کنم فضای جدیدی است که تاکنون تجربه نشده و می‌تواند از حیث ادبی و هنری برای نوجوانان و آشنایی آنها با پژوهش در آثار ادبی جذاب باشد البته تاکنون ناشری را برای انتشار این کتاب انتخاب نکرده‌ام.

گوشه دنج کلمات

حمید هنرجو: شاعر

موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره) این روزها در تدارک است تا کتابی از مرا با عنوان "مسافر بنفشه‌ها" به بازار عرضه کند. این کتاب ویژه رده سنی نوجوانان بوده و ۱۴ قطعه شعر مرا در قالب چارپاره در موضوع امام (ره) و انقلاب را دربرمی‌گیرد. گوشه دنج کلمات عنوان کتاب دیگری است که انتشارات تکا طی ماه‌های نه چندان دور آن را در قالب کتاب‌های "۱۰۰ کتاب، ۱۰۰ نویسنده" روانه بازار خواهد کرد. کتاب مذکور که حجمی بیش از ۱۸۰ صفحه را دربر خواهد گرفت مشتمل بر مجموعه نثرهای ادبی و تحلیلی من به مناسبت‌های اجتماعی - فرهنگی کشور است که اغلب آنها از سال ۷۲ تا سال ۸۵ در مطبوعات کثیرالانتشار منتشر شده‌اند.

داستان سه شنبه‌ها

فرزام شیرزادی: داستان نویسی

"سه شنبه قرقی" عنوان کتابی است که انتشارات افق در تدارک است تا طی ماه‌های نه چندان دور آن را روانه بازار کند. کتاب مذکور مشتمل بر ۱۱ مجموعه داستان کوتاه همچون حکایتی دیگر، بوی مرگ و در جنگل، کلاغ‌پر، سه شنبه قرقی، وارونه و... است که مضمونی اجتماعی آمیخته با رگه‌هایی از طنز دارد. تمام داستان‌های موجود در این کتاب از فضا و موقعیت داستان‌های امروزی برخوردار است. در عین حال، انتشارات گل آذین در تدارک است تا کتابی دیگر از مرا طی ماه‌های نه چندان دور روانه بازار کند. این کتاب که هم‌اکنون مشغول جمع‌آوری نهایی آن هستم، عنوان "خلاصه و بررسی سبزه رمان شاخص جهان" را بر روی جلد خواهد داشت.

امیرحسین

فرزام شیرزادی